

Raittiuskalenteri
1915

Suomal. K.:R.:Veljeyssseura

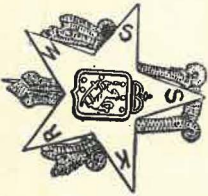

S.-K.-R.-V.-seuran 27 v.-kokouksen edustajat heinäk. 21—24 1914 Wakefield, Mich.

RAITTIUS- KALENTTERI

1915

YHDEKSISTOISTA VUOSIKERTA

Suomalainen K.-R.-V.-Vielieyssseura

TURUN YLIOPISTO

Ex libris

JOHN I. KOLEHMAINEN

Väkijoumaliike on koko maata käsittävä järjestönsä, luonteensa ja vaikutuksensa puolesta. Se tulvii valtioiden rajain yli ja kieltäytyy sille asetettuja sulkuja tottelemasta. Se on hallinnollinen pah; kansallinen tuho, jolle valtiolta ei mitään voi ja joka vaatii koko maan hallintoa hoitoa ja käsittelyä. Se saattaa yksityiset kerjäläisiksi, rasittaa valtioita ja köyhdyttää kansakunnan. Se saattaa paheellisuuden kauppatavaraksi ja tekee pääomaa ihmisheikkoudella. Se heikentää yleistä terveydentilaa, rikkoo yleisen rauhan ja turmelee yleisen moraalin. Se peloittaa ja tekee raukkoja julkisista miehistä. Se hallitsee puolueita ja puoluekokouksia. Se imartelee, lahjoo ja vainoo lakien laittajia, tulkitsijoita ja käyttäntöönpanijoita ja houkuttelee sanomalehdistön esittämään asiat valheellisessa valossa.

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTTI
MIGRATION INSTITUTET
Turun Yliopisto
20500 Turku 50 ☎ 17536

126-1980

Finnish-American Publ. Co. Kirjapaino, Duluth, Minn., 1914

Tit. 3: 4—7.
Luukk. 2: 21.

1 P Uuden vuod. päivä 1
2 L Aapeli 2

Room. 6: 3—11.
Matt. 3: 13—17.

3 S Sunn. Uudenv. j. 3
4 M Ruuth 4
5 T Lea 5
6 K Loppiainen 6
7 T Aukusti 7
8 P Gunnar 8
9 L Veikko 9

Room. 12: 1—5.
Luukk. 2: 42—52.

10 S 1 Sunn. Loppiais. 10
11 M Osvald 11
12 T Toini 12
13 K Nuutti 13
14 T Feeliks 14
15 P Siviä 15
16 L Ilmari 16

Room. 12: 6—15.
Joh. 2: 1—11.

17 S 2 Sunnun. Lopp. 17
18 M Anton 18
19 T Laura 19
20 K Heikki 20
21 T Fabian 21
22 P Aune 22
23 L Meri 23

Room. 12: 16—21.
Matt. 8: 1—13.

24 S 3 Sunnun. Lopp. 24
25 M Paavali 25
26 T Päivätär 26
27 K Viljo 27
28 T Kaarlo 28
29 P Valter 29
30 L Gunilla 30

Room. 13: 8—10.
Matt. 8: 23—27.

31 S 4 Sunnun. Lopp. 31

**Tilatkaa Päivälehti heti vuoden
alussa**

A vertical column of ten horizontal dashed lines, intended for handwritten entries or notes.

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTTI

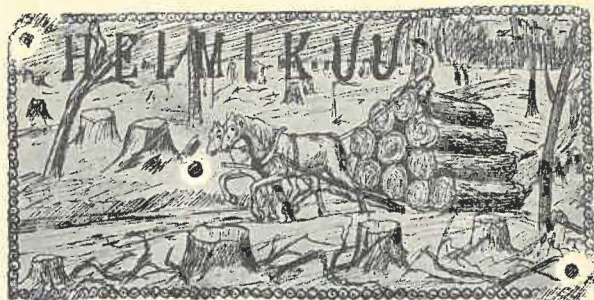
MIGRATION INSTITUTES

Tuomiokatu 50

20500 Turku 50 ☎ 17536

196-1980

1 M Bertta	32	15 M Valentin	46
2 T Kynttelinpäivä	33	16 T Julia	47
3 K Hugo	34	17 K Väinö	48
4 T Ansgarius	35	18 T Thyra	49
5 P Agda	36	19 P Kauppo	50
6 L Dorotea	37	20 L Hulda	51

Malak. 3: 1—4.
Luukk. 2:22—32.

2 Kor. 6: 1—10.
Matt. 4: 1—11.

7 S Kynttelinpäivä	38	21 S Sunnunt. Paast.	52
8 M Laina	39	22 M Keijo	53
9 T Naina	40	23 T Tertullianus	54
10 K Elina	41	24 K Matti	55
11 T Eufrosyne	42	25 T Viktoria	56
12 P Elma	43	26 P Nestor	57
13 L Sulo	44	27 L Torsti	58

1 Kor. 13: 1—13.
Luukk. 18: 31—43.

1 Tess. 4: 1—7.
Matt. 15: 21—28.

14 S Laskiaissunnntai	45	28 S 2 Sun. Paast. Onni	59
-----------------------	----	-------------------------	----

Parasta raittiuskirjallisuutta saatavana Veljeysseuran konttorista

A series of horizontal lines for taking notes, with a decorative border on the left side.

1 M Alpo	60	17 K Kerttu	76
2 T Fanny	61	18 T Edvard	77
3 K Kauko	62	19 P Jooseppi	78
4 T Adrian	63	20 L Suometar	79
5 P Lalla	64		
6 L Ruudolf	65		

Efes. 5: 1—9.
Luukk. 11: 14—28.

7 S 3 Sunnunt. Paast.	66	21 S 5 Sunnunt. Paast.	80
8 M Vilppu	67	22 M Vihtori	81
9 Edvin	68	23 T Akseli	82
10 K Aura	69	24 K Gabriel	83
11 T Kalervo	70	25 T Maar. Iim. Päivä	84
12 P Gregorius	71	26 P Immanuel	85
13 L Ernesti	72	27 L Soini	86

Gal. 4: 22—31.
Joh. 6: 1—15

14 S Puolipaasto Sunn.	73	28 S Palmusunnuntai	87
15 M Risto	74	29 M Joonas	88
16 T Herbert	75	30 T Usko	89
		31 K Irma	90

**Raittiusseurat, teettäkää paino-
työnne omassa kirjapainossanne**

A series of horizontal dashed lines for writing, framed by a decorative border on the left and top.

1 T Harald	91	16 P Jalo	106
2 P Pitkäperjantai	92	17 L Elias	107
3 L Ferdinand	93		

1 Kor. 5: 7, 8.
Mark. 16: 1—8.

1 Piet. 2: 21—25.
Joh. 10: 11—16.

4 S Pääsiäispäivä	94	18 S 2 Sunnunt. P.	108
5 M 2 Pääsiäisp.	95	19 M Ikäheimo	109
6 T Vilho	96	20 T Amalia	110
7 K Allan	97	21 K Anselmi	111
8 T Suoma	98	22 T Alina	112
9 P Otto	99	23 P Yrjö	113
10 L Hesekiel	100	24 L Albert	114

1 Joh. 5: 4—10
Joh. 20: 19—31.

1 Piet. 2: 11—20.
Joh. 16: 16—22.

11 S 1 Sunnunt. P	101	25 S 3 Sunnunt. P.	115
12 M Julius	102	26 M Teresia	116
13 T Tellervo	103	27 T Engelbrekt	117
14 K Tiburtius	104	28 K Tuure	118
15 T Linda	105	29 T Tyko	119
		30 P Mirjam	120

**Tilatkaa merkkineulanne Veljeys-
seuran konttorista**

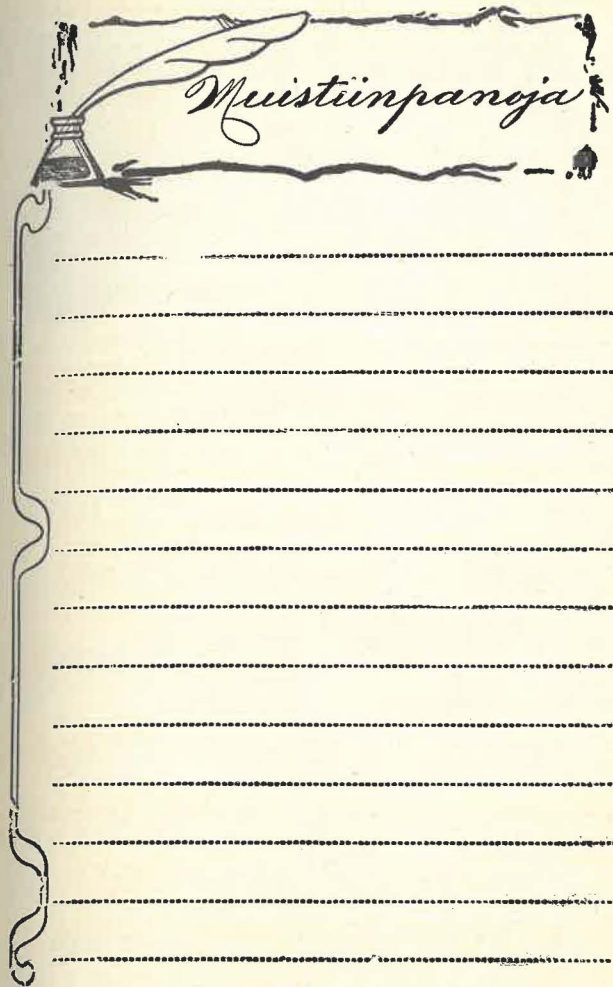

A series of horizontal lines for writing, with a decorative flourish on the left side.

1 L Vappu	121	16 S 6 Sunnunt. P	136
Jaak. 1: 17—21.		17 M Rebekka	137
Joh. 16: 5—14.		18 T Erkki	138
2 S 4 Sunnunt. P.	122	19 K Emilia	139
3 M Lemmikki	123	20 T Karolina	140
4 T Roosa	124	21 P Konstantinus	141
5 K Jenny	125	22 L Hemminki	142
6 T Aleksandra	126		
7 P Helmi	127	Ap. Tek. 2: 1—13.	
8 L Aake	128	Joh. 14: 23—31.	
Jaak. 1: 22—27.		23 S Helluntai, Lyyli	143
Joh. 16: 23—33.		24 M 2 Helluntai P	144
9 S Rukoussunnuntai	129	25 T Urpo	145
10 M Aino	130	26 K Vilhelmiina	146
11 T Osmo	131	27 T Ihalempi	147
12 K Lotta	132	28 P Alma	148
13 T Helatorstai	133	29 L Oiva	149
14 P Eedith	134		
15 L Sofia	135	Room. 11: 33—36.	
1 Piet. 4: 7—11.		Joh. 3: 1—15.	
Joh. 15: 26, 16: 4.		30 S Pyh. Kolm. Päivä	150
		31 M Helka	151

Päivälehdän kirjapainossa tehdään siistiä kirjapainotyötä

1 T Nikodemus	152	16 K Justina	167
2 K Venla	153	17 T Urho	168
3 T Orvokki	154	18 P Tapio	169
4 P Toivo	155	19 L Siiri	170
5 L Bonifacius	156		

1 Joh. 4: 16—21.
Luukk. 16: 19—31.

6 S 1 Sunn. Kolm. P.	157		
7 M Roobert	158		
8 T Salomo	159		
9 K Ensio	160		
10 T Seppo	161		
11 P Impi	162		
12 L Esko	163		

1 Joh. 3: 13—18.
Luukk. 14: 16—24.

13 S 2 Sunn. Kolm. P.	164		
14 M Eelis	165		
15 L Vieno	166		

1 Piet. 5: 6—11.
Luukk. 15: 1—10.

20 S 3 Sunn. Kolm. P.	171		
21 M Ahti	172		
22 T Paulina	173		
23 K. Aatto	174		
24 T Joh. Kast. Päivä	175		
25 P Uuno	176		
26 L Jeremias	177		

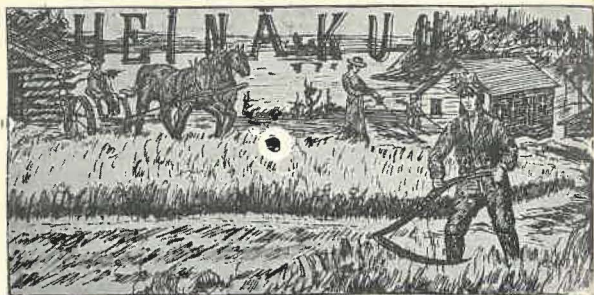
Room. 8: 18—23.
Luukk. 6: 36—42.

27 S 4 Sunn. Kolm. P.	178		
28 M Leo	179		
29 T Pietari	180		
30 K Päiviö	181		

**Sieviä Veljysseuran loketteja
saatte seuran konttorista**

Muistiinpanoja

A decorative border with a small illustration of a lamp at the top left. Below the header, there are ten horizontal dashed lines for writing notes.

1 T Aaro	182	17 L Ossian	198
2 P Linnea	183		
3 L Arvo	184		

1 Piet. 3: 8—15.
Luukk. 5: 1—11.

4 S 5 Sunn. Kolm. P.	185	18 S 7 Sunn. Kolm. P.	199
5 M Unto	186	19 M Saara	200
6 T Esaias	187	20 T Margareta	201
7 K Klaus	188	21 K Johanna	202
8 T Turo	189	22 T Magdaleena	203
9 P Ilta	190	23 P Olga	204
10 L Saima	191	24 L Kirsti	205

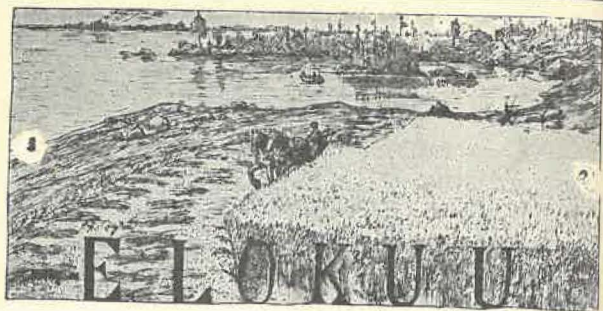
Hebr. 12: 14—24.
Matt. 5: 20—26.

11 S 6 Sunn. Kolm. P.	192	25 S 8 Sunn. Kolm. P.	206
12 M Hermann	193	26 M Martta	207
13 T Joel	194	27 T 7 Unikekoa	208
14 K Aliisa	195	28 K Haakon	209
15 T Rauni	196	29 T Olavi	210
16 P Reino	197	30 P Eriika	211
		31 L Helena	212

**Kirjapainotöiden hinnat ovat Päi-
välhehdessä kohtuulliset**

A series of horizontal dashed lines for taking notes, framed by a decorative border on the left and top.

1 Kor. 10: 6—13.
Luukk. 16: 1—9.

1 S 9 Sunn. Kolm. P.	213
2 M Veli	214
3 T Veera	215
4 K Maria	216
5 T Salme	217
6 P Sikstus	218
7 L Lahja	219

1 Kor. 12: 2—11.
Luukk. 19: 41—47.

8 S 10 Sunn. Kolm. P.	220
9 M Natalia	221
10 T Lauri	222
11 K Susanna	223
12 T Klaara	224
13 P Alfonso	225
14 L Onerva	228

1 Kor. 15: 1—10.
Luukk. 18: 9—14.

15 S 11 Sunn. Kolm. P.	227
------------------------	-----

16 M Aulis	228
17 T Vernereri	229
18 K Lemmitty	230
19 T Maunu	231
20 P Samuli	232
21 L Sulho	233

2 Kor. 3: 4—18.
Mark. 7: 31—37.

22 S 12 Sunn. Kolm. P.	234
23 M Signe	235
24 T Pärttyli	236
25 K Loviisa	237
26 T Ilma	238
27 P Toini	239
28 L Tauno	240

Gal. 3: 16—22.
Luukk. 10: 23—37.

29 S 13 Sunn. Kolm. P.	241
30 M Eemil	242
31 T Arvi	243

**Tilatkaa raittiuskirjallisuutenne
Veljessseuralta**

Muistinpäiviä

A decorative vertical border on the right side of the page, featuring a small illustration of a lantern at the top and a scroll-like design at the bottom. The main area of the page is filled with horizontal dashed lines, intended for writing names and dates of memorial days.

1 K Gottfrid	244	16 T Mielikki	259
2 T Toora	245	17 P Elisabeth	260
3 P Aulikki	246	18 L Ttyne	261
4 L Mooses	247		

Gal. 5: 16—24.
Luukk. 17: 11—19.

Efes. 3: 13—21.
Luukk. 7: 11—17.

5 S 14 Sunn. Kolm. P.	248	19 S 16 Sunn. Kolm. P.	252
6 M Sakari	249	20 M Augusta	263
7 T Regina	250	21 T Matteus	264
8 K Taimi	251	22 K Mauri	265
9 T Eevert	252	23 T Tekla	266
10 P Kaleva	253	24 P Alvar	267
11 L Valma	254	25 L Kullervo	268

Gal. 5: 25, 6: 10.
Matt. 6: 24—34.

Efes. 4: 1—6.
Luukk. 14: 1—11.

12 S 15 Sunn. Kolm. P.	255	26 S 17 Sunn. Kolm. P.	269
13 M Jorma	256	27 M Kaino	270
14 T Hida	257	28 T Lennart	271
15 K Runo	258	29 K Mikael	272
		30 T Nyyrikki	273

**UUDISTAKAA OMIEN LEHTIENNE
TILAUKSET**

A series of horizontal dashed lines for writing, framed by a decorative border on the left and top.

1 P Valio 274
2 L Ludvik 275

Joh. Ilm. 12: 7—12.
Matt. 18: 1—11.

3 S Mikkelinpäivä 276
4 M Frans 277
5 T Inkeri 278
6 K Bruuno 279
7 T Kaisla 280
8 P Hilja 281
9 L Ilona 282

Efes. 4: 22—28.
Matt. 9: 1—8.

10 S 19 Sunn. Kolm. P. 283
11 M Otso 284
12 T Valfrid 285
13 K Ebba 286
14 T Elsa 287
15 P Helvi 288
16 L Sirkka 289

Efes. 5: 15—21.
Matt. 22: 1—14.

17 S 20 Sunn. Kolm. P. 290
18 M Aleksei 291
19 T Uljas 292
20 K Kasper 293
21 T Birger 294
22 P Irja 295
23 L Severi 296

Efes. 6: 10—18.
Joh. 4: 46—53.

24 S 21 Sunn. Kolm. P. 297
25 M Hilda 298
26 T Amanda 299
27 K Hellä 300
28 T Simo 301
29 P Alfred 302
30 L Kustaava 303

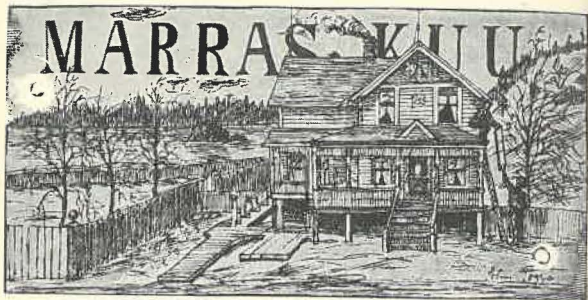
Filipp. 1: 3—11.
Matt. 18: 23—35.

31 S 22 Sunn. Kolm. P. 304

**KAUNIITA RINTANEULOJA SAA-
TAVANA VELJEYSSEURALTA**

A series of horizontal dashed lines for writing, framed by a decorative border on the left and top.

1 M Pyh. miesen p.	305	16 T Aarne	320
2 T Topias	306	17 K Eino	321
3 K Erland	307	18 T Maks	322
4 T Hertta	308	19 P Aili	323
5 P Malakias	309	20 L Jalmari	324
6 L Kustaa Adolf	310		

Joh. Ilm. 7: 2—12.
Matt. 5: 1—12.

7 S Pyh. Miesten P.	311	21 S Tuomiosunnuntai	325
8 M Aatos	312	22 M Cecilia	326
9 T Teodor	313	23 T Klemetti	327
10 K Mart. Luther	314	24 K Lempi	328
11 T Martti	315	25 T Katri	329
12 P Konrad	316	26 P Dagmar	330
13 L Kristian	317	27 L Hilikka	331

Filipp. 3: 17, 4: 3.
Matt. 22: 15—22.

14 S 23 Sunn. Kolm. P.	318	28 S 1 S. Advent. Keijo	332
15 M Leopold	319	29 M Aimo	333
		30 T Antti	334

**Tarvitessanne Kirjapainotöitä
teettäkää ne Päivälehdessä**

A series of horizontal dashed lines for writing, framed by a decorative border on the left and top.

1 K Oskari	335	16 T Adele	350
2 T Beata	336	17 P Raakel	351
3 P Vellamo	337	18 L Aapo	352
4 L Aira	338		

Room. 15: 4—13.
Luukk. 21: 25—36.

5 S 2 Sunn. Advent.	339	19 S 4 Suom. Advent.	353
6 M Niilo	340	20 M Iisakki	354
7 T Agaton	341	21 T Tuomas	355
8 K Kyllikki	342	22 K Rafael	356
9 T Anna	343	23 T Israel	357
10 P Juudit	344	24 P Aatami. Eeva	358
11 L Taneli	345	25 L Joulupäivä	359

Ap. Tek. 6: 8—15, 7: 54—60
Matt. 23: 34—39.

1 Kor. 4: 1—5.
Matt. 11: 2—10.

12 S 3 Sunnun. Advent.	346	26 S Tapaninpäivä	360
13 M Lucia	347	27 M Joh. Ev.	361
14 T Jouko	348	28 T Viatt. last. p.	362
15 K Heimo	349	29 K Rauha	363
		30 T Taavetti	364
		31 P Sylvesteri	365

**Muistakaa tilata seuraavan vuo-
den Raittiuskalenteri**

Muistiinpanoja

A series of horizontal dashed lines for taking notes, framed by a decorative border on the left and top.

NEUVO- JA TIETO-OSASTO.

Ajanlaskusta.

Vuosi 1915 on laskettu kristillisen ajanlaskun mukaan Kristuksen syntymästä ja alkaa uuden ajanluvun eli gregorianisen kalenterin mukaan perjantaina 1 p. tammikuuta. Venäläiset käyttävät vanhaa ajanlukua eli julianista kalenteria ja alkaa heidän uusi vuotensa tammikuun 14 p. Juutalaiset laskevat vuotensa maailman luomisesta ja alkoi heillä 2 p. lokakuuta 1914 5675 vuosi. Arabialaiset, persialaiset ja turkkilaiset laskevat vuotensa Muhamedin paosta Mekasta Medinaan ja alkoi 30 p. marraskuuta 1914 heidän 1333 vuotensa.

Lükkuvat juhlat 1915—1920

Vuosi	Pääsiäinen	Helatorstai	Helluntai	Adventti
1915	4 huhtik.	13 toukok.	23 toukok.	23 marrask..
1916	23 huhtik.	1 kesäk.	11 kesäk.	3 jouluk.
1917	8 huhtik.	17 toukok.	27 toukok.	2 jouluk.
1918	31 maalisk.	9 toukok.	19 toukok.	1 jouluk.
1919	20 huhtik.	29 toukok.	8 toukok.	30 marrask.
1920	4 huhtik.	13 toukok.	23 toukok.	23 marrask..

Juhlapäiviä Yhdysvalloissa.

Tammik. 1. Uudenvuodenpäivä: Kaikissa valtioissa, paitsi Arkansasissa, Massachusettissa, Mississippissä, New Hampshirissa ja Rhode Islandissa.

Tammik. 8. New Orleansin tappelun vuosipäivä: Lousianassa.

Tammik. 19. Leen syntymäpäivä: Georgiassa ja Pohjois-Carolinassa ja Virginiassa.

Helmik. 12. Lincolnin syntymäpäivä: Illinoisissa, Minnesotassa, New Jerseyssä, New Yorkissa ja Washingtonissa.

Helmik. 22. Washingtonin syntymäpäivä: kaikissa valtioissa paitsi Arkansasissa, Iowassa ja Mississippissä.

Maalisk. 2. Texasin itsenäisyyden vuosipäivä: Texasissa.

Maalisk. 4. Palosammuttajain vuosipäivä: New Orleansissa, La.

Huhtik. 19. Patrioottien päivä: Massachusettsissa.

Huhtik. 21. San Jacintanon tappelun vuosipäivä: Texasissa.

Huhtik. 26. Muistopäivä: Alabamassa ja Georgiassa.

Toukok. 10. Muistopäivä: Pohjois-Carolinassa.

Toukok. 20. Mecklenburgin itsenäisyysjulistuksen allekirjoittamisen vuosipäivä: Pohjois-Carolinassa.

Toukok. 30. Hautainkoristuspäivä: valtioissa Arizona, California, Connecticut, Delaware, District of Columbia, Illinois, Indiana, Iowa, Kansas, Maine, Maryland, Massachusetts, Michigan, Minnesota, Missouri, Montana, Nebraska, Nevada, New Hampshire, New Jersey, New York, Ohio, Oklahoma, Oregon, Pennsylvania, Rhode Island, Tennessee, Utah, Vermont, Washington, Wisconsin, Wyoming.

Kesäk. 3. Jefferson Davisin syntymäpäivä: Floridassa.

Kesäk. 2:n sunnuntai S. K.-R.-Veljeysseuran kuolleitten muistopäivä kaikkialla missä tähän yhdistykseen kuuluvia paikallisseuroja löytyy.

Kesäk. 24. Juhannus, suomalaisten kansallisen juhlapäivä.

Heinäk. 4. Itsenäisyyden päivä: kaikissa valtioissa.

Heinäk. 24. Pionerin päivä: Utahissa.

Syysk. ensimmäisenä maanantaina: Työn päivä: valtioissa Alabama, California, Colorado, Connecticut, Delaware, Florida, Georgia, Illinois, Indiana, Iowa, Kansas, Maine, Maryland, Massachusetts, Michigan, Minnesota, Missouri, Montana, Nebraska, New Hampshire, New Jersey, New York, Ohio, Oregon, Pennsylvania, Rhode Island, Etelä-Carolina, Etelä-Dakota, Tennessee, Texas, Utah, Virginia, Washington ja Wyoming.

Syysk. 9. Valtioksi julistamisen päivä: Nevadassa.

Marrask. 5. Yleinen vaalipäivä: valtioissa Arizona, California, Colorado, Idaho, Indiana, Iowa, Kansas, Maryland, Minnesota, Missouri, Montana, Pohjois-Dakota, Ohio, Pennsylvania, Rhode Island, Etelä-Carolina, Etelä-Dakota, Tennessee, Texas, Länsi-Virginia, Washington, Wisconsin ja Wyoming.

Marraskuun joko neljäntenä tai viimeisenä torstaina, riippuen presidentin käskystä, Kiitospäivä: vietetään kaikissa valtioissa, vaikka ei muutamissa ole varsinainen pyhäpäivä.

Jouluk. 25 p. Joulupäivä: kaikissa valtioissa, ja Etelä-Carolinassa kaksi seuraavaa päivää lisäksi.

Sunnuntait ja paastopäivät ovat laillisia juhlapäiviä kaikissa valtioissa, jotka ne sellaisiksi määräävät.

Jokainen lauantai jälkeen kello 12 päivällä on laillinen juhlapäivä New Yorkissa, New Jerseyssä, Pennsylvaniassa, Marylandissa ja New Orleansin kaupungissa.

Yhdysvaltain presidentit.

George Washington.....	1789—1797
John Adams.....	1797—1801
Thomas Jefferson.....	1801—1809
James Madison.....	1809—1817
James Monroe.....	1817—1825
John Quincy Adams.....	1825—1829
Andrew Jackson.....	1829—1837
Martin van Buren.....	1837—1841
William Henry Harrison.....	1841—
John Tyler.....	1841—1845
James K. Polk.....	1845—1849
Zachary Taylor.....	1849—1850
Millard Filmore.....	1850—1853
Franklin Pierce.....	1853—1857
James Buchanan.....	1857—1861
Abraham Lincoln.....	1861—1865
Andrew Johnson.....	1865—1869
Ulysses S. Grant.....	1869—1877
Rutheford B. Hayes.....	1877—1881
James Garfield.....	1881—
Chester A. Arthur.....	1881—1885
Stephen Grover Cleveland.....	1885—1889
Benjamin Harrison.....	1889—1893
Stephen Grover Cleveland.....	1893—1897
William McKinley.....	1897—1901
Theodore Roosevelt.....	1901—1909
William H. Taft.....	1909—1912
Woodrow Wilson.....	1912—

Yhdysvaltain asukastilastoa.

V. 1910 tilaston mukaan.

Amerikan Yhdysvaltain asukasluku.....	91,972,266
Yhdysvaltain alusmaissa:	
Alaskassa.....	64,356
Hawaiin saarella.....	191,909
Porto Rico'lla.....	1,118,012
Philippineillä.....	7,635,426
Guam saarella, arvioita.....	9,000
Samoa saarella, arvioita.....	6,100
Panama kanavan alueella, arvioita.....	50,000
Sotilaita ja merimiehiä ulkomailla..	55,608
Koko asukasluku.....	101,102,577

Väkiluku värien ja rotujen mukaan.

	1910	1900
valkeisia asukkaita.....	81,731,957	66,809,196
Neokereitä.....	9,827,763	8,833,994
Indiaaneja.....	265,683	237,196
Fiinalaisia.....	71,531	89,863
Japanilaisia.....	72,157	24,326
Muita eri kansallisuuksia.....	3,175	
	91,972,266	75,994,575

Yhdysvaltain asukasluku v. 1830—1910.

Asukasluku vuonna 1830.....	12,866,020
” ” 1840.....	17,069,453
” ” 1850.....	23,191,876
” ” 1860.....	31,443,321
” ” 1870.....	38,558,371
” ” 1880.....	50,155,783
” ” 1890.....	62,622,250
” ” 1900.....	75,994,575
” ” 1910.....	91,972,266

Yhdysvaltain asukkaista on

Miehiä.....	47,332,277
Naisia.....	44,639,989

Äänestysijässä, 21 v. täyttäneitä ja sitä vanhempiä miehiä oli 1910

Valkoisia.....	24,357,514
Neekereitä.....	2,458,873
Intianeja.....	62,967
Kiinäläisiä.....	60,421
Japanilaisia.....	56,638
Muita kansallisuuksia.....	2,738
Yhteensä.....	26,999,151

Sotilasijässä olevia miehiä 18—44 v. ol'

Vuonna 1910.....	20,473,684
Vuonna 1900.....	16,182,702

Aukkaista asui

	V. 1910		V. 1900
Kaupungeissa.....	42,623,383	46,3 %	30,797,185
Maalla.....	49,348,883	53,7 %	45,197,390

Asunot ja perheet.

	V 1910	V. 1900	V. 1890
Asuntoja.....	17,805,842	14,430,145	11,483,318
Perheitä.....	20,255,555	16,187,715	12,690,152

Ulkomailla syntyneitä Yhdysvalloissa.

	1910	1900
Europassa syntyneitä.....	11,791,841	8,871,780
Aasiassa „.....	191,484	120,248
Amerikassa „.....	1,489,231	1,317,380
Afrikassa „.....	3,992	2,538
Australiassa „.....	9,035	6,807
Saaristoissa y. m.....	30,303	22,523
	13,515,886	10,341,276

Avioliittotilastoa Yhdysvalloissa.

	Miehiä.	Naisia.
Koko asukasluvu.....	47,332,277	44,639,989
Yksinäisiä.....	27,455,607	23,522,121
Avioliitossa olev. 18,093,498	38,2 %	17,688,169
Leskiä.....	1,471,472	3,176,426
Avioerossa.....	156,176	185,101
Ilmoittamattomia.....	155,524	68,172

Yhdysvaltain pinta-ala.

Yhdysvaltain pinta-ala, maata.....2,973,890 neliömailia.
Vettä 52,899 neliömailia.

Alusmaitten pinta-ala:

Alaska — 1867.....	590,884	„
Hawaii — 1898.....	6,449	„
Philippinit — 1899.....	115,026	„
Porto Rico — 1899.....	3,435	„
Guam — 1899.....	210	„
Samoa — 1900.....	77	„
Panaman kanava-alue — 1904.....	436	„
Yhdysvaltain maa-alue.....	3,690,407	„

Kieltolakipuolueen kansalliskomitea.

Kieltolakipuolueen päätoimisto:
106 La Salle st., Chicago, Ill.

Kieltolakipuolueen toimeenpaneva komitea:
Virgil G. Hinshaw, puheenjohtaja.
J. B. Lewis, varapuheenjohtaja.
Mrs. Grances E. Beauchamp, kirjuri.
H. P. Faris, rahastonhoitaja.
Finley C. Hendrickson.
W. C. Calderwood.
Robert H. Patton.
Frank J. Sibley.

Kieltolakivaltiot.

Arkansas (1-1-14)	Oregon
Colorado	South Carolina
Georgia	Tennessee
Kansas	Virginia
Mississippi	Washington
North Carolina	West Virginia.
North Dakota	

Väkijuomien kulutus Yhdysvalloissa muutamina vuosina.

(Laskettu galloneissa.)

V.	Viinejä:	Mallasjuomia:	Tislattuja j.:	Yhteensä:
1908	52,121,646	1,828,732,448	125,379,314	2,006,233,408
1909	61,779,549	1,752,634,426	121,130,036	1,935,544,011
1910	60,548,078	1,851,340,256	133,538,684	2,045,427,018
1911	63,859,232	1,966,911,744	138,585,989	2,169,356,965
1912	56,424,711	1,932,531,184	139,496,331	2,128,452,226

Muutamien suurimpien maiden väkijuomien kulutus. (Galloneissa.)

	(1911)	Mallasjuomia:	Viinejä:	Tisl. juom.
Amerikan Yhdysvallat	1,966,911,744	63,859,232	138,585,989	
Englanti	1,397,314,800	15,206,400	40,078,000	
Venäjä	231,445,000	25,000,000	238,347,000	
Saksa	1,703,553,000	74,602,000	94,203,000	
Ranska	375,729,000	1,541,406,000	70,903,000	
Espanja	20,000,000	345,931,000		98,324,000
Itävalta-Unkari	548,711,000	277,141,000		26,100,000
Italia	17,382,000	1,011,982,000		16,672,000
Belgia	411,735,000	9,114,000		8,638,000
Ruotsi	72,250,000			2,034,000
Norja	11,808,000			

Naisten äänioikeusvaltiot.

Alaska (territory)	Kansas
Arizona	Oregon
California	Utah
Colorado	Washington
Idaho	Wyoming
Illinois	

Seuraavissa valtioissa tullaan v. 1914 vaaleissa
ratkaisemaan naisten äänioikeusasia:

Montana	North Dakota
Nevada	South Lakota

Väkijuomien myyjäin armeija Yhdysvalloissa.

V.	Tislattujen väkijuomien		Mallasjuomien	
	Vähittäis- myyjiä.	Tukku- kauppoja.	Vähittäis- myyjiä.	Tukku- kauppoja.
1900	207,525	12,716	4,802	7,730
1901	213,416	13,131	5,061	8,021
1902	220,636	13,754	5,089	8,579
1903	227,763	14,468	5,596	9,433
1904	230,056	13,826	5,685	9,556
1905	241,239	14,976	6,328	10,113
1906	243,400	17,094	6,311	10,871
1907	236,448	18,266	6,439	11,534
1908	230,512	20,434	6,626	11,628
1909	223,504	21,628	6,594	11,757
1910	217,813	19,655	6,652	11,645
1911	218,393	18,881	7,070	12,177
1912	216,144	17,253	7,123	12,123
1913	213,465	16,828	6,974	12,338
Summa v. 1900		232,773		
" v. 1905		272,656		
" v. 1910		255,765		
" v. 1913		249,605		

Köyhyys, mielisairaus ja juovutusjuomaliike.

(Vuoden 1910 virallisen tilaston mukaan).

Kiistolakivaltioissa.

	Asukkaita 1910	Vaivaistaloloissa kaikkiaan	Vaivaistaloloissa 100,000 asukasta kohden	Mielisairaita	Asukkaista 100,000 asukasta kohden
Georgia.....	2,609,121	813	31.2	3,132	120
Kansas.....	1,690,949	945	43.5	2,912	172
Maine.....	742,371	945	17.3	1,258	169
Mississippi.....	1,797,114	437	24.3	1,978	116
North Carolina.....	2,206,287	1,389	63.0	2,522	114
North Dakota..	577,056	81	14.0	628	108
Oklahoma.....	1,657,155	50	3.0	1,110	67
Tennessee.....	2,184,789	1,569	71.8	2,205	166
West Virginia..	1,221,119	808	66.2	1,722	141
Yhteensä	14,685,961	6,827	46.5	17,467	118

Juovutusjuomavaltioissa*).

	Asukkaita 1910	Vaivaistaloloissa kaikkiaan	Vaivaistaloloissa 100,000 asukasta kohden	Mielisairaita	Asukkaista 100,000 asukasta kohden
Arizona.....	204,354	269	131.6	337	164
Connecticut....	1,114,756	2,244	201.3	3,574	320
Dist. of Colum.	331,069	276	83.4	2,890	87
Montana.....	376,053	415	110.4	697	183
Nevada.....	81,875	2,159	194.2	231	282
New Jersey.....	2,537,167	2,135	84.1	6,044	238
New Mexico....	327,301			219	63
New York.....	9,113,614	12,176	133.6	31,279	343
Pennsylvania..	7,665,111	9,607	125.3	15,060	196
Rhode Island..	542,610	769	141.7	1,243	229
Yhteensä	22,293,910	28,050	127.7	61,674	275

*) Vähemmän kuin 25 pros. asukkaista kuivalla alueella.

Muutamia numeroita Suomen kansantaloudesta.

Viljasadon arvo Smk. oli:

	Vehnä.	Ruis.	Kaura.	Peruna
V. 1908	674,000	57,030,000	48,264,000	23,421,000
1909	812,000	60,415,000	52,352,000	33,310,000
1910	737,000	49,398,000	51,005,000	23,791,000

Koko viljasadon arvo:

V. 1908	162,957,000 Mk.
1909	180,920,000 „
1910	148,474,000 „

Voinvienti ulkomaille oli:

V.	Arvo	V.	Arvo
1865	5,056,000 Mk.	1906	37,485,000 Mk.
1875	10,197,000 „	1907	31,500,000 „
1885	8,453,000 „	1908	31,479,000 „
1895	24,912,000 „	1909	29,390,000 „
1900	23,455,000 „	1910	29,435,000 „
1905	38,047,000 „	1911	34,028,000 „

Suomen koko maataloustuotannon arvo laske-
taan nykyisin olevan noin 350,000,000 markkaa
vuodessa.

Suomen teollisuusliikkeiden tuotannon arvo oli
626,655,300 Mk. vuonna 1910.

Suomen osuustoiminta.

Osuuskuntien luku oli:

V.	Meijereitä.	Kassoja.	Kauppoja.	Yhteensä.
V. 1901			3	3
1904	145	87	119	393
1907	330	240	389	1,260
1910	362	416	512	1,929
1911	370	441	506	2,004
1912	389	451	503	2,064

Rahaliike.

Liikkeessä olevan rahan paljous oli:

V.	Kaikkiaan.	Asukasta kohti.
V. 1905	119,830,837 Mk.	41,34 Mk.
1906	119,159,464 „	40,51 „
1907	122,791,169 „	41,15 „
1908	113,694,623 „	37,60 „
1909	139,603,455 „	45,46 „
1910	155,897,744 „	50,04 „
1911	148,353,599 „	46,87 „

Suomen Nuorison Liitto.

Jäsenmääränsä puolesta suurin Suomen valistusjärjestöistä on Suomen Nuorison Liitto. Sen kasvamista osottavat seuraavat numerot:

V. 1892	2,344	jäsentä.	V. 1905	39,462	jäsentä.
1895	6,169	„	1907	32,147	„
1898	11,873	„	1909	35,949	„
1900	17,077	„	1911	36,574	„
1902	29,625	„	1912	39,624	„

Liiton toimesta on pidetty puheita, esitelmiä, kokouksia ja iltamia seuraamat määrät:

	Puheita ja esitelmiä.	Kokouksia ja iltamia.
V. 1902	5,500	6,299
1905	4,201	7,142
1907	5,209	8,212
1909	6,792	9,985
1911	6,360	11,304
1912	7,513	12,520

Suomen Raittiuden Ystävät.

Jäsenmääränsä puolesta on toiseksi suurin valistusjärjestö Raittiuden Ystävien yhdistys, jonka jäsenluku oli:

V. 1902	19,744	V. 1908	20,932
1903	26,200	1909	19,073
1904	31,127	1910	20,183
1905	34,288	1911	18,882
1906	30,896	1912	20,107
1907	25,573	1913	21,622

Raittiuden Ystävien Yhdistyksen toimesta pidettiin esitelmiä, puheita, kokouksia ja iltamia seuraavat määrät:

V. 1908	6,471	esit. ja puh.	4,262	kokousta	1,974	ilt.
1909	5,289	„	3,723	„	1,721	„
1910	5,294	„	3,316	„	1,727	„
1911	5,049	„	—	„	—	„
1912	5,553	„	3,529	„	2,117	„
1913	—	„	3,384	„	2,156	„

Raittiuden Yst. Yhdistyksen myydyin kirjallisuuden arvo oli:

V. 1902	7,437	Mk.	V. 1908	45,293	Mk.
1903	16,395	„	1909	33,578	„
1904	24,212	„	1910	39,941	„
1905	32,422	„	1911	60,530	„
1906	34,448	„	1912	46,286	„
1907	39,748	„	1913	40,600	„

Paloviinan valmistus Suomessa oli:

Vuonna 1909	6,529,887	litraa.
„ 1910	4,164,357	„
„ 1911	4,825,503	„
„ 1912	4,697,252	„
„ 1913	5,110,000	„

Mallasjuomien valmistus oli:

Vuonna 1909	27,095,893	litraa.
„ 1910	15,507,013	„
„ 1911	17,607,048	„
„ 1912	17,689,839	„
„ 1913	17,701,327	„

Hävitetty rikkaus.

Amerikan Yhdysvallat käyttävät vuosittain väkijuomiin noin \$1,400,000,000.

Jos tämä hävitetty rikkaus käytettäisiin yleishyödyllisiin tarkoituksiin, niin voitaisiin sillä saada

5,000 kirkkoa, jokaisen arvo \$50,000.....\$	250,000,000
Maksaa 5,000 papin palkat, jok. \$1,500....	7,500,000
Rakentaa 5,000 koulua, jok. arvo \$50,000	250,000,000
Maksaa 5,000 opettajan palk., jok. \$1,000	50,000,000
Rak. 100 yliopistoa, jok. arvo \$1,000,000	100,000,000
Näiden yliopistojen ylläpitoon panna.....	10,000,000
Avustaa 100,000 lähetyssaarnaajaa.....	100,000,000
Rakentaa 1,000 sairaala, jok. ar. \$100,000	100,000,000
Näiden ylläpitorahastoon.....	10,000,000
Rak. 1,000 orpokotia, jok. arvo \$100,000	100,000,000
Niiden ylläpitorahastoon joka vuosi.....	10,000,000
Rakentaa 1,000 Nuorten Miesten Krist. Yhd. taloa, jokaisen arvo \$100,000....	100,000,000
Niiden hoitajien ja virkailijain palkkoihin	1,500,000
Ostaa jokaiseen kotiin raamattu.....	20,000,000
Tilata uskonnollinen tai muu aikakauskirja joka kotiin, \$1:— vuosikerta.....	20,000,000
Tilata Raittiuslehti jokaiseen kotiin, \$1:	20,000,000
Jäännös muihin hyviinyleishyödyll. tark...	251,000,000
Summa \$1,400,000,000	

Maailman asukasluku v. 1913.

Afrika	127,387,297
Aasia	917,761,686
Austraalia	4,568,707
Europa	451,975,668
Etelä-Amerika.....	50,141,890
Pohjois-Amerika.....	133,008,023
Valtamerien saaristoissa.....	53,109,317
	1,733,383,881

Eri maanosien pinta-ala neliömailleissa.

Afrika.....	11,513,579
Pohjois-Amerika	8,037,714
Etelä-Amerika	6,851,306
Aasia.....	17,057,666
Austraalia.....	3,456,290
Europa	3,754,282
Napamaat yhteensä	4,970,265
	53,641,102

Europalaisten kielten levonneisyys.

	V. 1911.	V. 1801.	
Englannin kieltä puhuu noin 160 mlj. ihmistä.		20 mlj. ihmistä.	
Ranskan	70	31	
Saksan	130	30	
Italia	50	15	
Espanjan	50	26	
Portugalinh	25	7,5	
Venäjäin	100	30,5	
Maailman pisimmät joet.			
Mississippi.....	4,194 mailia.	Mekong.....	2,600 mailia.
Niili.....	3,670	Niger.....	2,600
Amazon.....	3,300	Jenisei.....	2,500
Obi joki, Aasia.....	3,235	Volga.....	2,325
Yangtsekiang.....	3,000	Huangho.....	2,300
LaPlata.....	2,950	Yukon.....	2,050
Lena.....	2,860	Colorado.....	2,000
Kongo.....	2,800	Indus.....	2,000
Amur.....	2,700		

Muutamien suurimpien valtojen sotavoima v. 1913.

Valtio.	Maa-armeija.		Merivoima.		Vuotuiset sotakustannukset
	Rauhan aikana.	Sodan aikana.	Laivoja.	Miehiä.	
Austraalia	168,048			5,009	\$ 27,494,949
Itävalta-Unkari	402,388	2,000,000	122	16,311	89,884,776
Belgia	46,574	180,000			16,299,453
Bulgaria	59,900	235,000			8,100,000
Kiina	500,000		6		64,240,000
Tanska	13,720	50,000	32		7,312,250
Ranska	645,644	1,300,000	407	25,500	268,755,912
Saksa	656,144	3,320,000	296	33,500	217,526,950
Englanti	809,403		637	136,461	359,727,000
Kreikka	28,888	80,000	24	4,900	6,066,457
Italia	302,252	2,000,000	225	28,957	110,520,232
Japani	225,000	800,000	186	48,049	58,803,074
Mexico	55,675	84,500	5	1,163	14,090,892
Norja	80,000	110,000	37	1,280	5,420,150
Portugali	30,000	300,000	29	6,107	14,800,654
Venäjä	1,850,000	4,000,000	242	60,000	226,039,698
Serbia	361,747				6,032,000
Espanja	128,073	220,000	42		46,062,340
Ruotsi	18,654	485,000	66	4,960	20,292,875
Turkki	230,000	900,500	69	30,629	40,000,000
Yhdysvallat	95,468		323	59,651	214,183,721

	Nykyajan taisteilaitoja	Taisteilaitoja	Vanhempia taisteilaitoja	Ensiluokan taisteilaitoja	Keveitä taisteilaitoja
Englanti	29	634,850	10	215,800	38
Saksa	19	440,350	7	177,900	20
Itäv. Un.	4	80,000			9
Italia	8	181,800			8
Ranska	17	270,568	4	120,000	15
Venäjä	9	193,900			8
Yhdysv.	13	308,050			25
Kantav. tonnia			Kantav. tonnia		Kantav. tonnia
90	397,515	10	494,800	42	94
46	180,060	9	94,135	9	94
9	32,277	1	7,185	1	7
14	46,545	7	61,458	7	18
13	69,469	18	191,761	18	6
15	87,267	6	63,336	6	15
10	45,270	15	186,595	15	10

Muutamien johtavien valtojen merisotavoima v. 1913.

Muinais-roomalaisten ja -kreikkalaisten jumalat ja jumalattaret.

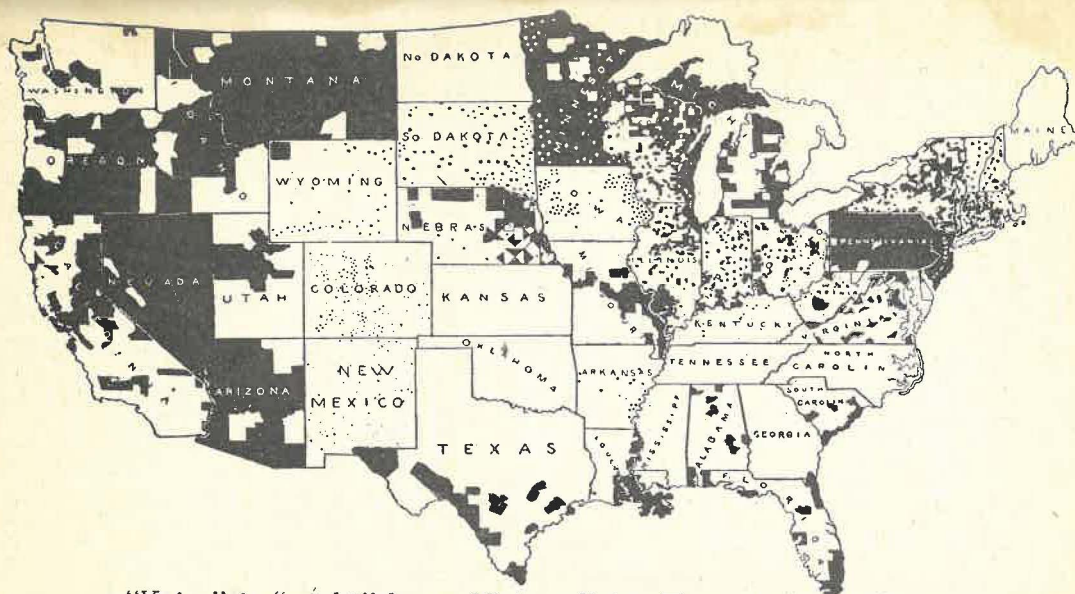
Roomalaisten

Apollo.....
 Aurora.....
 Eolus.....
 Bacchus.....
 Bellona.....
 Ceres.....
 Cupid.....
 Cybele.....
 Diana.....
 Juno.....
 Jupiter.....
 Mars.....
 Mercurius.....
 Minerva.....
 Neptunus.....
 Pluto.....
 Saturnus.....
 Venus.....
 Vesta.....
 Vulcan.....

Kreikkalaisten

Apollon.....
 Eos.....
 Eolus.....
 Dionysus.....
 Enyo.....
 Demeter.....
 Eros.....
 Rhea.....
 Artemis.....
 Hera.....
 Zeus.....
 Ares.....
 Hermes.....
 Athena.....
 Poseidon.....
 Hades.....
 Kronos.....
 Aphrodite.....
 Hestia.....
 Hephestus.....

Auringon jumala.
 Päivän jumala.
 Tuulen jumala.
 Viinin jumala.
 Sotajumalatar.
 Elon (viljan) jumala.
 Rakkauten jumala.
 Luonnon jumala.
 Metsästyksen jumala.
 Taivaan jumala.
 Sodan jumala.
 Kaupan ja teollisuuden jum.
 Viisauden jumala.
 Meren jumala.
 Manalan jumala.
 Maanviljelyksen jumala.
 Rakkauten jumalatar.
 Puhtauden jumalatar.
 Tulen jumala.

“Kuiva” ja “märkä” kartta Yhdysvalloista Tammik. 1 p. 1913.

“Kuiva”

“Märkä”

JOULUTOIVEITA

Suru Suomessa kytevi,
murhe mieltä kaivelevi
tultua tämänkin juhlan,
tämän joulun joutuessa.

Halla on harmaja ovella,
kohtalo tuvan kohalla,
tahtovi sisälle tulla,
käydä kynnyksen ylitse,
viemähän valoja sieltä,
kynttilöitä katkomahan,
kotiliettä kylmämähän,
lämmintä hävittämähän.

Ovet kiinni kiskotahan,
ukset tarkoin teljetähän
hallalta hävittävältä,
turmalta kuleksivalta.

Eipä se mitänä voine
ulkopuolella ovea
tuvan honkaisen takana
Jospa mielensä tekevi
syödä siellä syyttömiä,
vaivata viattomia,
ompa puuta purraksensa,
hankea kalutaksensa,

Joulu joutuvi lähelle,
pyhä pyrki vi tupahan.
Kynttilät sytytetähän,
valot tarkoin vaalitaan
kirikkaana kimeltäväksi,
lämpöisenä loistavaksi.

Lapset lautsalta sanovat
sekä vanhat virkahtavat:
"Hyvä on joulu joutumahan,
kaunokainen kulkemahan
päivien pyhittäjäksi,
iltojen iloitsijaksi.
Saapuos sovinnon juhla,
joudu kaivattu kävijä
hallojen hävittäjäksi,
pahan suuren suistajaksi,
suvun nuoren nostamiseksi,
kansamme kohottamiseksi!
Riennä toivon tietä myöten,
onnen polkuja vaella,
liiku loukkujen lomitse,
salahauoista sivuitse,
katkaise katehen kylvö,
vihan vilja vaimentele,
pahansuova jo sulata,
lepyttele, lämmittele,
auta Suomehen sovinto,
rauha kaunis kansahamme!"

(Kylväjä).

Aapo Pärnänen.

ELÄMÄNURAN VALINTA

ONI nuori ihminen tekee elämänsä käänne-
kohdassa, esim. koulusta päästessään, itsel-
leen tuskallisen kysymyksen: mille uralle
antautuisin? Hän on suorittanut, sanokaamme,
oppikoulun viisi luokkaa, tuon n. s. keskikoulun, ja
on tullut havaitsemaan, ettei hänestä ole "lukumie-
heksi." Hän tahtoi erota koulusta, ja vanhem-
matkin olisivat siihen lopulta suostuvaisia, kunhan
vain keksittäisiin jokin sopiva elämänura, jokin
arvokas toimi, jolle antautuisi. Mutta sen löytämi-
nen ei ole helppoa. Toisessa on toinen vika, toisessa
toinen: toinen on vähäarvoinen, toinen taloudelli-
sesti epävarma. Ja monia muita esteitä ilmaantuu
lopullista ratkaisua tehtäessä.

Taikka on nuorukainen tulemassa ylioppilaaksi,
jolloin on niinikään päätettävä, mille toimialalle
antautuisi. On määrättävä ensinnäkin, jatkaako
opintoja yliopistossa, vai valitseeko suorastaan
jonkun käytännöllisen elämänuran. Jos sitten
pääsee selville siitä, että yliopistotietä on kuljettava,
niin vielä on ratkaistava tuo monellekin vaikea
kysymys, mitä tieteitä olisi ruvettava opiskelemaan,
mihin tiedekuntaan kirjottauduttava. Valitako
historia ja kielet, vaiko filosofia ja estetiikka,
luonnontieteet tai matematiikka, vai olisiko viisaam-
paa mennä lainopilliseen vai jumaluusopilliseen vai

lääkeopilliseen tiedekuntaan? Ja päätös olisi tehtävä heti yliopistoon tullessa, lopullinen päätös, että voisi heti, aikaa ja voimia kuluttamatta, ryhtyä opintoja harjoittamaan.

Jos taas käytännöllisenkin uran aikoo valita, niin monen välillä on siinäkin vaali tehtävä. Pyrkiäkö pankki- vai liikealalle, johon on vielä erikoisesti valmistauduttava, vai hakeako paikkaa rautatiellä vai postissa?

Toisilla tämä kysymys elämänurasta tulee ratkaistavaksi vieläkin nuoremmalla iällä, monella jo kansakoulusta päästessä. Mutta silloin asianomainen itse voi useimmiten vaikuttaa sen ratkaisemiseen varsin vähän, jos ollenkaan. Olosuhteet ovat hänelle ylivoimaiset, ne määräävät ainakin toistaiseksi hänen uransa.

Mutta mies se, joka itse valitsee tiensä ja kulkee sitä vaikeuksista huolimatta.

Se onkin ensimmäinen asia, josta on sana sanottava puheenalaista kysymystä käsiteltäessä.

Vanhemmat ja olosuhteet, etenkin varallisuus, vaikuttavat mitä määräävämmiin ihmisten toimialojen valintaan — jolloin valinnasta ei saata puhua siinä mielessä, että asianomainen itse sen tekisi. Onko tämä hyvä vaiko paha, se ei kuulu tähän, eikä siitä sen enempää.

Mutta sitten tulee hetki, jolloin nuoren ihmisen itsensä on pyrittävä ratkaisemaan, millä toimialalla hän aikoo elämäntyönsä suorittaa. Pankaamme painoa sanalle *e l ä m ä n t y ö n s ä*, sillä emme puhu niistä terveistä raukoista, joilla ei ole muuta päämäärää, kuin päästä mahdollisimman kevyesti

“elämän läpi,” saada toimeentulonsa joko vanhempain perinnöistä taikka yhteiskunnan armopaloista; emme liioin noista velttotahtoisista, jotka puhuvat “sokeasta kohtalosta,” unohtaen jo esi-isiemme, joilla olemassaolon taistelu oli monin verroin vaikeampi, rohkeasti julistaneen: “miehen on mela kädessä...”

Tällöin saattavat ulkonaiset olosuhteet suuresti vaikuttaa vaalia. Päämäärä oli selvänä, mutta olosuhteet, varojen puute, ehkä myös syntyperä tai muu sen tapainen seikka, ovat estämässä sitä tavoittamasta. Mitä tehdä? Silloin on hyvä saada neuvoa vanhemmilta ja kokeneemilta, mutta ennen kaikkea on pyrittävä pääsemään selville itsestään, on “koeteltava” itseään. Jos sitten tulee vakuutetuksi pyrintönsä vakavuudesta, jos voi luottaa lujuuteensa, jos on valmis kestämään ponnistuksia, silloin on heittäydyttävä taistelemaan olosuhteita vastaan siinä luottamuksessa, että rautaisella sitkeydellä pahimmatkin vastukset voitetaan. Tällaiseen taisteluun on kannustamassa ihmiskunntn suurimpien hyväntekijäin, kaikkien aikojen jaloimpien ihmisten, esimerkki, ja sitä jatkamaan kehottaa tieto siitä, että näin kaikki voimansa ponnistamalla päämääräänsä pyrkiessään ihminen parhaiten kasvattaa itseänsä, kehittää olentonsa parhaita ominaisuuksia, oppii kieltämään itsensä, oppii keskittämään voimansa, oppii antamaan arvoa sille, mikä on arvokasta.

Joka päivähän me näemme runsaasti esimerkkejä siitä, miten henkilöt, jotka vähä vähältä, vaikeuksia vastaan taistellen, ovat saaneet itselleen mieleisensä

työalan ja aseman, ovat merkitsevimpiä alallaan — olivatpa he sitten maanviljelijöitä, liikemiehiä, taitelijoita tai tiedemiehiä. He seisovat oman työnsä pohjalla, vaatimattomina, mutta raudanlujina.

Mutta sen, joka näin päättää lähteä kulkemaan omaa uraansa vaikeuksia pelkäämättä, tulee tutkia itsensä vielä toisessakin suhteessa. Hänen ei tule mitata ainoastaan voimaansa, vaan myöskin tarkoitustensa, päämäärän arvo. Tämä koskee sitä paitsi jokaista nuorta ihmistä, joka joutuu valitsemaan itselleen elämäntehtävää.

On väärin suunnitella vastaista toimialaansa ulkonaisia etuja katsoen. Tämä on sanottava, vaikka tiedämme, että niin usein tapahtuu. Usein valitaan elämänura esim. aineellisia etuja, hyviä tuloja, silmällä pitäen. Se ei ole oikein. Tosin on jokainen ihminen velvollinen edeltäpäin katsomaan, että hän aikanaan pystyy hankkimaan itselleen sekä niille, joista hänen on vastattava, riittävän toimeentulon. Sillä seikalla on epäilemättä merkitystä hänen myöhempään kehitykseensäkin, koska taloudellinen riippuvaisuus voi vaikuttaa haitallisesti ihmisen luonteeseen. Mutta tämä on toista kuin se, että antaa hyvien tulojen vaikuttaa elämänuran vaaliin. Onpa ihminen velvollinen, jos siksi tulee, supistamaan menonsa mahdollisimman vähiin, voidakseen saavuttaa ja suorittaa jotakin sellaista, jolla on hänelle itselleen ja hänen lähimmäisilleen ehdoton arvo. Nuori ihminen eläköön siinä luottamuksessa, että rehellinen pyrintö ja uuttera, yhteiskuntaa hyödyttävä työ tulee palkituksi.

Korkeiden yhteiskunnallisten asemien tavoittelemisen ei liioin ole oikea vaikutin elämänuraa valitessa. "Kiipijät," nuo henkilöt, joilla ei näytä olevan muuta päämäärää kuin kohota, ilman todellista ansiota ja tinkien omantuntonsa kanssa, niin korkealle virka-asteissa ja toimissa kuin mahdollista, ovat kaikkina aikoina herättäneet ylenkatsetta ja paheksumista. Sen he ovat ansainneetkin. Heidän siveellinen arvonsa on vähäinen, ja he saattavat olla yhteiskunnalle hyvinkin vaarallisia henkilöitä. Nuoren ihmisen on kyllä valmistuttava määrättyyn tehtävään ja perusteellisen, huolellisen valmistuksen jälkeen hänen on siihen ryhdyttävä aikomuksessa tehdä kaikki, mitä tehtävissä on hänen voimillaan. Mutta tehtävän valitsemista ei määrää sen yhteiskunnallinen korkeus, vaan sen yleinen arvo ja sen sopivaisuus hänelle.

Millä alalla parhaiten luulee menestyvänsä, millä alalla parhaiten uskoo voivansa hyödyttää muita ja itsekin edistyvänsä, sille kukin antautukoon vastaväitteistä ja vaikeuksista välittämättä. Lahjat ovat monenlaiset, toimialoja on myös monia — onnellisinta on varmaan, jos jokainen valitsee työnsä ajan lahjojensa ja taipumustensa mukaisesti. Silloin jokainen tuntee itsensä tyytyväiseksi — ulkonaisissa vaikeuksissakin tarjoo työnsä lohdutusta, silloin jokainen saa kehitetyksi suurimman voimansa, siitä myös yhteisö ensin hyötyy.

Jos nuori henkilö, jota yksilölliset lahjat selvästi kehoittavat valitsemaan käytännöllisen toimialan, päättää antautua lukumiehen uralle, niin hän menettelee väärin. Hän saattaa näin turmella koko-

elämänsä, tuntea alinomaa olevansa "väärällä urala," ja yhteiskunnalta on voinut mennä arvokas kyky hukkaan. Hän on ehkä noudattanut turhamaisuuttaan valitessaan "oppineen" uran, jota typerästi kyllä näihin asti on pidetty käytännöllisiä toimia arvokkaampana. Mutta hän on houkkio, ellei piankin huomaa, kuinka vähän sellaiseen voi elämässä perustaa. Hänestä olisi voinut tulla etevä maanviljelijä, liikemies tai kauppias, ehkä oli hänellä siihen ulkonaisiakin edellytyksiä — nyt hän ei ole mitään.

Kenellä siis on selvät taipumukset, hän noudattakoon niitä. Jos kenellä on tarkka silmä havaitsemaan muotoja ja värejä ja sisäistä taiteellista innostusta, hän ruvetkoon taiteilijaksi ja tehköön sen siinä vakaumuksessa, että se on työala, ihmiskunnalle arvokas, jolla kannattaa ponnistaa voimiansa. Ken viihtyy mielellään oppikirjojensa ääressä mietiskelemässä niissä olevia tai niiden herättämiä kysymyksiä luonnosta, ihmiskunnan historiasta, kielen rakenteesta ja kehityksestä tai lukujen keskinäisistä suhteista, hän jatkakoon opintojaan niin pitkälle kuin voimat riittävät, hyödyttääkseen kansaansa joko tutkijana tai opettajana, jos myöhemmin huomaa itsessään rakkautta ja kiintymystä nuorisoon ja kykyä vaikuttaa sen elämään. Ken taas on kiintynyt käytännöllisen elämän puuhiin, antautu- koon niihin, koska ne vaativat tekijänsä nekin ja koska niissä on yllin kyllin tilaisuutta kehittää itsensä ja hyödyttää muita.

Nuorten Voimassa O. M—e.

PYHÄ ON MAA

(Iivo Härkösen juhlarunosta Suomalaisen viikon avajaisissa Sortavalassa syysk. 27 p. 1913).

Pyhä on maa, mit' on polkenut taattojen jalka,
pyhä on pelto, min muokkasi taattojen aura,
muokkaili poikansa, nousevain päivien tähden.
Tahdotko painaa sä pääs pyhän peltosi nähden?

Pyhä on maa, mikä turvasi, riemusi antaa,
pyhä on tanner, min pohjalta mieheksi nousit,
korkea on kotiseutusi, heimosi mantu. . .
Onko se maa sinun matkasi tähdeksi pantu?

Pyhä on korpi, min raastivat heimosi kirveet,
valkea vaara, min harjalla heimosi loimut
yössä ja päivässä leimuavat, kutsuen työhön. . .
Päiväänkö matkasi lie, vai kuljenta yöhön?

Pyhä on työ, jota mennehet polvet on tehneet,
pyhä on työ, joka lapsesi, heimosi ruokkii,
korkea työ kotipuolinen, kättesi toimi. . .
Vieraanko armoin sä nouset, vai ominko voimin?

Ei, elä vierahin armoihin kauvemmin luota,
ominpa voimin jo, isien-maa sinä, nouse,
karista päältäsi vierahan rihkama, kulta —
pyhä ja aulis on taattojes peltojen multa!

PROF. EMILE VANDERVELDEN JUHLAPUHE

RAKKAAT toverit ja ystävät! Saadessani Koiton sähkösanoman, jolla minua kutsuttiin puhumaan teidän juhlaanne, tunsin sekä hämmästyksiä että iloa. Ihmettelin sitä, mitähän iloa teille voisi olla siitä, että joku tulee teille puhumaan muutaman minuutin ajan kieltä, jota ette ymmärrä. Mutta toisaalta oli iloni suuri siitä, että tuo kutsu antoi minulle tilaisuuden tulla kosketuksiin teidän kanssanne ja todeta, että koko maailman työläiset täyttää yksi sydän ja yksi mieli. Sitäpaitsi on meidän maamme, Belgian ja Suomen, välillä vielä paljon muutakin sukulaisuutta. Belgiassa on toisaalla lainehtivia viljapeltoja, toisaalla tehtaita. Suomen sinijärvet ja totiset metsät ovat toisenlaisia. Ensi silmäyksellä on siis suuri ero havaittavissa, mutta tämän eron ohella ja rinnalla on olemassa samantyyppisiä asioita. Ensinnäkin ovat meidän maamme molemmat pieniä maita ja kumpikin mahtavien naapurien ympäröimiä ja molempien maiden tehtävänä on pitää kiinni oikeuksistaan ja vapaudestaan. Toiseksi me olemme molemmat saaneet taistella niitä vaikeuksia vastaan, joita karu maa ja luonto tuottaa. Ja kun nuo luonnon esteet on voitettu, ovat molemmat kansat löytäneet pelättävän, kauhean vihollisen — alkoholin, kapitalismin.

Toverit! Nähdessäni ne tulokset, joita te täällä

Prof. Emile Vandervelde

neljänneksivuosisaadan kuluessa olette saavuttaneet ja ajattellessani meidän pieniä tuloksiamme, täytyy minun tunnustaa, että minut valtaa syvä nöyryytyksen tunne. Hyvät ystävät ja toverit! Minä en ole tullut tänne opettamaan, minä olen tullut teiltä oppimaan. Sillä todellakin olen jo tänään saanut todeta musertavia totuuksia. Minulle on kerrottu, että puolet sosialidemokratiseista eduskuntaryhmästä on ehdottomasti raitis. Meidän neljästäkymmenestä sosialistisesta parlamentinjäsenestämme on tuskin kahta raittiusmielistä. Täällä Helsingin kaupungissa, jossa raittiusväkeä on kymmeniä tuhansia ja teidän seuraanne ajatellen, jossa jäseniä on 1,500, täytyy nöyrtyen rinnastaa meidän olojamme. Meillä Brysselissä on muutamia satoja ehdottomasti raittiita ja niistäkin suuri osa ulkomalaisia protestantteja. Yhdessä ainoassa goodtemp-

larilooshissa on 50 jäsentä. Teillä on ehdottoman raittiuden aate pääsemäisillensä täydellisesti voitolle ja te olette muulle maailmalle näyttäneet esimerkkinä ensimmäisen parlamentin, joka periaatteessa hyväksyy ehdottoman kieltolain. Meillä sitävastoin on raittius-työ sillä asteella, että sen ensimmäiset ajajat saavat kaikkialla vastaanottaa ivaa, pilkkaa ja naurua. Me emme kuitenkaan masennu. Vedoten ja nojaten tendän esimerkkiinne me taistelemme ja jatkamme tarmokkaasti taistelua, kunnes olemme päämäärässä. Mutta tässä taistelussa meillä on kahdenlaatuista vastustajia. Toisina ovat raittiusmieliset porvarit, jotka eivät ole sosialisteja, ja toisina sosialistit, jotka eivät ole raittiita. Näiden raittiusmielisten porvarien joukossa on paljon sellaisia, jotka noudattavat Heinen lausetta: "He kyllä salaa viiniä joi, mutt' julki saarnasi vettä." He eivät tahdo tehdä propa- gandaa raittiusaateen hyväksi työläisten kesken, tietäen, että silloin sosialidemokratian aate on päässyt lähelle voittoaan. Tätä porvarillisten raittiushenkilöiden kantaa me aina vastustamme. Me toteamme, että sielläkin, jossa työväki ei ole alko- holin orja, on olemassa työläiskysymys. Ja onhan aivan päivänselvä, että vaikka ikäänkuin taika- sauvalla alkoholi saataisiin pois, ihmiskunnassa on kaksi vastakkaista leiriä. Toisella ovat pääomat, toisella on pääomana vaan työvoimansa. Mutta totuus siitä huolimatta on se, että jos työläiset, joilla ei ole muuta pääomaa kuin työvoimansa, vapautuvat alkoholista, niin on se suuri askel vapautta kohti. Ja sen vuoksi olemme syvästi vakuutetut siitä, että

kansainvälisen työväenliikkeen täytyy ottaa teidän ohjelmanne, ehdottomuus, omakseen.

Mutta vaatiessamme kansainvälistä työväenlii- kettä tälle kannalle joudumme vastakkain omien tovereittemme kanssa, jotka väittävät, että alkoholi on työväen kurjuuden tulos ja että ensin pitäisi saada tuo kurjuus pois, ennenkuin voidaan tehdä menestyksellistä raittius-työtä. Tätä puoluetoveri- demme käsityskantaa vastaan me yhä taistelemme ja tulemme jatkamaan taistelua ensi työväen kongres- sissakin. Sillä onhan totta ja sen näkee liikkussa Pohjoismaidenkin suurissa kaupungeissa, m. m. Tukholmassa, ettei alkoholi ole vain työväen nautin- toaine, vaan on se yläluokankin keskuudessa yleistä. Sillä eihän yläluokassa juoda punssia taloudellisen ahdingontunnon vuoksi.

Vastaväitteitä voidaan siis tehdä tuota puolue- tovereidemme mielipidettä vastaan ja väittää, että alkoholismia vastaan taisteleva on jo nykyis- tenkin yhteiskuntaolojen vallitessa tarpeellista. Meidän on työväelle osoitettava että se sillä turmelee itsensä ja työkykynsä ja tulee kykenmättömäksi viemään eteenpäin sosialidemokratian aatetta. Mutta joskin alkoholin nauttiminen ei ole ruumiillinen välttämättömyys, niin voi se monasti olla sielullinen. Työläiset etsivät siitä hetken huumausta, joka auttaa heitä unohtamaan hetkeksi hädän ja kurjuuden. Työväki, jota nykyoloissa uhkaa kurjuus, on alko- holin kautta aina suuressa houkutuksessa ruveta sen avulla unohtamaan tuskiansa. Jos tahdotaan menestyksellisesti taistella työväen piireissä, niin ei

voida hyväksyä porvarillisten taistelutapaa, vaan on otettava huomioon alkoholikysymyksen psyylliset juuret, sillä ne on poistettava.

Minä olen ilolla saanut todeta ne tulokset, joihin te olette tulleet, sillä ne saavutukset osottavat, että työläisten vapauttaminen alkoholin kahleista on todellista työväen vapauttamista. Valitan, etten ole tilaisuudessa puhumaan teille välittömästi teidän omalla kielellänne, mutta olkaa vakuutetut, että palaan innostuneena siitä, että se taistelu, jossa te olette etuvartijoina, on taistelua, jota on jatkettava muuallakin, ja että kansainvälisen työväenliikkeen on otettava se taisteluohjelmaansa, jotta se sosialidemokratian lipun alla käy voittoaan kohti. Teidän seuranne nimi Koitto on kaunis ja vertauksellinen ja sitä nimeä ajatellen lopetan sillä toivomuksella, että päivä on koittava kaikille niille, jotka tekevät työtä, jotka kärsivät, jotka toivovat.

JUHLARUNO

(Raittiusseura Murtajan 21:een vuosijuhlaan elok. 3 p.
1914, San Franciscossa, Cal.)

Kirj. Edw. Mäki.

On valtavan viehkeä voima
Lakaissut lainena maan,
Se kuohuu kuin tyynen tyrskyt,
Ei levossa milloinkaan.
Se kansoja kiehtoo ja lumoo
Ne tahtoen valloittaa
Elämän viehkeät vietit
Inhat se irroittaa.

On valtavan vuolas virta,
Kuin koski se kuohuaa,
Sen kuohuissa kumma on tenho,
Sulohetkisen huolet se huoltaa
Elon riemusta rikkaaksi luo,
Sen pyörteissä pauhaavissa
On siltikin kuoleman vuo.

Se virta on kaamea virta,
Se kurjuuden lähteitä luo,
Sen vaahdoissa viettelevissä,
Sen uomassa uhmaten juo
Elon ihanan pisaran pienen
Mi sortuen sammuu pois. —
Niin monta sen kuohuun jo vaipui,
Ken auttaa ja pelastaa vois?

Virta jos vierii saapi
Ja vallata vapaasti maan,
Kodin turvan se tuonelle tempaa,
Ei turvassa ainoakaan.
Siksi kaikuvu kansasta ääni:
Salpaamme virran jo tuon!
Suljemme surujen synnyn
Ja kyynelten kuohuvan vuon.

Siksi työ tämä Murtajamme,
Sitä varten uurastamme,
Meill' on valta ja meillä on voitto,
Kerran tulee päivän koitto
Kerran saamme sadon niittää
Jälki polvi siunaa, kiittää
Tämän työmme tärkeyttä.

Siksi teille siskot, veikot
Kuuluu käsky: voimat heikot
Yhdistäkää, lujentakaa!
Sepä yksin voiton takaa.

Menestystä Murtajalle
Rahtiuden rauhan työssä
Sillä työ se sittenkin on
Kuten valopilkku yössä
Ilmoittaen aamun koiton
Rahtiuden varman voiton.

RAITTIUSKANSAN HOMMISTA VÄHÄSEN

UODET 1913 ja 1914 voimme muutamassa suhteessa katsoa merkkivuosiksi raittiusrinnoissamme. Ensinmainittuna vuonna alkoi nimittäin ilmestymään kauvan kaivattu ja hommattu raittiuskansan viikkolehti. Tänä vuonna taas osti Suom. Raittiislehti O. Y:n johtokunta Päivälehdien ja Siirtolaisen suuren sanomalehti-liikkeen kokonaisuudessaan raittiusväelle. Nämä kaksi tapausta voidaan täydellä syyllä lukea raittiushommiemme merkittävimpien tapausten joukkoon.

S. K. R. V.-seuran toimesta ja kustannuksella on ilmestynyt Raittiislehti jo vuodesta 1892 alkaen. Tämä V.-seuran lehti oli aikakauskirjan muodossa ja ilmestyi kerran kuukaudessa, muutamina vuosina kaksi kertaa kuukaudessa. Lehti lakkautettiin viime vuonna syyskuussa. Jo pitemmän aikaa kuului raittiusväen keskuudessa sellaisia ääniä, että näin harvaan ja pienessä koossa ilmestyvä lehti ei tyydytä enää raittiusväkeämme, vaan olisi saatava laajempi, viikottain ilmestyvä äänenkannattaja. Vuosina 1908 ja 1909 alkoi Veljeyssseuran johtokunta puuhaamaan osakeyhtiötä, joka rupeaisi julkaisemaan tällaista lehteä. Yhtiö perustettiinkin "Valo" yhtiön nimellä v. 1909 ja koottiin siihen jo muutama sata dollaria pääomaa, mutta innostuksen puutteesta se yritys jäi

siihen sillä kertaa. Veljeysseuran johtokunta herätti asian uudelleen eloon syksyllä 1912 ja jo seuraavan vuoden maaliskuulla perustettiin tämän entisen yhtiön tilalle uusi yhtiö, nimellä *S u o m a l a i n e n R a i t t i u s l e h t i O s a k e y h t i ö*. Tämän uuden yhtiön kustannuksella ja toimesta ilmestyi uusi Raittiuslehti viikkolehdenä elokuun 27 p. Lehti painettiin Duluthissa Siirtolaisen kirjapainossa. Raittiuslehti O. Y:llä oli tällöin pääomaa koottuna vähän yli \$2,000:—.

Kun raittiusväki sai tämän kauvan kaivatun lehtensä vihdoinkin käsiinsä, niin näytti se tuoneen ikäänkuin uutta elämää lamaantuneeseen raittius-työhömmme. Kansankirjeitä tuli tulvimalla lehteen, joissa innostavasti kerrottiin paikallisseurain hom- mista ja riennoista. Johtavia artikkeleita, aatteellisia kirjoituksia, alkoi myöskin ilmestyä usein kykene- vimmiltä kynämiehiltämme ja käsiteltiin niissä m. m. hyvin innostavasti omaa lehtiasiaamme ja useimpain ajatus näytti johtavan siihen suuntaan, että viikko- lehti ei nyt enää meitä tyydytä, vaan se pitää olla kaksi tai kolme kertaa viikossa ilmestyvä.

Lehden tilaajien luku kasvoi myöskin alussa erinomaisesti ja vuoden vaihteessa se oli jo noin 3,000 paikkeilla. Ilmoituskannatus oli alussa huononlainen, mutta se ei olekaan ihme, sillä olihan lehtemme aivan uusi ja liikemiehille kokonaan tuntematon tulokas, ja toiseksi sen oli kilpailtava vanhan tunnetun Siirtolaisen ja Päivälehteen kanssa, joka keväällä oli muutettu Calumetista Duluthiin. Lehden liikkeenhoitajana oli ensin Mr. Hans

Lankinen ja maaliskuun alusta alkaen Mr. Nels Teppo. Toimittajana oli Aarne Ervast.

Sydäntalvella ja keväällä ei lehden tilausmäärä enää kasvanutkaan niinkuin toivottiin, ja näyttipä se jo maaliskuusta alkaen laskemisen oireita. Missä sitten vika lienee ollutkin, mutta innostus omaa lehteämme kohtaan oli mennyt jo ohitse ja lehden aineellista kannatusta ei saatu kaikista ponnistuksista huolimatta sellaiseksi, että se olisi ruvennut itseään kannattamaan. Lehden tilaustulot olivat pienentyneet mitättömiin ja ilmoitustulot eivät voineet tappiota korvata. Liike kulutti siis nopeasti sen pienen pääomansa mikä sillä oli.

Kun Raittiuslehden painaminen vieraassa painossa tuli kalliiksi ja hankalaksi, niin esiintyi jo aikaisin keväällä lehdessä sellaisia kirjoituksia, että lehdellemme olisi saatava mahdollisimman pian oma kirjapainoliike. Lehtiliikkeen paikan suhteen vaihdettiin myöskin vilkkaasti mielipiteitä ja yleisesti esitettiin ja kannatettiin siksi Chicagoa. Näin valmisteltiin asioita ja mielipiteitä pitkin talvea ja kevätkesää lehtiyhtiön vuosikokousta odotellessa, jossa tällaiset asiat aijottiin lopullisesti valmistaa ja päättää.

Lehtiyhtiön johtokunta, ottaen tarkkaan huomioon raittiusväen mielipiteet, ryhtyi jo alustaviin toimenpiteisiin oman kirjapainon hankkimista varten lehdellemme, ottamalla selkoa koneista ja niiden hinnoista, kustannuksista y. m. asian yhteydessä olevista seikoista. Mutta yht'äkkiä tapahtui käänne koko lehtiliikkeessä. Johtokunnalle tarjoutui

erinomainen tilaisuus ostaa koko Päivälehdän ja Siirtolaisen lehtiliike raittiuskansan omaisuudeksi. Päivälehdän ja Siirtolaisen silloinen omistaja Mr. John Saari ilmoitti Raittiuslehden johtokunnalle myyvänsä lehtiliikkeen ja sen ilmoituksen perusteella alkoi johtokunta asiaa harkita ja otti perinteellä pohjin selkoa mainitun liikkeen omaisuudesta, kannattavuudesta y. m. seikoista ja tuli huomamaan, että se on todellakin erinomaisen hyvä kauppa ja sopiva tilaisuus päästä kiinni suuriin lehtiin ja kannattavaan lehtiliikkeeseen. Johtokunta sitoi väliaikaisesti kaupat ja otti lehtiliikkeen hoidon käsiinsä kesäk. 12 p.

Kun tämä tapaus tuli yleisesti tiedoksi, nosti se sellaisen elämän ja sanatulvan lehtiemme palstoilla, ettei moista ole ennen nähty raittiusväen piireissä. Monet oivalsivat heti oikein johtokunnan tarkoitukset, kaupan edullisuuden ja sen suuren hyödyn, mikä tästä tulee olemaan raittiusväelle. Mutta toiselta puolen taas lehtiyhtiön johtokunta sai mitä katalinta solvausta ja vääristelyä osaksensa tämän kaupan johdosta ja syytettiin johtokuntaa julkisesti m. m. sellaisista seikoista kuin esim., että tällä kaupalla tahdottiin pelastaa liikkeen entinen omistaja vararikkoon joutuvasta liikkeestä; toiset levittivät taas sellaista tietoa, että Veljeysseura muka tämän kautta ottaa "kontrollivallan" raittiusväen omistamaan lehteen y. m. joutavia juttuja. Päivälehdän liikkeelle kateelliset lehdet Amerikan Suometar, Pohjantähti ja New Yorkin Uutiset olivat tällaisten valheellisten äänien levittäjinä ja saivatkin

ne aikaan suuren hajaannuksen ja erimielisyyden varsinkin idän, Illinoisin ja Kuparialueen raittiusväen joukossa. Johtokunnan puolelta kyllä avonaisesti ja rehellisesti selostettiin asian oikeat puolet ja syyt, miksi johtokunta otti tämän lehtiliikkeen haltuunsa ennen yhtiön vuosikokousta, mutta tällaiset selitykset ja vakuuttelut leimattiin vastustajain ja lehtirytyksemme hajoittajain taholta valheiksi, vääristelyiksi ja vaikka miksi.

Tällaista sanakiistaa jatkui sitten Raittiuslehti O. Y:n vuosikokoukseen saakka, vieläpä sen jälkeenkin ja valmistuttiin niin hyvin kaupan puoltajain kuin sen vastustajainkin puolelta tähän kokoukseen. Vuosikokous pidettiin Duluthissa heinäkuun 10-11 p. Tärkeimpänä kysymyksenä tässä kokouksessa oli luonnollisesti johtokunnan tekemän kaupan hyväksyminen tai peruuttaminen. Pitkien keskustelujen ja tutkimuksien tuloksena oli, että kauppa hyväksyttiin 180 äänellä 40 vastaan. Kokouksessa oli saapuvilla 27 osakkeenomistajaa ja edustivat ne 221 osaketta. Henkilökohtaisesti oli kaupan hyväksymisen puolella 25 ja kaksi vastaan.

Näin oli siis tämä siirtokansamme suurin sanomalehtiliike joutunut raittiusväen omaksi ja tämän kautta tuli myöskin ratkaistuksi lehden painopaikka. Raittiusväen käsiin joutui siis kolme lehteä: Päivälehti, Siirtolainen ja Raittiuslehti. Kokouksessa oli pitkän keskustelun alaisena myöskin se, jos näitä kaikkia lehtiä julaistaan edelleenkin tai "tapetaanko" niistä joku, ja asioita selostettaessa tultiin näkemään, että Päivälehteä ja Siirtolaista ei voida lakkauttaa,

sillä niillä on suuri tilaajamäärä ja ovat kannattavalla kannalla taloudellisesti. Raittiuslehti tuottaa tapiota, mutta yleisen raittiuskansan mielipiteen takia ei sitäkään voitu lakkauttaa. Näin siis päätettiin julkaista kaikkia kolmea lehteä, ainakin toistaiseksi.

Vuosikokouksen jälkeen jatkui vielä jonkun aikaa kinastelua tästä lehti asiasta, mutta nyt näyttää jo kaikki tyyntyneen, kun asiat on saatu perinpohjin selvitettyksi ja tultu huomaamaan, että se sittenkin oli "hyvä kauppa."

Raittiuslehti O. Y. on kokeillut tällä uudella lehtiliikkeellä jo noin viisi kuukautta ja liikettä aivan lähellä olevat henkilöt voivat vakuuttaa, että liike on hyvä ja täysin itsensä kannattavalla kannalla. Suurta ja vakavaa vaikeutta kuitenkin tuottaa se seikka, kun lehtiyhtiöllä ei ollut yhtään senttiä pääomaa kun liike ostettiin, päinvastoin velkaa Raittiuslehden painamisesta Päivälehdelle noin \$500:—.

Joka kuukausi on jouduttu maksamaan liikkeen juoksevia velkoja koneista y. m., lyhennetty monella sadalla dollarilla kiinnitysvelkaa, suoritettu korot y. m. ja nämä on pitänyt melkein kaikki maksaa liikkeen omista tuloista, josta on taas ollut se seurauksena, että liikkeen hoito on siitä jonkun verran joutunut kärsimään. Nyt kuitenkin näyttää jo siltä, että monin paikoin raittiusväki oivaltaa aseman ja ovat päättäneet ruveta kokoomaan liikkeelle pääomaa velkojen maksamista varten. Tämä onkin aivan välttämätöntä, jos tahdotaan pitää se raittiusväen omana liikkeenä. Toivomme vaan, että raittiusväki yksimielisesti rupeaisi avusta-

maan lehtiliikettään, sillä pääomaa tarvitsee jokainen liike pystyessä pysyäkseen.

Lopuksi tahdomme vielä luoda lyhyen silmäyksen S. K. R. V.-seuran viime vuoden toimintaan.

Veljeyseuran viime vuoden toiminta ei osota erikoista nousua, jos ei taantumustakaan. Jäsenluku on melkein sama kuin edellisinäkin vuosina, noin 4,000 paikkeilla. Paikallisseuroja kuuluu Veljeyseuraan nykyisin 91 ja on niiden luku vuoden ajalla vähentynyt kolmella. Kuparisaarella olleen tuhoisan työtaistelun johdosta vähentyi siellä r.-seurojen jäsenluku joitakin satoja, Minnesotassa ja muissa valtioissa se sensijaan taas kasvoi.

Kirjallisia harrastuksia vireillä pitääkseen ja saadakseen Raittiuskalenteriin kirjoituksia, on V.-seura pannut joka vuosi toimeen kirjoituskilpailuja. Viime vuoden kilpailuun otti osaa 11 kirjoittajaa, kaikki tästä maasta. Parhaimmat kirjoituksista on julaistuna tässä kalenterissa.

Raittiuspuhujia on V.-seuran ja r.-liittojen yhteisillä kustannuksilla ollut liikkeellä melkein koko vuoden ajan yhtä mittaa. Henry Moilanen alotti puhujamatkansa syyskuussa (1913) Wisconsinin valtiossa ja kulki läpi Minnesotan ja Pohjois- ja Etelä-Dakotan valtiot. Hän oli V.-seuran, Minnesotan R.-liiton ja Raittiuslehti O. Y:n palkkaamana. Tällä matkallaan Moilanen perusti 6 uutta r.-seuraa ja herätti toimintaan 6 vanhaa seuraa. Myöskin hän

möi matkalla melkoisen määrän kirjallisuutta ja levitti Raittiuslehteä.

Past. M. Lehtonen kulki Marquette y. m. kaunteissa V.-seuran ja r.-liiton yhteisesti palkkaamana puhujana marras- ja joukuussa 1913.

H. Moilanen alotti toisen puhujamatkansa idän valtioissa huhtikuussa ja ulotti sieltä matkansa Ohioon, Pennsylvaniaan ja Illinoisiin. Tämän matkan niinkään kustansi Veljeysseura ja sikäläiset liitot yhdessä.

Lokakuun alussa teki Moilanen lyhyen, pari viikkoa kestäväen puhujamatkan Kuparialueen R.-liiton piirissä V.-seuran ja r.-liiton kustannuksella. Nykyään on H. Moilanen Lännen Suom. R.-liiton palveluksessa lännessä.

S. K. R. V.-seuran Loukkausapuosaston johtokunnan ja V.-seuran johtokunnan välillä oli pitemmän aikaa erimielisyyttä sanotun apuosaston johdosta y. m. ja sentähden Elyn vuosikokouksessa 1913 päätettiin yhdistää tämän Sairasapuosaston hoito kokonaisuudessaan V.-seuran johtokunnan välittömän hoidon ja valvonnan alaiseksi. Asia lopullisesti saatiin toteutetuksi huhtikuussa tänä vuonna. Tässä V.-seuran Sairasapuosaston kassassa on rahaa nykyään noin \$1,000:—, jäseniä 30.

Yhtenä suurimpana rasituksena V.-seurassa on aina ollut sen hautausapujärjestelmä. Viime toimintavuotena — heinäk. 1 p:stä 1913 kesäk. 30 p:ään 1914 — maksettiin hautausapua 14 kuolleen jälkeen, yhteensä siis \$700:—. Tarkan laskelman mukaan oli näiden jäsenten keskimääräinen seuraan

kuuluvaisuus 5½ vuotta. Koska jäsenmaksu pääyhdistykselle on ainoastaan \$1:00 vuodessa, niin näistä kuolleista jäsenistä oli siis jokainen maksanut pääyhdistykselle \$5:50 ja kuitenkin joutui pääyhdistys jokaisen kuolemasta maksamaan \$50:— hautausapua. Tämä lyhyt selostus on kyllin riittävä näyttämään jokaiselle jäsenellemme sen seikan, että jotain tässä pitäisi saada aikaan aivan pian, jos yhdistyksemme toimintaa tahdotaan edelleen menestyksellisesti jatkaa.

Veljeysseuran viime vuosikokous — 27 järjestyksessä — pidettiin Wakefieldissä, Mich. Kokous oli edustajien lukumäärään nähden pieni, mahdollisesti sentähden, että kokouspaikka oli syrjäpaikalla, mutta muuten se oli innostava ja "hyvä" kokous. Edustettuna oli 15 paikallisseuraa 22 edustajalla. Kokouksen päätöksistä on hiljattain tehty selkoa Raittiuslehdessä, joten emme katso tarpeelliseksi niihin tässä kajota.

Ensi vuonna on vuosikokous Sault Ste Mariessa, Canadassa, ja toivotaan siitä saatavan suuri kokous, sillä idän r.-seuratkin voivat sinne vähillä kustannuksilla lähettää edustajansa. Toivomme, että ensi vuosikokous tulee todella olemaan innostava ja jotain uutta luova kokous, sillä uutta innostusta, uusia työ- ja menettelytapoja me kaipaamme voidaksemme elinvaipaisesti tehdä työtä ja mennä eteenpäin. Toivomme parhainta alkavalta vuodelta.

Lokakuulla 1914.

K. V. M—ä.

SURU

Kuluu päivät,
vierii vuodet,
ajan aallot vyöryää.
Haihtuu huolet,
muuttuu riemut —
sydänhaavat aukeaa.

Toiveet katoa,
uudet kohoo,
kiistat, aatteet uusiintuu.
Ihmisvirta
mukaan tempaa,
kysymättä kulkijaa.

Mutta taiston hiljetessä,
tuikkiessa tähtien,
Herää muistot sydämessä,
alta unhon, kätköjen.

Sydänhaavat verta vuotaa,
kyynel' polttaa poskea.
Poies sulut murhe murtaa,
tuska repii arpea.

Mutta yllä tähtitarhain
Isän silmä valvoopi,
Hän, mi tuntee tuskat luotuin,
rinnan riehut tyyntääpi.

L. M.

JUOVUTUSJUOMA-ASETUKSIEN VALVONTA AMERIKASSA

R. William E. Johnson, yksi Amerikan Yhdysvaltain hallituksen Milanon kansainväliseen raittiuskokoukseen lähettämistä virallisista edustajista, kävi matkallaan Italiaan myöskin Suomessa ja kertoili kokemuksistaan väkijuoma-asetusten valvojana indiaanien keskuudessa. Mr. Johnson on yliopistosivistyksen saanut, hiljaiselta ja vaatimattomalta näyttävä mies, joka pääasiassa on toiminut sanomalehdentoimittajana ja tutkijana raittiustyön alalla. Heinäkuulla v. 1906 tuli hänen luoksensa eräs pappi, joka toimi puheenjohtajana yhdistyksessä, minkä tarkoituksena oli ylläpitää uskonnollisia harrastuksia indiaanien keskuudessa. — Tunnettua on, että Yhdysvaltain hallitus on varannut niille indiaaneille, joita sen alueella vielä siellä täällä elää, erikoiset olinsijat, joissa indiaanit saavat kaikessa rauhassa päivänsä viettää. Tällaisilla paikkakunnilla on olemassa väkijuomakielto, mutta kieltoa hyvin yleisesti ennen rikottiin; indiaani-alueille kokoontui suuret joukot kaikenlaisia lainrikkokijia ja muita huonoja aineksia Yhdysvaltain eri osista pitämään salakapakkaa ja hyvin usein myöskin pelihelvetiä. Luonnollista on, että ne, jotka halusivat kohottaa indiaaneja henkisesti ja hengellisessä suhteessa, olivat pakotetut

tasteluun näitä salakapakoitsijoita vastaan. Lopulta olikin Yhdysvaltain kongressi saatu myöntämään tarkoitukseen suuremman rahasumman varoja.

Mainittu pappi saapui Johnsonin luokse ja kysyi häneltä yksinkertaisesti: "haluatteko uutta hommaa?"

W. E. Johnson

Mr. Johnson vastasi: Ei, kiitoksia; minulla on tarpeeksi hommaa entiseltä.

Mutta kun pappi oli tarkemmin selittänyt mistä oli kysymys, Johnson pyysi miettimisaikaa. Hän tiesi mistä oli kysymys. Olot olivat indiaani-alueilla sellaiset, että sille, joka siellä ryhtyy lakia toimeen-

panemaan, oli hyvin suuri mahdollisuus palata pikemmin takaisin neljän laudan välissä kuin elävänä.

Lopulta Mr. Johnson suostui yrittämään. Hän valitsi itselleen luotettavia ja taitavia apulaisia, hankki itselleen hyvän revolverin ja lähti toimeen.

Kun hän oli viisi vuotta työtänsä tehnyt, palasi hän Yhdysvaltain pääkaupunkiin Washingtoniin saamaan hallitukselta lisämääräyksiä. Oman kertomuksensa mukaan hänellä silloin oli toinen silmä mustana ja toinen käsivarsi nostettuna "kuivaan tokkaan," toisin sanoen juuri parantumassa niistä vammoista, mitkä hän taistelussa lainrikkojia vastaan oli saanut.

Hän kulki yhdestä viraston osastosta toiseen, mutta kukaan ei osannut hänelle mitään erikoisia ohjeita antaa. Lopulta lausui hallitussihteeri Garfield: kaikki mitä minä voin sanoa, on että te lähdette takaisin indiaanien keskuuteen ja koetatte pitää niitä siellä niin kauvan kuin voitte. Ja kun ne pääsevät vapaiksi, niin teidän täytyy koettaa pistää ne uudestaan putkaan.

Tämä tuntui Mr. Johnsonin mielestä jotakuinkin selvältä puheelta, ja hän palasi takaisin lainvalvoja-toimeensa. Neljätoista kuukautta oli hän sen jälkeen apulaisineen yhtämittäisessä työssä etupäässä indiaaniterritorioissa, josta sittemmin muodostui Oklahoman valtio.

Neljännesmiljoonaa väkijuomapulloa lyötiin tällä ajalla pirstaleiksi ja seitsemänkymmentäkuusi pelihelvettiä hävitettiin. Tuhatkuusisataa taka-

varikkoa pantiin samaan aikaan toimeen. Noin tuhat miestä, jotka olivat väkijuoma-asetuksia rikkoneet, toimitettiin vankilaan. Niiden joukossa oli muuan viskaali ja tuomari, joitten olisi pitänyt itse valvoa väkijuoma-asetuksia, mutta jotka olivat myöskin laitonta väkijuomakauppaa harjoittaneet. Näiden neljäntoista kuukauden aikana Mr. Johnsonin apulaisista tuli taistelussa lainrikkoja vastaan surmatuksi neljä, ja koko joukko muita tuli haavoitetuksi.

Taasen kutsuttiin Mr. Johnson hallitusmiesten puheille. Sanottiin, että jos virka tehdään vakinaiseksi, hallitus tahtoo tietää millä tavalla Johnson aikoo edelleen toimia. Hän teki ehdotuksen ohjesäännökseen ja sai hallitukselta määräyksen: menkää valvomaan väkijuoma-asetuksia.

Nyt seuraavassa taistelussa lainrikkoja vastaan sai jälleen neljä hänen apulaistaan surmansa ja moni tuli haavoitetuksi.

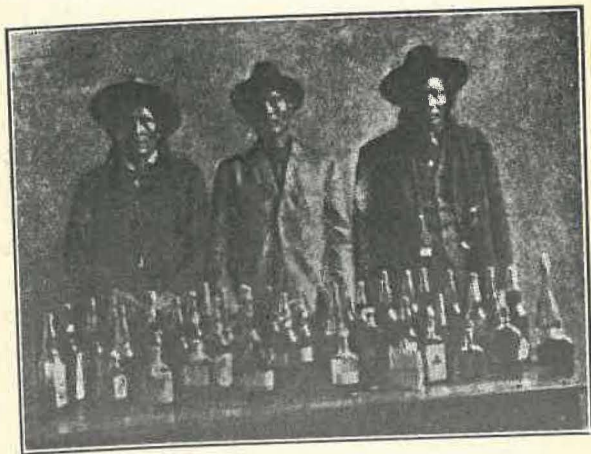
Väkijuomaliikkeen harjoittajat raivostuivat tietenkin Mr. Johnsonin menestyksestä. Lopulta lupasivat he \$3,000 palkkioksi sille, joka ottaisi Johnsonin hengiltä. Kahdeksan kuukauden ajan kertoo hän itse olleensa alituiseissa hegenvaarassa. Kadulla kulkiessaan ei hän milloinkaan voinut sallia kenenkään käyvän hänen perässään; hän vetäytyi seinää vastaan, siksi kuin takana oleva oli kulkenut ohitse. Rautatievaunuun tullessaan etsi hän itselleen paikan vaunun takaosassa, niin että edes selkä oli suojattuna. Viimein tapettiin mies, jota luultiin Johnsoniksi, ja väkijuomakauppiat ennättivät maksaa palkkiosta puolet eli \$1,500, ennen kun

huomattiin, että olikin erehdyksessä tapettu toinen mies ja että Mr. Johnson oli edelleen elossa.

Monasti tuli Mr. Johnsonin luokse joku hänen apulaisistaan ja pyysi, kun oli jollekin erittäin vaaralliselle matkalle lähdeävä, että joku toinen saisi ottaa retkikunnan johdon huostaansa ja että Johnson ei tulisi mukaan. "Siellä tapetaan muutamia tänä iltana, ja parempi olisi, että Te säästyisitte eloon," sanottiin Johnsonille, "sillä jos te tulet surmatuksi, silloin jää koko homma sikseen." Mr. Johnson vakuuttaa, että moinen uhrautuvaisuus monesti puolivillien indiaanienkin puolelta oli omiaan sydäntä liikuttamaan, vaikka hän ei milloinkaan ottanut tuollaista tarjousta vastaan.

Yksi ainoa esimerkki olkoon mainittuna siitä tavasta, millä taistelua käytiin. Oklahoman ja Kansasin valtioiden välille oli jäänyt pieni maakais-tale, joka ei maanmittarien karttojen mukaan ollut mitattuna kummallekaan valtiolle. Eräänä päivänä olivat lainrikkojat rakennuttaneet tälle alueelle mitä komeimman kapakan, jonka toisessa päässä oli pelihelvetti. Läheiset viranomaiset joutuivat tietysti hämminkiin, ja kiireimmän kautta annettiin asiasta tieto Mr. Johnsonille. Hän tuli paikalle apulaistensa kanssa, ja ennenkuin kapakoitsijat ehtivät mitään tehdä, sai Mr. Johnson apulaisineen revolverit käsissä komennettua "kädet ylös!" — niinkuin amerikalainen sanantapa kuuluu. Miehet alkoivat puolustaa itseään sillä, että Johnsonilla ei ole puolellaan mitään lakia, joka oikeuttaisi häntä ryhtymään heidän sillä paikalla muka luvallista ammat-

tiaan estämään. Mutta Mr. Johnson vastaa, että jos kerran ei ole mitään lakia, joka estää kapakoitsijan liikettään harjoittamasta, silloin ei myöskään ole mitään sellaista lakia, joka estää häntä tekemästä, minkä hän viisaaksi näkee. Ja sillä hyvä. Miehet vangittiin ja laitettiin läheisimpään Kansasin valtion alueella sijaitsevaan vankilaan. Johnson apulaisineen

Indiaani-raittiuden valvoja saaliineen
Kaksi pulloista oli ostettu entisen "kruununvoudin"
itse pitämästä kaupasta.

pisti komean kapakan tuleen, sitten kun oli lyönyt pirstaleiksi väkijuoma-astiat. Mutta seuraavana yönä puhelinkeskusastian hoitajatar kuuli, että Kansasin pääkaupungista pyydettiin parasta lakimiestä, mikä saatavissa oli, puolustamaan muka kahta viattomasti vangittua kansalaista. Puheliniemi oli kihloissa paikkakunnan pormestarin kanssa,

joka vuorostaan taasen oli hyvä ystävä Johnsonin kanssa. Mr. Johnson saikin asiasta tietää vielä samana yönä ja saattoi ryhtyä sopiviin vastatoimenpiteisiin, niin että lainrikkoajat saivat ansaitun rangaistuksensa. Mutta kaupungin pormestari ei ollut siksi viisas mies, että olisi pitänyt jutun omana salaisuutenaan, vaan kertoi siitä jossakin seurassa, jotenka asia tuli yleisön tietoon. Seuraus oli, että toinen samoista kapakoitsijoista vankilasta päästyään keskellä kaupungin katua ampui kuoliaaksi pormestarin kostoksi siitä, että tämä oli Mr. Johnsonia auttanut. Vielä toisiakin uhreja vei sama juttu. Molemmat kapakoitsijat sattuivat myöhemmin tapaamaan sen Johnsonin apulaisen, joka oli ollut mukana tätä merkillistä valtioitten välistä kapakkaa hävittämässä. Toinen heistä ojensi revolverinsa poliisimiestä kohden. Mutta tämä saa myöskin revolverinsa ojennetuksi. Yhtaikaa paukahtavat laukaukset. Sekä lainrikkoja että lainvalvoja kaatuvat kuoliaina maahan. Toinen kapakoitsijoista otettiin samassa tilaisuudessa kiinni ja sai pitkän aikaa istua kuritushuoneessa osallisuudesta tähän rikokseen. — Yhden ainoan kapakan hävittäminen oli siis vienyt kolme "lautoihin" ja yhden "rautoihin."

Tietenkin oli Mr. Johnson pakotettu myöskin asevoimaan turvautumaan, ja hänellä kuuluu olleenkin erikoisesti häntä varten valmistettu revolveri, joka oli lainrikkojain kauhistus. Mutta tavallisesti hän ensi sijassa turvautui toisenlaisiin toimenpiteisiin. Kerran sai hän käskyn lähteä indiaanisiirtolaan, jossa

oli noin kolmesataa täysikasvuista miestä. Elämässä oli mitä hurjinta, salakapakoitsijoita kaikkialla. Ainoastaan mitä suurimmalla hengenvaaralla oli kukaan järjestyksenvalvoja siihen asti uskaltanut siirtolan alueelle astua. Mutta Mr. Johnson ilmoitti pitävänsä miehille — raittiusesitelmän. Hän oli aikain kuluessa oppinut puhumaan eri indiaanien murteita. Miehet tulivat kuulemaan raittiuspuhetta, innostuivat asiaan ja perustettiin raittiusseura, johon jonkun ajan kuluttua yhtyivät kaikki siirtolan miehet. Vieläpä päätettiin lähettää siirtolasta raittiuspuhujia myöskin muihin siirtoloihin, missä indiaaneja asui. Indiaanit oppivat ennen pitkää pitämään Mr. Johnsonia yrityksenä ystävänään, joka kaikessa harrasti heidän parastaan.

Mutta luonnollista oli, että näin innokas lainvalvominen ja väkijuomaliikkeen ahdistaminen oli omiansa saattamaan aivan raivoon väkijuomaliikkeen kannattajat. Kuten jo on mainittu, Mr. Johnsonia uhattiin kuolemalla, ja kun tämäkään ei näyttänyt auttavan, ryhdyttiin kaikenlaisiin vehkeisiin häntä vastaan, jotta saataisiin hänen toimensa hallituksen taholla epäluulonalaiseksi.

Kun Mr. Johnson sittemmin huomasi, että hänen virassa pysymisensä oli omiansa tuottamaan vaikeuksia niille indiaaneille, joiden parasta hän tarkoitti, jätti hän virkansa toisiin käsiin.

Mr. Johnson ajaa nyt raittiusasiata, joka hänelle yhä edelleen on sydämenasia, sanomalehtimiehenä, kirjailijana ja sellaisten jättiläiskokousten järjestäjänä, jollainen äskettäin pidettiin Columbus nimi-

sessä kaupungissa Ohiossa, missä oli koossa parisenkymmentätuhatta Amerikan uskonnollisten yhdyskuntain ja raittiusjärjestöjen edustajia julistamassa lopullisen taistelun Amerikan viinavaltaa vastaan. Vuonna 1920 — vuosikin on määrätty! — aiotaan saada aikaan yleinen koko Amerikan Yhdysvaltain alueen käsittävä kieltolaki. Kun tietää, millä menestyksellä raittiuslainsäädäntötyötä Amerikassa on tehty, ei tällainen päätös näytäkään milteään tyhjältä suunpieksämiseltä.

Joka tapauksessa se aika, minkä Johnson toimi juovutusjuoma-asetusten valvojana indiaanialueilla, on omansa antamaan vieraallekin selvän käsityksen siitä, mitä amerikalainen raittiusmies on valmis uhraamaan, kun on hänen ajamansa asia kysymyksessä. Mr. Johnson ei välittänyt siitä, että hän kuukausi kuukauden jälkeen oli alituudessa hengenvaarassa, voimatta viettää levollisesti ainoatakaan yötä. Hän tiesi, että kieltolakiaatteen toteuttamisen kannalta laajemmilla alueilla oli aivan välttämätöntä, että Oklahoman kieltolaki pantaisiin täytäntöön. Ja senvuoksi hän teki velvollisuutensa seurauksista välittämättä. Kun tuolla tavoin raittiusuutia tehdään, ei ole silloin ihmeteltävää, että se työ myöskin tuloksia tuottaa.

Matti Helenius-Seppälä.
(Kylväjä).

KUVA TODELLISUUDESTA

(Kilpikirjoitus. Saanut ensimmäisen sarjan toisen palkinnon).

N pienoinen kaupunki tuolla maan sydämessä. Siellä se uinuu patriarkaalisessa rauhassa äärettömien, harvaan asuttujen erämaiden ja kuohuvien koskien keskellä. Ei suuren maailman meluava pauhu sinne kuulu, ei sen huumaavasta elämästä kaupungin asukkaat paljoa tiedä. Ei ole mitään seuroja eikä yhdistyksiä, sillä kaupungin asujamet ajattelevat ainoastaan sitä, kuinka pääsisi päivästä toiseen tässä karussa seudussa, jonne ei ole edes rautatietä, ainoastaan maantie-pahanen lähimmästä kaupungista, jonne on matkaa noin kymmenen peninkulmaa. He kyntävät ja kylvävät kaupungin ulkopuolella olevia peltotilkkujaan, sillä he elävät enimmäksi osaksi karjanhoidon ja maanviljelyksen avulla. Lähemmäs sata kaupungin miehistä saa toimeentulonsa kosken partaalla olevasta sahalaitoksesta, joka onkin ainoa teollisuuslaitos sillä seudulla. Kaupungin lapset käyvät kansakoulua, ainoata koulua, mikä kaupungissa on. Jos he haluavat enemmän oppia, on heidän tehtävä vaivaloinen matka naapurikaupunkiin.

Mutta äkkiä on koko maan teollisuus alkanut ripeästi elpymään. Ympäri maata on perustettu suuria, monien miljoonien markkojen pääomilla varustettuja yhtiöitä. On tultu huomaamaan maan

sankkojen metsien suunnaton arvo, ja tahdotaan käyttää niitä hyväkseen. Muiden joukossa on huomattu tämänkin kaupungin ympärillä olevat äärettömät salomaat ja niiden lukemattomat arvokkaat ikihongat, kuuset ja koivut. Muutamat näistä suurista yhtiöistä ovat ostaneet heti näilläkin seuduilla äärettömän suuria metsä-alueita, sekä rakentaneet joitakin sahalaitoksia, paperitehtaan y. m., kaupungin sivuitse virtaavan joen rannalle.

Elämä alkaa kaupungissa vilkastua. Asutus lisääntyy, kauppiaita, sekä muita ammattilaisia ilmestyy sinne entistä enemmän, kouluja lisätään ja tehdään kaikenlaisia parannuksia kaikilla aloilla. Mutta vielä puuttuu jotakin, ja se on — väkijuomien myymälä ja kapakka. Ei kumpaistakaan ole koskaan siellä ollut. Kaupunkiin ovat tuoneet ainoastaan silloin tällöin tuota myrkyä naapurikaupungissa käyvät tavaroiden vedättäjät. Mikä onni, ettei Kuningas Alkoholi ole saanut enemmän jalansijaa siellä!

Maan hallitus on myöskin huomannut tämän pienoisen kaupungin edut ja hyvän aseman vilkkaana liikepaikkana. He ovat nähneet sillä olevan suuria mahdollisuuksia nopeasti edistyä, jos se vaan saisi rautatien, jota myöten se voisi helposti arvokkaat tuotteensa maailman markkinoille lähettää, sekä tuottaa muualta sellaisia tavaroita, joita ei omalta paikkakunnalta saa. Niinpä hallitusherrat ajattelevat asiaa ja tulevat siihen yksimieliseen päätökseen, että rautatie on mitä pikimmin sinne rakennettava.

Kaupungin liikemiehet ja sanalla sanoen koko

kaupunki ympäristöineen iloitsee tästä uudesta edistysaskeleesta, joka saattaa heidät yhteyteen suuren maailman kanssa, ja joka tuottaa heille hyvinvointia monella tavalla. He vaan iloitsevat, mutta he eivät voi vielä ollenkaan aavistaa, kuinka paljon kirousta ja kurjuutta myöskin virtaa tuon uuden edistyksen tuojan kautta heidän kaupunkiinsa sekä lähistöllä oleviin maakyliin ja pitäjiin.

Uuden, toivotun tulokkaan työ on alettu, ja hiljalleen, päivä päivältä se lähestyy päämääräänsä. Kansa riemuitsee, ja onhan siihen syytäkin, sillä kovin vaivaloista on ollut matkustaminen sekä tavaroiden kulettaminen tähän saakka. Toiseen, lähempänä olevaan kaupunkiin kun on ainoastaan kovin huono maantie, ja toiseen, etäämpänä olevaan on täytynyt ensin matkustaa aavojen, myrskyävien järvenselkien yli vanhuuttaan lahoneella, puisella höyryvenheellä, ja lopuksi vaarallinen matka venheellä, mahtavia, karisia koskia alas.

Kulua aikaa lähes kaksi pitkää vuotta. Ne ovat olleet odotuksen pitkiä vuosia kaupungin asukkaille, sillä kaupunki on kasvanut ja vaurastunut suuresti, joten on ollut vaikea tulla toimeen ilman rautatietä, ja siksi he ovatkin hartaasti toivoneet rautatien pian valmistuvan. Nyt vihdoinkin on heidän toiveensa toteutunut. On ilmoitettu ensimmäisen junan, juhlanjunan saapuvan naapurikaupungista varhain sunnuntai-aamuna, sekä uuden tien avajaisjuhlat vietettävän kaupungin rautatien asemalla. Myöskin on annettu sellainen lupaus, että niin paljon kuin kansaa mahtuu joihinkin kymmeneen rautatievau-

nuihin, saa kaikki haluavat käydä vapaasti samana päivänä katsomassa lähimpää kaupunkia.

Kauniina ja lämpöisenä valkenee kesäinen sunnuntai-aamu. Rautatien asema on tulvillaan ihmisiä. Siellä ei ole ainoastaan kaupunkilaiset, vaan myöskin lähikylistä on liikkeelle lähtenyt ken vaan kynnelle kykenee, katsomaan sitä ihmettä, jota he eivät olleet ennen nähneet, monet eivät olleet koskaan kuulleet edes puhuttavankaan rautatiestä. Siinä odotellessaan he juttelevat yhtä ja toista. Maalaiset koettavat arvilla millainen se juna oikein lienee, kun se sellaisia kaitaisia rautakiskoja myöten mennä porhaltaa. . . Kaupunkilaiset taas aprikoivat sitä, millaisia juhluvieraita he saavat. Heille ei juna ole enää niin outo kapine, sillä ovathan he jo nähneet montakin junaa, jotka ovat hiekkaa ja kiviä tuoneet tien rakennukseen.

Jo viimein näkyy junan savu noin kilometrin matkan päässä. Hiljalleen, juhlallisesti saapuu köynnöksillä kaunistettu juna asemalle torvien soidessa, ja sydämien syvimmistä lähteneiden, riemua uhkuvien "eläköön" huutojen kaikuessa. Kaupunkiin tulleet juhluvieraat astuvat junasta alas, ja niin lähtee koko kansanpaljous kukilla ja lipuilla somistettuun, tilavaan asemasaliin, jossa tien vihkiminen tapahtuu. Siellä on myös juhlapäivällinen, johon osaaottamaan on kutsuttu kaupunkilaiset, rautatien-työmiehet ja työn johtajat.

Päivällinen ilmoitetaan alkaneeksi monien puheiden, laulujen ja soiton loputtua. Eräs rautatien insinööreistä pitää puheen, jolla tie tarkoitukseensa

vihitään. Puheensa lopussa hän kohottaa maljan kaupungin ja rautatien onneksi ja menestykseksi, mutta kaupunkilaiset eivät ole tottuneet maljoja maistelemaan, ja siksi he eivät tahdo viedä huulilleen heille tarjottua lasia. Seuraa uusi kehoitus, ja empien kohottaa kansajoukko myrkkymaljan, juovat isänmaan ja rautatiensä onneksi, mutta juovat samalla kertaa — kurjuutta ja kärsimyksiä itselleen. Kuningas Alkoholi loistaa läsnäolollaan tässä juhlassa, hän hymyilee itsetietoisena, voitonvarmana, sillä hän näkee saaneensa kahleisiinsa kytketyksi monet vapi-sevat vanhukset, nuorukaiset, jopa vielä lapsuusiässä olevia poikasiakin.

Kansa vaan riemuitsee, musiikki soi. Huomamattansa he tyhjentävät lasin toisensa perästä, ja yhä enemmän se hietä miellyttää, siihen määrään, että he ovat juhlan lopussa — juopuneita. He eivät voi enää itseään hillitä, vaan saattavat itsensä jokaisen lasin tyhjennettyään yhä lujempaan sen kamalan hirmuvaltiaan kahleisiin.

Juhlat ovat menneet ohi. Elämä kulkee taas entistä rataansa. Monet miehet ja nuorukaiset ovat juhlan jälkeisenä aamuna menneet toimiinsa raskain, kuumeisin päin, kirvelevin silmin ja monet heistä ovat suuresti katuneet sitä tapaa, millä he viettivät tätä riemujuhlaa. Monen taas tekee mieli saada lisää sitä surman lientä, joka heidät edellisenä iltana johti kurjuuden polkuja vaeltamaan. Sitä ei olekaan nyt vaikea saada, sillä kaksi junaa saapuu joka päivä naapurikaupungista, ja ne tuovat myrkkyä kaupunkiin niin paljon kuin halutaan saada. Monet vainot

itkevät ja rukoilevat miehiään, monet isät ja äidit kehottavat lapsiaan lopettamaan noiden hornan nesteiden nauttimisen, sillä he aavistavat niiden kautta kurjuuden ja kirouksen kotiinsa saapuvan. Toiset näistä onnettomista tottelevat vanhempiaan ja vaimojaan, mutta toiset raukat eivät voi enää hallita omaa itseään, vaan vajoavat yhä syvempään ja syvempään synnin liejuun. He kiroavat itseään ja niitä, jotka ensimmäisen lasin heidän nautittavaksensa tarjosivat, mutta ei sentään auta. He ovat auttamattomasti Kuningas Alkoholin orjia, ja heidän kurjuutensa lisääntymistään lisääntyy.

Kun jotku kaupungin liikemiehistä näkevät, mihin tilaan etenkin työkinsä on siellä joutunut, päättävät he käyttää näiden onnettomien raukkojen kurjuutta hyväkseen. He perustavat keskenään yhtiön, jonka tarkoituksena on avata kaupungissa myymälä sekä väkevämpiä että miedompia alkoholi-juomia varten. He tekevät kaiken voitavansa, päästäkseen mitä pikemmin turmiota tuottavien tarkoitustensa perille. He saavat valtiolta luvan kaupan avaamiseen, ja kun he ovat myöskin saaneet kaupungin hallinnon suurimmaksi osaksi omiin käsiinsä, ei heitä estä enää mikään toteuttamasta aijettaan. Lukemattomat ovat ne pyynnöt, rukoukset ja valitukset, joita kärsivät perheenäidit ja lasten vanhemmat heille tekevät, mutta he eivät ahneudessaan niitä huomaa eikä kuule, sillä he itse ovat nöyryimpiä Kuningas Alkoholin alamaisista. He vaan myyvät kansalle myrkkyä suurten liikevoittojen toivossa, elävät itse ylellisesti irstaisuudessa, melua-

via juhlia kuninkaansa kunniaksi toimeenpanevat. He eivät ajattele sitä, millaiseksi kurjuuden pesäpaikaksi he ovat muuttaneet tämän hyvinvoivan kaupungin ja sen ympäristön, sillä heidän omistannoistaan ovat kaikki jalommat tunteet hävinneet. He ovat kuninkaansa vertaisia.

Kuinka monet olisivatkaan ne esimerkit, joita luetella voisi hädästä ja kurjuudesta siellä, missä Kuningas Alkoholi on itselleen jalansijan saanut! Milloin tuo kurjuus loppunsa saa? Milloin onni ja hyvinvointi maailmaan palajaa? Milloin?

Silloin se tapahtuu, kun käsikädessä käymme, kaikki raittiukset — ja siskot, innolla ja tarmolla, yhteisvoimin yhteistyöhön ryhdymme, silloin kurjuuskin loppunsa saa, kirous maan päältä pakenee! Nouskaamme entistä suuremmalla innolla pelastamaan veljiämme ja siskojamme, jotka lukemattomina Kuningas Alkoholin hirmuvallan alla orjuudessa kurjimmassa raatavat! Nouskaamme sankkoina joukkoina suureen, ratkaisevaan taisteluun tuota julmaa tyrannia vastaan, sillä jo on aika tullut! Valo ja valistus aseemme olkoot! Pois erimielisyys! Yksimielisyys on voimaa, ja silloin, kun yksimielisinä sotaan käymme, on voitto varmasti meidän. Vapise Kuningas Alkoholi! Pian on sinunkin hetkesi lyövä! Kuule tuomiosi!

Kuningas Alkoholi! Mikä olet sinä? Olet tyranneista kauhein, itsevaltiaista sydämettämin ja julmin! Kenellä toisella valtiaalla on sellainen lauma uskollisia alamaisia? Mitä olet heidän hyväkseen tehnyt, ja oletko isällisellä kädellä heitä

ohjannut? Sen tehnyt olet! Vuosituhansia olet alamaisiasi rautaisissa kahleissasi pitänyt, turmellut heidän elämänsä onnen, sovun ja rauhan tuhansista kodeista särkenyt, ja sijaan olet tuonut kurjuutta, jota sanoilla kuvata ei kukaan voi. Tuhannet nuorukaiset olet johdattanut mitä törkeimpiin rikoksiin, jotka sitten ovat heille vankilain kolkkojen komeroiden ovet avanneet. Tuhannet, ja taas tuhannet nuoret neitokset siveettömyyden tietä vaeltavat sinun tahdostasi. Kuinka monet ovatkaan ne orjasi, jotka tahtoisivat kamalat kahleensa katkoa, kirousta ja kurjuutta tuottavan taakkansa hartioiltaan suistaa! Mutta sinä kyllä isällisen huolen pidät, että he orjinasia pysyisivät.

Orjasi huokaavat taakkojensa alla, kurjuus lisääntyy, veri vuotaa, murhat ja ryöstöt ovat joka päiväisiä, ja sinä vaan ylpeilet voimastasi ja vallastasi! Naurat vasten silmiä kaikille, jotka sinut tahtovat valta-istuimeltasi alas syöstää. Olet sanomattoman tyytyväinen nähdessäsi nuo miljoonat tahdottomat välikappaleesi, joiden avulla sinun valtasi horjumattomana pysyy. Mitä enemmän nuo raukat sinun eteesi raatavat ja voimiaan kuluttavat, sinä yhä vaan ahneemmaksi tulet.

Kun näet jonkun toivehikkaan ja raittiin nuorukaisen, joka ei orjasi vielä ole, hänen huulilleen heti tarjoat kirkkaana helmeilevän, huumaavan myrkkypikarisi. Tarjoat toisen ja kolmannen kerran ja aina siihen saakka, kunnes hän on tullut sinun nöyräksi palvelijaksesi. Sinä et tunne säälin

kipinääkään häntä kohtaan, vaikka onnensa on häneltä särkynyt ja kauniit tulevaisuusunelmat ovat pirstaleiksi menneet. Sinä vaan naurat pirullista, kamalaa nauruasi, lyöt itsetietoisena rintoihisi, saadessasi taaskin uuden uhrin pauloihisi.

Mutta äkkiä sinut valtaa tunne, hiljaa hiipivä, kalvava pelko, jota et koskaan ennen ole tuntenut. Mistä se johtuu? Ethän ole koskaan sellaista tuntenut niinä tuhansina vuosina, joina hallinnut olet! Mutta sinä huomaat sen! On orjistasi jotku kapinaan hirmuvaltaasi vastaan nousseet, saaneet kahleensa katkotuiksi ryhtyneet vapauttamaan orjuustoveriitään. On syntynyt R a i t t i u s a a t e . . .

Entiset orjasi työskentelevät toveriensa pelastamiseksi hirmuisesta tyrannivallastasi. Näet valtasi horjuvan, tunnet valtaistuimesi vapisevan. Epätoivon vimmallalla koetat mahtiasi säilyttää, entistä kirkaampana, hokuttelevampana panet myrkkysi pikarissa helmeilemään onnettomien uhriesi silmien edessä. Tunnet itsesi turvallisemmaksi, nähdessäsi jonkun noista kapinoitsevista jälleen ikeesi alle sortuvan. Mutta et turvassa ole enää! Uusia ja taas uusia vallastasi luopuu, innolla työskentelevät yksissä voimin valtasi kukistamiseksi. Sinä pelkääät ja vapiset jo! Viimeisetkin voimasi ponnistat pysyäksesi korkealla istuimellasi, mutta joka hetki voimasi vähenevät, sillä yhä uudet nousevat kapinaan, viimeiseen suureen taisteluun sinua vastaan. Joskus taas toivon kipinä leimahtaa rauhattomassa rinnassasi, kun yksikin kapinallisista palajaa palvelukseksi,

ja silloin, kun saat jonkun uuden uhrin, joka ei vielä ole valtasi alla ollut.

Mutta kapina yhä vaan kiihtyy. Päivä päivältä kasvaa niiden luku, jotka ovat sinun pimeästä valtakunnastasi ulos astuneet liittyäkseen valon vartijain riveihin. Epätoivoisena, raivoisana panet liikkeelle kaikki voimasi ja keinosi mitä sinulla vielä on, pysyäksesi asemillasi, mutta kauhulla huomaat, ettei enää mikään voi sinua auttaa.

Kaikki on mennyttä. . . Näet perikatosi lähestyvän. Hiljalleen, kiduttavan hiljaa, mutta samalla varmasti. Se lähestyy, ja se sinua enemmän raivostuttaa, sydäntäsi julmemmin raatelee, kuin jos se salamana iskisi. Sinä saat, Kuningas Alkoholi, tuntea hyvin ansaitsemasi seuraukset tuhansia vuosia kestäneetstä, raa'asta hirmuvallastasi.

Mutta sinä et vielä kuole, sillä sinulla on joukko orjia, jotka ovat orjuuteensa niin tottuneet, etteivät voikaan, eivätkä myös tahdokaan sinusta luopua. Mutta sitä kurjempaa on sinun elämäsi. Saat tuskalla ja katkeruudella muistella entisiä loistonpäiviäsi. Hampaitasi kiristellen katselet entisten orjiesi valistavaa, siunausta tuottavaa kapinaa, jonka he ovat kukistamisesi nostaneet. Joka päivä he vallastasi jonkun kurjan tempaavat, ja samalla sinun valtasi tulee sitä heikommaksi. Sellaista kurjaa alennuselämää vietät sinä, ennen niin mahtava valtias, siihen hetkeen saakka, jolloin sinulla ei ole enää yhtään alamaista, joka vähänkään sinua puolustaisi, ja silloin, silloin sinä vedät vihdoinkin

viimeisen hengenvetosi, päätät kurjan hallituksesi, joka on niin paljon kirousta ja kärsimyksiä ihmiskunnalle tuonut. Jospa kuolonhetkesi pian löisi, silloin veljeys ihmislasten välillä vallitseisi, onni ja rauha maailmaan palajaisi.

Karl Rimpelä.

AAMU

Päivä nousee,
idän ääret hohtaa.
Sen säteet laakson varjoja kun kohtaa,
ne lymyy lomiin vuorten vavisten.
Ja kaikki synkkä, mikä seurasi yötä,
se pelkää päivän puhdistamistyötä —
on aamuhetki yksin puhdatsen

Hyvää huoment',
lausuu taivas maalle,
ja maa se hymyy päivän kuninkaalle,
se näyttää tahtoo sille kauneintaan.
Kuin kukan kuvussa on helmi kasteen,
niin puhdas suudelma on aamunlasten —
maa, taivas yhtyy siihen suudelman.

I. H.

MIKSI KOTITARPEENPOLTTO LAKKAUTETTIIN

SIITÄ, miksi kotitarpeenpoltto lakkautettiin, olivat aikalaiset erimielisiä ja onpa siitä väitely myöhemminäkin aikoina. Toiset ovat sanoneet, että syy oli yksinomaan yhteiskunnallissiveellinen: tahdottiin siten edistää raittutta. Toiset taas ovat sanoneet, että syyt olivat yksinomaan taloudelliset: 1:o kotitarpeenpoltto oli vastoin teknillisen kehityksen vaatimuksia. Se tuhlassi paljon viljaa. Senvuoksi tehdaspoltton perustaminen merkitsi ainoastaan sitä, että pääoma haki itselleen parempaa voittoa. 2:o Vaikutusvaltaan kohonnut liikemiessäyty himoitsi niitä tuloja, joita viinanvalmistus tuotti, ja tahtoi riistää ne talonpojilta itselleen.

Mitä vaikuttimia niillä lainsäätäjillä oli, jotka ovat kotitarpeenpoltton lakkautaneet, se ei ole suinkaan jäänyt miksikään salaisuudeksi. Asiasta kirjoitettiin paljon sanomalehdissä, keskusteltiin kokouksissa ja puhuttiin hallituksen suljettujen seinien sisällä. Raittiuden Ystävien omistamaan Raittiusmuseoon on hankittu tätä kysymystä koskevia sanomalehtikirjoituksia yli 300, samoin jäljennöksiä hallinnollisista asiakirjoista useita satoja. Tämmöisestä lähdekokoelmasta voi jo nähdä, mitä ajatuksia silloisessa yleisössä tästä asiasta liikkui.

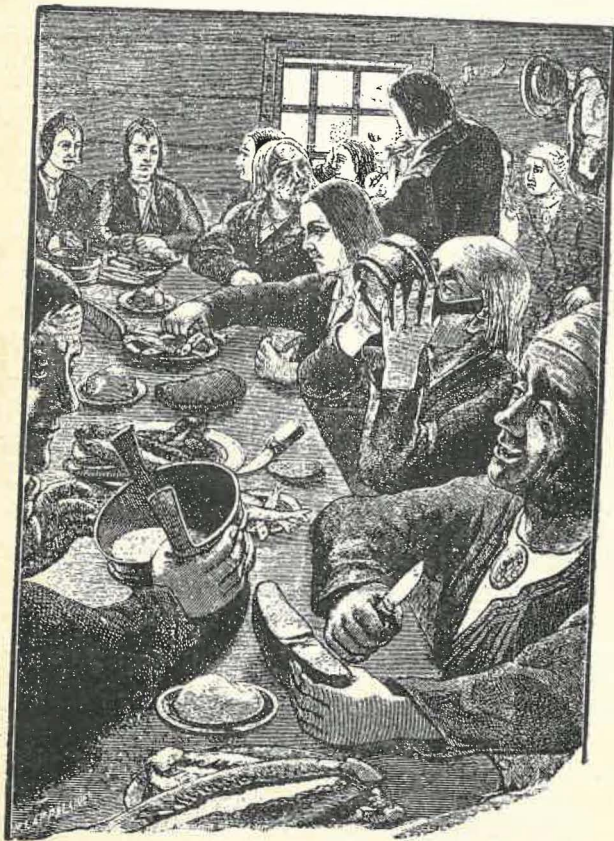
Ja mitkä olivat ne ajatukset? Mistä syystä kotitarpeenpolttoa vaadittiin lakkauttavaksi?

Syyt olivat sangen kirjavat. Tässä niin kuin niin monissa muissa inhimillisissä pyrkimyksissä on havaittavissa vanha totuus, että yhteiskunnallisia ilmiöitä on sangen vaikea todistaa yhdestä ainoasta syytä johtuvaksi. Jo yksityisen ihmisen vaikuttimet ovat mitä monimutkaisimmat. Mitenkä usein on saatu esim. oikeudessa kokea, että syyt, jotka ovat johtaneet murhaan, ovat sangen kauas ulottuvat. Mutta kun näin on laita yksilön, mitä sitten kokonaisen miljoonia ihmisiä käsittävän yhteiskunnan.

Jos rupeaa etsimään sitä, mikä antoi ensimmäisen aiheen vaatia kotitarpeenpolton lakkauttamista, niin huomaa pian, että se oli tuo vanha iänikuinen ilmiö: matkimishalu. Kun yhden talon kana kaakottaa, niin kohta yhtyvät samaan nuottiin koko kylän kanat, kysymättä, onko kaakottamiseen vähintäkään syytä. Kun oli lakkautettu kotitarpeenpoltto Ruotsissa, niin totta kai se on saatava aikaan myöskin Suomessa. Juuri silloin kuin kotitarpeenpoltto on lopetettu Ruotsissa, havaitaan myöskin Suomessa pienet pannut erinomaisen vaarallisiksi. Mutta herää nyt kysymys, mitä vaaroja sitten pienissä pannuissa nähtiin.

Ensisäänkin se, että kun ne porisivat jokaisen kodin liedellä, ne liian läheisesti liittivät viinan käsittelyn kansan jokapäiväiseen elämään, josta oli seurauksena siveellistä turmiota. Suomen hallituksessa oli kotitarpeenpolton lakkauttaminen ensi kertaa puheena 25 p:nä maalisk. 1840. Katso-

kaammeppa, mitä syitä hallitusmiehillämme silloin oli kotitarpeenpolttoon vastaan. Se asiakirja, jossa tätä kysymystä kästellään, alkaa seuraavilla mietteillä: "Huolimatta hallituksen huolenpidosta vastustaa

Kotitarpeenpolton aikaiset pidot Karjalassa

lisääntyvää väkevän juomien kohtuutonta käyttämistä Suomen rahvaan keskuudessa, ovat kuitenkin siinä tarkoituksessa suoritettut toimenpiteet tähän saakka suuremmissa tai vähemmässä määrässä olleet vastaamatta tarkoitustaan. Syy tähän on etsittävä siinä, että rahvas valmistaa viinaa kotonaan ja siitä johtuu, että kun tätä tavaraa helposti saadaan ja ylenmääräisesti käytetään, se synnyttää juoppoutta. Ei ole epäilemistä, että rahvas, niin pian kuin se saataisiin luopumaan kotitarpeenpolto-oikeudesta, palautettaisiin kohtuullisemmin käyttämään viinaa.”

Sanottanee ehkä, että oli vain pelkkä sattuma, että tästä siveellisestä tarkoituksesta puhuttiin kaikkein ensiksi. Olkoon senvuoksi sanottu, että muista tarkoituksesta puhuttiin mitättömän vähän. Muista tarkoituksesta on mainituksi asiakirjassa ainoastaan seuraavat sanat: “Johon tulee lisäksi (kotitarpeenpolton siveelliseen turmiollisuuteen), että itse viinan valmistuksessa epätarkoituksen mukaisilla polttovälineillä tuhlataan viljaa.” Mitään muuta ei kotitarpeenpolton teknillisistä haitoista puhuta.

Yleensä on sanottava, että sen ajan yleisö viinanpolton teknilliselle puolelle pani mitättömän vähän painoa. Joka ottaa vaivakseen tutustua niihin viinakysymyksiin koskeviin loppumattomiin kirjoituksiin, joita on sanomalehdissä, virallisissa papereissa j. n. e., saa havaita, että niissä tuskin viidettäkympinettä osaa on omistettu tehdaspolton teknillisille eduille ja kotitarpeenpolton vastaaville haitoille. Silloinen yleisö vielä verrattain

vähän tunsi uudenaikaisen tekniikan etuja, jonka vuoksi se ei osannut panna niille painoa viinanpoltoon. Asia, jonka se kaikkein helpommin ymmärsi, oli se, että kotitarpeenpolto synnyttää juoppoutta.

Sanottanee ehkä, että tietenkään tuo yleisö ei voinut salata itseltään sitä yksinkertaista tosiasiaa, että tehtaittenkin viina synnyttää turmelusta. Tietystikään sille ei voitu ummistaa silmiä. Mutta ken antoi terveelle järjelle vallan, käsitti helposti, että tätä meliainetta ei hankita yhtä usein peninkulmien päästä olevista tehtaista kuin omasta aitasta, ja erittäinkin kun sitä on rahalla hankittava. Niinpä esim. J. V. Snellman kirjoitti v. 1862: “Rahvaan ei tule saada itse valmistaa viinaa, vaan on ostettava sitä käteisellä rahalla. Tämä tulee paraiten vähentämään viinan kulutusta.”

Ne, jotka eivät viina-asiassa mitään uudistusta halunneet, puhuivat usein, että tehdasviinakin synnyttää juoppoutta, joten on turha korvata kotipolttoita suurilla tehtailla. Niin kirjoittelivat sanomalehtiin useat talonpojat. Ja juuri sellaisia ovat iänkaiken olleet parantumattomien esteet. Koska ei muka ehdotetulla uudistuksella saada aikaan täydellisyyttä, niin ei panna toimeen mitään uudistusta.

Ettei kotitarpeenpolton vastustajain puhe raitiuden edistämisestä ollut pelkkiä sanoja, se tuli monesti teoissakin näkyviin. Uudella lainsäädännöllä oli aivan selvänä tarkoituksena viinan nauttimisen vähentäminen. Kotitarpeenpolton vallitessa

laskettiin maassamme kulutettavan viinaa vähintään 8 miljoonaa kannua vuodessa. Mutta laki, joka laskee perustan tehdaspoltolle, määräsi, ettei vuotuinen viinanvalmistus vastaisuudessa saisi nousta 4,300,000 kannua suuremmaksi. Tehdaspolton tärkeimpinä etuina pidettiin juuri sitä, että se tulisi tekemään mahdolliseksi viinantuotannon pysyttämisen kohtuullisuuden rajoissa.

Tämän kaiken jälkeen voidaan vielä sanoa: Vaikkapa esitettiin joitakin siveellisiä syitä kysymyksessä olevan parannuksen puolesta, niin ne eivät olisi koskaan voineet viedä kotitarpeenpolton lakkauttamiseen, jolleivät mahtavat aineelliset edut olisi puhuneet sen puolesta, jollei tehdaspoltto olisi säästänyt niin paljon viljaa.

Historiassa on aina mahdoton varmuudella sanoa, miten olisi käynyt, jos edellytykset ja menettelytapa olisi ollut toisenlaatuinen. Mitään ehdottomasti varmaa ei voida sanoa siitä, olisivatko siveelliset syyt yksin kyenneet kukistamaan kotitarpeenpolton. Ei ole edes muista vieraista maista mitään vastaavia tapauksia, joitten nojalla voisi väittää sinne tai tänne. Tosin lainsäädäntö muutamissa Keski-Euroopan maissa on kukistanut kotitarpeenpolton jo aikaa ennen, ennenkuin polttotekniikka on ollut niin paljon kehittynyt, että tehdaspoltto on voitu havaita kotipolttota edullisemmaksi. Sanottava on edelleen, että lainsäädännön yhtenä johtavana periaatteena on ollut yhteiskunnan siveellinen etu. Mutta samalla on muistettava, että viinanpolton keskittämistä suuriin tehtaisiin on

samalla koetettu edistää myöskin valtiotaloudellisista syistä, s. o. suurista polttimoista on ollut helpompi kantaa veroa kuin pienistä. Ensi silmäyksellä näyttää siis siltä niinkuin taloudelliset olot tässä kohden olisivat olleet määräävinä. Mutta kuitenkin on otettava huomioon, että määräävinä tässäkin tapauksessa ovat olleet ei yksityistaloudelliset edut, vaan yleinen hyvä, mikä ei ollenkaan sovi yhteen sen väitteen kanssa, viinanpolton kulloinenkin kanta riippuu teknillisistä tuotanto-oloista.

Salapolttajia

Jos viime mainittu väite pitäisi paikkansa, niin silloin juovutusjuomien valmistuksen nykyään kaikissa maissa pitäisi olla tehdaskannalla. Sillä tietysti tämänkin elinkeinon alalla nykyään kaikkialla

tunnetaan uudenaikaisen tekniikan edut. Mutta kuitenkin viinimaissa vielä yltyleisesti on kotitarpeenpolto vallalla. Miksikähän ei pääoma niissä ole hakenut voittoa ja kukistanut pieniä polttimoita? Tietenkin siksi, ettei se ole voinut tehdä sitä vastoin yleistä kansan tapaa ja käsitystä. Viinimaissa yleinen siveellisyystajunta ei millään tavalla tuomitse eikä kammo juovutusjuomain valmistusta ja kauppaa. Senvuoksi niissä lainsäädäntö ei ole ryhtynyt ahdistamaan talonpoikain pannuja. Mutta ilman lainsäädäntöä pienet pannut eivät ole missään hävinneet.

Jos näitten ulkonaisten olojen nojalla arvostelee kotitarpeenpolton lakkauttamiskysymystä Suomessa, niin ei suinkaan näytä miltään mahdottomalta, etteikö tämä uudistus olisi voinut tapahtua ilman että sitä vaati teknillinen etu. Mutta jokseenkin varmana voimme pitää, ettei tämä uudistus pelkkään siveelliseen etuun perustuvana olisi tapahtunut niin jyrkästi kuin se tapahtui. Pelkkää siveellisyyden etua maanomistajain voitto olisi kyennyt paljoo voitollisemmin vastustamaan kuin yhdistynyttä tekniikan, valtiotalouden ja siveellisyyden etua. Tehdaspoltto teki mahdolliseksi lisätä valtion tuloja viinanpoltosta kansaa rasittamatta, ja se merkitsi monille sangen paljon. Kun valtio silloin monien suunniteltujen uudistusten vuoksi tarvitsi uusia tulolähteitä, oli moni käytännöllisen valtiollisen toiminnan mies taipuvainen valtion rahalliselle edulle panemaan suurta painoa, jopa niinkin suurta, että pelättiin asian siveellisen puolen jäävän unohduksiin.

Asiain näin ollen on siis sanottava, että kotitarpeenpolton lakkauttamiseen vaikuttivat sekä siveelliset että taloudelliset syyt. Väärin on sanoa, että tämä uudistus oli yksinomaan taloudellisen kehityksen tulos. Mutta yksipuolista on myöskin sanoa, että se oli yksinomaan lainsäätäjän muuttuneen siveellisen käsityksen ilmaus.

Kylväjästä 1914

KAHVI, TUPAKKA JA TUBERKULOSSI

Kirj. prof. Taav. Laitinen.

LNSI katsannolta verraten viattomilla nautinto-aineilla voi olla usein hyvin suuri merkitys ihmisen terveyteen. Ajatelkaapas esimerkiksi k a h v i a. Kahvi sisältää koffeini-nimistä myrkyllistä ainetta, jolla on kiihottava vaikutus hermostoon ja sydämen toimintaan. Kahvia nautitaan monin paikoin suuressa määrässä ja usein nautitaan sitä ruoka-aikojen välilläkin.

Ihmisen ruuansulatus tapahtuu sillä tavalla, että suustu purtu ja sylkyaineen kanssa sekoitettu ruoka siirtyy ruokatorvea myöten vatsalaukkuun, jonka seinässä olevat rauhaset erittävät erityistä pepsini-suolahappo-nimistä ruuansulatusnestettä, jolla on erittäin suuri merkitys ruuansulatuksessa. Sitten kun vatsalaukun ruuansulatusneste on tehnyt jo osittain tehtävänsä, siirtyy sulava ruoka vatsalaukusta suolistoon, jossa sulaminen jatkuu ja vatsalaukku jää lepäämään ja kokoomaan voimia seuraavaa ruoka-aikaa varten. Yhteen sulatus- ja lepokauteen tarvitsee vatsalaukku noin 5—6 tuntia.

Ajatellaan nyt, että ihminen päivän kuluessa syö kolme kertaa ja sitte vielä juo ruoka-aikojen välillä kolme kertaa kahvia. Silloin ei vatsalaukulle jää aikaa lepoon ollenkaan ruoka-aikojen välillä. Juuri kun se on tyhjentämäisillään itseään tulee siihen

toista sulatettavaa. Kahvikin panee vatsalaukun rauhaset eroittamaan ruuansulatusnestettä. Tästä levon puutteesta rauhaset joutuvat epäkuntoon. Ne ensin turpoavat ja suurenevat voidakseen yhä eroittaa suolahappoa. Silloin rupeaa jo vatsa usein tuntumaan hellältä ja täyteläiseltä. Syntyy n. s. hapon vatsakatarri. Kun tätä tilaa jatkuu kauemmin aikaa väsyvät rauhaset yhä enemmän ja alkavat vähitellen kuihtua samoin kuin liiaksi rasitettu ihminen. Vähitellen kuihtuvat vatsalaukun rauhaset niin etteivät enää eroita ruuansulatusnestettä juuri ollenkaan. Helposti voi arvata mikä häiriö silloin syntyy ruuansulatuksessa ja sitte vielä suolistossa, jonne ruoka sulamattomana tulee. Vatsakivut lisääntyvät usein, vatsalaukun lihasto heikkenee ja vatsalaukku alkaa laajeta (kroonillinen katarri). Ruoka jää sulamattomana makaamaan vatsalaukussa ja synnyttää aika-ajoin oksennuksia. Ruuansulatuksen häiriön kautta ruumis ei saa riittävästi ravintoa, rupeaa kärsimään, heikkenemään ja kuihtumaan. Kaikin puolin terve ruumis voi vastustaa paljon paremmin tuberkulosia kuin ruuansulatuksen epäkuntoon joutumisen kautta heikontunut ruumis.

Hyvin epäedullista on juoda kahvia, se on omiaan hävittämään terveyden ja rahat.

Entä sitte

TUPAKKA.

Tupakka sisältää nikotiini-nimistä myrkyllisesti huumaavaa ainetta, joka verraten pienessä määrässä jo voi tappa koiran. Tupakkaa polttaessa syntyy useita myrkyllisiä palamiskaasuja, muun muassa

tavallista häkää eli hiilioksiidia, joka myöskin on erittäin vaarallinen myrkky, synnyttäen verenväriaineen kanssa kiinteän yhdistyksen nimeltä hiilioksiidihämöglobini.

Tupakoidessa menee savua ja myrkkyä alemma hengityselimiin ja muutamat vielä erityisesti vetävät tupakansavun henkeensä. Tämä savu ärsyttää hengityselinten limakalvoa, saattaa sen punaseksi, veririkkaaksi ja pakoittaa yskimään.

Tässä on muistettava, että hengityselinten ylimmän osan limakalvo on varustettu n. k. ripsikarvoilla, jotka ovat alituisessa aaltoilevassa liikkeessä ulospäin, tuoden ulos tomua, bakteerioletta y. m., jota pilaantuneen ilman mukana on joutunut hengityselimiin.

Ajatellaan nyt, että tupakoiminen on synnyttänyt hengityselimien limakalvossa tulehtuneen tilan (katarrin). Kun tämä tila jatkuu jonkun aikaa alkaa ripsisolut limakalvossa sairastaa ja ripset osittain hävitä ja kuin se jatkuu yhä kauemmin ja tupakan uusi ja aina uusi ärsytys estää paranemisen ja ripsikarvojen kunnollisen kehityksen, tulee ripsikarvojen ruumista suojeleva toiminta yhä huonommaksi ja huonommaksi. Jos tällä tavalla sairaisiin hengityselimiin pääsee tuberkelibakteeri, niin on sen paljon helpompi tunkeutua yhä syvemmälle ja saada pysyväinen jalansija hengityselimissä kuin aivan kaikin puolin terveissä, ei tupakansavun vahingoittamissa hengityselimissä.

Näin olemme nähneet miten kahvi ja tupakka luonnollisella tavalla edistävät keuhkotautia.

VENÄJÄN ALKOHOLILIIKE

VENÄJÄN alkoholiliike on tullut hyvin kuuluisaksi. Eikä syyttä. Se on monessa suhteessa hyvin omituinen. Venäläistä pidetään yleisesti juoppoutteen taipuvaisena. Ja Venäjän valtiosta kerrotaan että se on osannut ruveta lyömään rahaa kansansa paheesta. Kannattaa siis hiukkasen tutustua Venäjän alkoholiliikkeeseen.

Kun sanat o l l a i l o i n e n j a j u o d a venäjän kielessä merkitsevät samaa, osoittaa se, että venäläinen on jo ammoisina aikoina hakenut iloa päihtymyksestä. Kaikkein vanhimmat historialliset lähteet tietävätkin kertoa, että venäläinen jo historiansa aamunkoitolla rakasti juominkeja. Merkillistä on, että Venäjällä rajun humalan synnyttävä, viina, on ollut varemmin tunnettu kuin missään muussa Euroopan maassa. Sanotaan, että viina on arapialaisten keksimä. Mutta kummallista on, ettei se tullut ensiksi tunnetuksi niissä maissa, jotka olivat lähimpänä arapialaisia, nimittäin Espaniassa, Ranskassa ja Italiassa. Kun Venäjällä jo v. 1000 tienoilla j. Kr. tunnetaan viina, tunnetaan se muualla Euroopassa vasta 1400-luvulla. Eräät tutkijat otaksuvat, että viina on tullut tunnetuksi Aasiasta päin mongoolien välityksellä. Se, että se Venäjällä niin aikaisin tunnetaan, viittaa siihen, että tämä otaksuma on tosi.

Viinan aikainen leviäminen Venäjällä selittää suuressa määrässä sikäläisen väestön taipumusta juoppouteen. Kun muut Keski- ja Pohjois-Euroopan kansat vielä joivat laimeaa kotitekoista oluttansa, maisteli venäläinen jo puolen vuosituhannen ajan kovasti humalluttavaa viinaansa. Kummako silloin, jos alkoholi ehti syvälle juurtua ylt' ympäri sikäläistä yhteiskuntaa.

Mutta on vielä toinenkin seikka joka selittää Venäjän kansan viinaan meneväisyyttä. Julkinen valta Venäjällä on jo ammoisista ajoista pitänyt viinaliikettä lypsylehmänensä. Niin tekivät jo vanha Kijev, Novgorod j. n. e. Milloin on viina ollut monopolina ruhtinailla, milloin kaupungeilla, milloin luostareilla, milloin aatelisilla j. n. e., jotka kaikki tuloja saadakse on koettaneet sitä paraansa mukaan levittää. Kun sitte julkinen valta keskittyi hallitsijan käsiin, anasti tämän hyvän lypsylehmän hallitus. Vuosisatoja oli sitte viinan myynti hallituksen monopolina, kunnes Aleksanteri II v. 1863 sen lakkautti. Mitä Venäjän kansa tästä teosta ajatteli, sen se toi ilmoille suurissa joukoissa kulkien kaupunkien kaduilla ja laulaen ylistyslauluja tsaarille. Pitkin Aleksanteri II:sen ja III:n aikaa vallitsi sitte Venäjällä samantapainen kapakkalupalaki kuin nykyään Englannissa ja useissa Amerikan Yhdysvaltain valtioissa.

Mutta sitten tehtiin taas muutos. Jo Aleksanteri III:n aikana oli puhetta monopolin palauttamisesta, vaan puheeksi se silloin vielä jäi. Vaan nykyisen hallitsijan aikana se on jälleen vähitellen

palautettu, niin että se v:sta 1901 lähtien on käsittänyt koko Euroopan puoleisen Venäjän. Ehdotuksen sen palauttamisesta teki Suomessakin tunnettu ministeri kreivi Witte.

Mitä varten monopoli Venäjällä palautettiin? Siitä on siellä paljon väitelty. Toiset sanovat, että se palautettiin raittiuden edistämiseksi, toiset, että sillä on tahdottu kansalta kiskoa rahaa.

Mitä monopolilla lienee lopultakin tarkoitettu, tosi-asiaksi joka tapauksessa jää, että monopolin palauttaminen Venäjällä on lisännyt viinan kulu- tusta, jonka ilmoitetaan olleen:

V. 1863	5,85 litraa (100 %)		
vv. 1867—1869	4,37	„	„
„ 1874—1875	3,89	„	„
„ 1882—1885	3,25	„	„
„ 1888—1891	2,59	„	„
„ 1892—1894	2,35	„	„
„ 1895—1899	2,40	„	„
„ 1900—1904	2,50	„	„
„ 1905—1909	2,90	„	„

Esitetyt numerot osoittavat päivän selvästi, että viinan kulutus sinä aikana, jona monopolia ei ollut Venäjällä, aleni puolella. Tämän tunnustaa monopolin innokas puolustajakin, kreivi Skarzinski, jonka tiedonantoihin esittämämme numerot perustuvat. Mutta niistä käy edelleen selväksi, että monopolin palauttaminen, joka alkoi v. 1895, heti pysäytti viinan kulutuksen vähentymisen ja että sen jälkeen viinan nauttiminen on osoittanut huomattavaa tai-

pumusta lisääntymiseen. Kun raittiuden edistyminen ja taantuminen jollakin seudulla yleensä on varmimmin mitattavissa sen nojalla, onko alkoholin kulutus lisääntynyt vai vähentynyt, niin ei voi tulla muuhun tulokseen kuin siihen, että Aleksanteri II:sen luoma järjestelmä edisti raittiutta ja että sen jälkeiset toimenpiteet ovat vaikuttaneet päinvastoin.

Venäjällä ei panna painoa siihen, että alkoholin kulutus saataisiin vähenemään. Siellä uskotaan, että kaikki kansa voidaan kasvattaa kohtuulliseksi. Valtion kapakkajärjestelmää on puolustettu sillä, että se on voitu järjestää kansan kasvatuskokoukseksi. Monopolin puolustajat puhuvat paljon niistä tuloksista, joita he väittävät tätä tietä saavutetun. Onko niitä sitten saavutettu, sitä ei ole vielä voitu pätevästi toteen näyttää. Mutta vaikkapa niitä olisi saavutettukin, niin se ei ole vielä todistus siitä, että valtion monopoli on ollut tarpeellinen. Sillä onhan olemassa muitakin keinoja juovutusjuomain myynnin järjestämiseksi sille kannalle, ettei se viekottele kansaa juoppouteen ja että juopporentut myymäläin ovelta käännytetään takaisin. Semmoiseksihan kehutaan Gööteporin järjestelmää, varsinkin Brattin kehittämässä muodossa.

Usein on monopolia puolustettu sillä, että se tuottaa varoja raittiustyöhön. Meikäläisestä tuntuukin huimaavalta se summa, mikä Venäjällä käytetään rahaa raittiustyöhön. Nouseehan se siellä 25 milj. mk:aan vuosittain. Mutta siitä suuresta summasta, minkä monopoli Venäjän valtiolle tuottaa, on tämä erä mitätön hietajyvänen. Entä sitten se tapa, millä

se käytetään. Sillä asetetaan n. k. raittiuskuratorioita, joitten jäseninä on muutamia korkeita ja kallispalkkaisia virkamiehiä. Nämä toimittavat muutamia lentokirjasia, joissa juoppous kuvataan synniksi ja ehdoton raittiuus intoiluksi, kohtuutta ylistetään paraaksi. Näitä levitetään erittäinkin niihin lukusaleihin, joita kuratoriot järjestävät useimmiten viinamyymäläin viereen. Mainittujen lentokirjasten lisäksi on semmoisissa lukusaleissa vanhoillisen suunnan sanomalehtiä. — Varsinaisia raittiusseuroja ei Venäjällä vielä ole nimeksikään.

Syyksi monopolin palauttamiseen ovat tämän järjestelmän vastustajat sanoneet sitä, että sillä on tahdottu helposti saada rahoja valtion tarpeisiin. Onko asia ollut näin vai ei, sen vasta tuleva aika täydellisesti selvittää. Tosiasiaksi kuitenkin jää, että monopoli on ollut valtiolle oikea kultakaivos. Monopoli tuotti:

V. 1906	697 milj. ruplaa.
„ 1907	707 „ „
„ 1908	709 „ „
„ 1909	718 „ „
„ 1910	167 „ „
„ 1911	783 „ „

Kuluvana vuonna on monopolin laskettu tuottavan 851 milj. ruplaa eli 1821 milj. mk., mikä Venäjän valtion tuloista tekee neljännen osan. Missään muussa maassa valtion talous ei ole niin suuressa määrässä alkoholista riippuvainen. Meidän

maassamme alkoholitulot eivät ole kuin kymmenes osa valtion koko tuloista.

Kaikkiaan lasketaan Venäjällä nykyään käytetävän alkoholijuomiin noin 1,100 milj. ruplaa eli 2,354 milj. mk. Asukasta kohti tekee se noin 20 mk. Vertauksen vuoksi mainittakoon, että alkoholimenojen lasketaan vuosittain asukasta kohti tekevän:

Englannissa.....	108	mk.	Ruotsissa.....	28	mk.
Saksassa.....	61	„	Yhdysvalloissa....	83	„
Rankassa.....	40	„	Canadassa.....	67	„
Itäv.-Unkarissa....	41	„	Norjassa.....	17	„
Italiassa.....	13	„	Suomessa.....	15	„

Muihin maihin verrattuna ei siis Venäjän alkoholilasku ole korkea. Mutta kun otetaan huomioon sikäläisen väestön köyhyys, muuttuu asia toiseksi. Sen lisäksi on vielä pantava merkille, että olosuhteet eri seuduilla ovat hyvin erilaiset. Virallisen tilaston mukaan lasketaan henkeä kohti vuosittain kuluvan viinaan: Puolassa 2 rupl. 42 kop., Itämeren maakunnissa 4 rupl. 56 kop., Keski-Venäjällä 5 rupl. 12 kop., Etelä-Venäjän maaseudulla 10 rupl. 26 kop., Etelä-Venäjän kaupungeissa 18 ruplaa ja molemmissa pääkaupungeissa (Pietarissa ja Moskovassa) 59 ruplaa 50 kop. (=127 mk.).

Venäläisen talonpojan vuositulot lasketaan noin 63 ruplaksi, josta viinaan arvioidaan menevän 11 %. Vuosituloistaan lasketaan talonpojan tuhlaavan alkoholiin Ranskassa 13,3 %, Englannissa 10,5 %, Itävallassa 6,9 %, Ruotsissa 4,2 % ja Norjassa 3,8 %. Ranskan ja Englannin talonpoikain tulot ovat

3—4 kertaa suuremmat kuin Venäjän talonpojan tulot. Venäläiseen ammattiveriinsa verrattuna hän syö hyvin ja asuu hyvin. Häneltä kutakuinkin riittävät kymmenykset alkoholiin. Mutta Venäjän talonpoika maistelee sitä ravintonsa ja asuntonsa kustannuksella.

Venäläisen työmiehen lasketaan keskimäärin ansaitsevan 500 mk. vuodessa. Ranskalainen työmies ansaitsee kaksi ja englantilainen työmies kolme kertaa enemmän. Vuosituloistaan lasketaan ranskalaisen työmiehen panevan alkoholiin 4,7 % ja englantilaisen 4,4 %. Saksalainen työmies juo ansioistaan 5,1 %, belgialainen 5,2 %, mutta venäläinen työmies 12 jopa 33 %.

Kun Moskovan kuvernementin 300 semstvokoulussa äskettäin toimeenpantiin tiedustelu, joka käsitti 23,000 oppilasta, havaittiin, että pojista 67 % ja tytöistä 54 % nautti viinaa, toiset enemmän toiset vähemmän säännöllisesti. Useat olivat sen alottaneet jo kolmannella ikävuodellaan ja usein — vanhempiensa pakotuksesta! Professori Sikorski, joka tästä kertoo, väittää lasten suuren kuolevaisuuden ja naisten lisääntyneen rikollisuuden johtuvan molempain suuresta alkoholin kulutuksesta.

Täytyy siis pitää tosiasiana, että alkoholi on monilla vahvoilla juurilla syvälle kietoutunut venäläiseen yhteiskuntaruumiin.

Kansan Kalenteri 1914.

LAPSET JA RAITTIUSSEURA

(Kilpikirjoitus. Saanut nuorten sarjassa ensimmäisen palkinnon).

“**N**ITÄPÄS he siellä tekevät!” kuulemme vanhempain usein sanovan. “Siellä” tarkoittavat he raittiustaloa, jonne kenties itse haluavat mennä. Vaan tällöinen menettely on hyvin väärin, sillä missä voisi lapsi paremmin aikaansa kuluttaa kuin paikassa, jossa jokainen koettaa kehittää hyveitä itsessään ja muissa — sillä sehän onkin raittiustyön tarkoitus. On monta semmoista paikkakuntaa, jossa ei lapsella ole tarjona tuota tärkeää ja siunattua toimintaa, Toivon Liiton työtä. Silloin täytyy häneen juurruttaa rakkaus ja innostus raittiustaloon siten, että hänen annetaan ottaa huomioon raittiusseuran toiminta. Siten hänessä kasvaa halu myöskin ottaa osaa tuohon hyvään työhön; hän oppii kunnioittamaan sitä ja pitämään sen harrastusta pyhänä.

Pitääkseen hänen innostustaan vireillä tulisi hänelle antaa jotain tointakin seurassa, vaikka olisikin liian nuori ollakseen jäsen. Häntä voi kehoittaa suorittamaan ohjelmaa, ja siten hän oppiikin vapaasti esiintymään. Kuvaelmia j. n. e. voi sommitella häntä varten ja näistä johtuu hauskuutta ei ainoastaan hänelle itselleen vaan muillekin.

Paitsi sitä tärkeää asiaa, että tämä toimi vaikut-

taa kehittävästi itse lapsen nähden, tulee ajatella, että tuo pieni, viaton tyttönen tai poikanen voi tuottaa siunausta muillekin. Joku onneton alkohoolin vallan alaiseksi joutunut mies näkee nuo innostuksesta säihkyvät silmät, nuo iloiset lapsen kasvot ja hän muistaa omia pienoisiaan, kenties ajatellen: “Minä en kelpaa kantamaan isän nimeä.” Hän yrittää jälleen nousta raittiuden puhtaalle tielle.

Usein voi lapsi huomaamattaan tehdä paljon hyvää. Eräs mies, joka oli syvästi langennut juopouspaheen lokaan, kertoo miten hänen pieni tyttärensä pelasti hänet. Tapaus oli näin:

Eräänä iltana hän oli tulossa kotiin työstä — harvinaisessa tilassa: aivan selvänä. Se kapakka, jossa hän useimmin tapasi aikaansa ja rahaansa kuluttaa, oli samalla kadulla kuin hänen oma asuntonsakin. Kun hän sitten saapui tuolle kadulle, huomasi hän kapakan edustalla kaksi lasta. Toinen oli punaposkinen, eloisa, sievästi puettu, ylpeä tytöntylleröinen; toinen sitävastoin oli laiha, kalpea, huonosti vaatetettu — tuon miehen oma pienokainen. Lapset näkyivät olevan sanasotasilla; jälkimäinen oli niin kiintynyt asiaan ettei huomannut isänsä tuloa.

Kun mies saapui lähemmäksi, kuuli hän tuon hienon tytön lausuvan: “Minun isäni on paljon, hyvin paljon rikkaampi ja parempi kuin sinun isäsi, eikä hänen kuitenkaan tarvitse tehdä niin raskasta työtä; hän vaan seisoo tiskin takana ja kaataa laseihin viinaa.”

“Mutta minun isäni ei ole paha!” vastasi ryysyinen lapsi.

“On hän. Jos hän olisi hyvä, kuten minun isäni, ostaisi hän sinulle edes kengät ettei sinun tarvitseisi kulkea paljain jaloin. Katsos miten kauniit uudet kengät minulla on! Minun isäni voisi ostaa vaikka kaikki kengät maailmassa eikä sittenkään olisi puoleksikaan niin köyhä kuin sinun. Minun isäni omistaa koko tämän suuren kapakan, mutta sinun isälläsi ei ole mitään — hän on vaan tuommoinen ilkeä rapajuoppo, ja sentähden ei sinulla ole kenkiä ollenkaan.”

“Mutta minun isäni ei ole mikään rapajuoppo; hän on parhain mies maailmassa!” vastasi toinen nyhkyttäen.

Isän sydän vavahti; hän tiesi lapsensa valehtelevan tahallaan, voidakseen siten puolustaa isäänsä; hän muisti miten usein tuo lapsi parka oli saanut kärsiä hänen juopuneen petomaisuutensa tähden — nyt kuitenkin valheellisesti kieltäen vanhempansa huonouden. Kyynel kimmelsi hänen silmissään, kun hän nosti pikku tyttönsä syliinsä ja kantoi hänet kotiin.

Hän päätti silloin lujasti ettei hänen lapsensa tarvitseisi enään valehdella hänen takiaan; hänen tulisi koettaa toteuttaa nuo sanat: “Minun isäni ei ole mikään rapajuoppo!” Usein vahvisti häntä kiusauksen hetkenä nuo sanat — ja hän voitti juoppouspaheen.

Eikä se lopu siihen, että lapsi ja sen olemassaolo raittiusseuran piirissä vaikuttaa terveellisesti häneen

itseensä ja hänen lähempään ympäristöönsä, vaan siitä voi lähemmin asiaa tarkastaessa löytyä laajempaakin hyötyä.

“Mitä nuorena oppii sen vanhana taitaa,” sanoo suomalainen sananparsi, ja se pitää paikkansa tässäkin asiassa. Tieteen ja omain kokemustemme kautta tiedämme, että vaikea on poistaa ihmisluonteesta semmoista taipumusta, joka on siihen nuoruudessa juurtunut. Siis, jos lapsi oppii ymmärtämään ja kunnioittamaan raittiusaatetta, osaa hän vanhempana tarmokkaasti työskennellä sen hyväksi. Jos hän joutuu kiusaukseen, auttaa häntä tuo juurtunut hyve; hän osaa auttaa muitakin taistelussa; hän osaa antaa arvoa hyveelle ja puhtaudelle, hänestä on hyötyä yhteiskunnalle.

On lukemattomia semmoisia onnettomia kotia, joissa juoppous ja kurjuus vallitsevat; siellä lapsi kasvaa paheitten ympäröimänä, tietämättä mitään raittiuden merkityksestä. Uskottavaa on, että yhdeksän kymmenestä tuommoisesta raukasta sortuu jouduttuaan maailman myrskyjen keskelle. Hänestä tulee yhteiskunnan hylky; ja suurin syy hänen perikatoonsa on se että huonot vaikuttimet ympäröivät hänen nuoruuselämänsä. Jos hän olisi saanut kasvaa raittiuden puhtaassa piirissä, olisi hän paljon paremmin voinut välttää noita tuhoavia myrskyjä, jotka alinomaan riehuvat elämän suurella valtamerellä.

Vanhempain tehtävä on siis juurruttaa lasten sydämeen raittiusasian suuri merkitys ja parhain keino tämän saavuttamiseksi on antaa heidän

vapaasti liikkua raittiusseuran piirissä, ja että he löytäisivät siellä olemisestaan nautintoa, annettakoon heille toimintamahdollisuutta, vaikka toimet ja tehtävät olisivat kuinkakin vähäpätöisiä, sillä noista pienistä toimijoista kasvaa tuleva raittiusväki.

“Pyhän, kauniin puoltajiksi
Tieto meitä vahvistakoon;
Valon suuren suojätiksi
Nuorten henget nostakoon!

Evi Aronen.

SUOMEN RUOTSALAISTEN RAITTIUSYHDISTYS AMERIKASSA

KAKSITOISTA vuotta on kulunut siitä kun suom.-ruots. raittiusseurat erkanivat S. K. R. V.-seurasta ja muodostivat oman yhdistyksen nimellä “Svensk-Finska Nykterhetsförbundet av America.” Emme voi kehua, että olisimme suuria aikaansaaneet tänä 12 vuoden ajalla, mutta olemme kuitenkin parhaan tahtomme mukaan ottaneet osaa siihen kulttuurityöhön, jonka työ ja päämäärä on ihmiskunnan täydellinen vapauttaminen alkoholismista. Näitten 12 vuoden ajalla olemme me niistä suhteellisesti vähistä ruotsia puhuvista suomalaisista, joita tässä maassa löytyy, onnistuneet saamaan lähes 2,500 henkilöä sitkeään taisteluun juovutusjuomia vastaan. Noin 60 seuraa, ympäri Yhdysvaltojen laajaa aluetta työskentelee täydellä todella raittiuden edistämiseksi ja kun me näemme mitkä tulokset 12 vuoden työstä ovat, mitkä läpätunkevat muutokset ovat tapahtuneet kansamme elämäntavoissa ja kuinka yleinen ajatus väkijuomain käyttämisestä on muodostunut, täyttää meidät suuri innostus ja rohkeus jatkamaan taistelua edelleen siksi kunnes voitto on saavutettu ja uusi valoisampi ja parempi aika koittaa ihmiskunnalle.

Mutta vielä emme ole päämäärää saavuttaneet, emmekä ole niinkään lähellä kun moni meistä uneksuu. Raittiusliikkeellä meidän päivinä on monta vaarallista vihollista, ei ainoastaan niitten joukossa, jotka ovat välillisesti eli välittömästi suosiolliset väkijuomaliikkeelle, vaan myöskin niissä piireissä, joista odottaisi kokonaan toista katsantotapaa. Meidän tulee olla varuillamme, meidän kaikkien, jotka uskomme, että raittiusliikkeellä on suuri tehtävä edessään, sillä taistelu tulee olemaan vielä kova ja pitkäaikainen, ehkä väliin katkerakin. Meidän täytyy pitää päälle, sillä me taistelemme oikeutetun asian puolesta ja voitto on meidän.

Mitä tulee Suom. ruots. raittiustyöhön, niin voipi mainita, että suuria summia on luovutettu agitatsiionityöhön. Niinpä matkusti maisteri Johannes Klockars Suomesta kesällä 1909 yhdistyksemme toimesta ympäri maata, kaikissa niissä paikoissa, joissa on yhdistyksemme paikallisseuroja. Kaksi vuotta myöhemmin kustansi yhdistyksemme Finska Amerikanaren toimittajan Mr. J. E. Antel'in, joka lehtensä ja Suom. ruotsalaisuuden innostuttamana teki matkan kaikkiin niihin paikkoihin, joihin kansalaisemme ovat telttansa pystyttäneet. Tänä vuonna matkusti Mr. John Udell puhujana. Hän on jo käynyt kaikissa yhdistyksissämme idässä ja keskivaltioissa ja saapuu joulun tienoissa Colorado'on ja Utah'iin ja jatkaa sieltä matkaansa Montanaan, Idaho'on, Washington'iin, Oregon'iin ja California'an. Mr. Udell on yksi niistä, jotka yhtämittaa innokkaasti asian tuntemuksella työskentelevät raittiusliikkeen

edistämiseksi kansalaistemme keskuudessa. Hän oli myöskin yksi niistä, jotka eniten kehottivat suom. ruots. raittiusyhdistyksen perustamiseen ja on sittemmin koko ajan ollut sen johtavimpia henkilöitä.

John Udell

Yhdistyksellä on sitte alkuvuoden 1906 ollut oma äänenkannattaja "Ledstjärnan" (Johtotähti), jota aika-ajoin on julaisu kaksikin kertaa

kuukaudessa. Nykyisin ilmestyy se kerta kuukaudessa. Ledstjärnan on varmasti ollut yksi hyvä välikappale levittämään tietoja väkijuomain turmiota tuottavista seurauksista. Sisällöltään on se aina ollut "agitaattorihenkinen" ja on niin ollen epäilemättä täyttänyt tarkoituksensa paremmin kuin jos se olisi ollut uutislehti. Agitatsioonina se juuri on kuin uudistuksia kaipaavat olot tarvitsevat, sellaista joka herättää ja innostaa, ja sellainen on Ledstjärnan ahkeroinut olla. Liikekannalta katsottuna on yhdistyksemme lehtihomma vähemmän onistunut, mutta koskapa tällainen pieni yhdistyksen omistama lehti, joka ei edusta yleistä mielipidettä, olisi koonnut rikkaan sadon kerätyistä aarteista. Ledstjärnan on kaikista vastuksista huolimatta taistellut voittoa ja niinkuin painettu sana ylimalkaan käytettynä ihanteiden palvelukseen, vaikuttanut hyvää suuriin joukkoihin tuottaen siunausta. Niinkuin eräässä, joitakin vuosia sitten ilmestyneessä yhdistyksemme julkaisussa sanotaan, on Ledstjärnan koettanut herättää ja vahvistaa suurempaa toivoa niissä monissa, jotka rintamassa taistelevat juoppouspahetta vastaan. Raittiusliike on kansan asia, joka vetää joukot mukaansa ja tempaa yksilön syyttäen hänessä vastustamattoman halun ottamaan osaa työhön. Onnistukoon Ledstjärna saavuttamaan enemmän tulevaisuudessa kuin tähän asti siinä yhteisessä taistelussa kansamme keskuudessa, ja herättäköön ja kasvattakoon erittäinkin sen nuorisossa kunnian- ja oikeudentuntoa, siveellistä vakautta, tervettä ajatus- ja tunne-elämää.

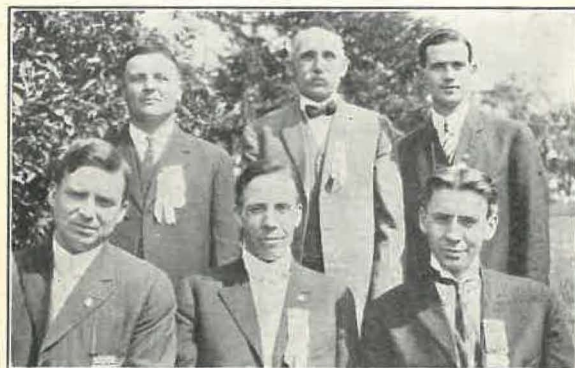
Toinen voimakas ase on raittiustyössä ollut suuret vuosikokouksemme. Yhdistys on nim. joka vuosi heinäkuun lopulla pitänyt vuosikokouksen, johon paikallisseurat ja suuret joukot muuta juhla-yleisöä ovat osaa ottaneet. Suuria uhrauksia on tosin täytyntä tehdä niiden vuosijuhlien varalta, mutta ne ovatkin sitten muodostuneet oikeiksi kansanjuhliksi Suomen ruotsalaiselle väestölle Amerikassa. Paikkakuntalaiset siellä missä kulloinkin vuosikokousta on pidetty, eivät hevillä unohda sitä, sillä opetukset ja vaikutukset, jotka vuosikokouksessa saadaan, eivät ole niin pintapuolista ja ohimenevää. Se ottaa koko persoonallisuutemme ja tempaa mukaan, jos tahdomme eli ei — ne joihin voipi vaikuttaa. Kumminkin on ääniä kuulunut, että vuosikokoukset pidettäisiin ainoastaan joka toinen vuosi, sillä on tultu huomaamaan, että yhdistyksen rahavarat eivät myöntäisi niitä summia luovuttaa, jotka vuosijuhlat nielevät. Kysymys on aiheuttanut keskusteluihin jo useampana vuonna, mutta juuri silloin kun kysymystä on enin harkittu ja siitä neuvoteltu, on tultu kumminkin siihen lopputulokseen, ettei voi tulla toimeen ilman jokavuotista vuosikokousta. Onpa tultu niinkin kauaksi sanotussa kysymyksessä, että arveltiin, jos vuosikokous pidettäisiin ainoastaan joka toinen vuosi, koituisi siitä taantumusta ja ehkäpä kuolemakin muutoin näin kukoistavassa raittiustyössä. Ja niin olemme tähän asti säilyttäneet vuotuiset kokouksemme juhlineen ja tullaan luultavasti edelleenkin, ainakin jonkun aikaa, viettämään vuotuiset kokoukset ja juhlat.

Omituinen ilmeneminen on tullut näkyviin kansamme ja muittenkin kansojen ja kansallisuuksien keskuudessa. Sillääikaa kun yleinen raittius voittaa alaa ihmisten keskuudessa, ei järjestynyt raittiustyö sanottavasti edisty, t. s. jäsenluku tuskin ensinkään nousee. Onpa jäsenluku toisinaan laskeutunutkin. Niin on joskus ollut meidän yhdistyksessämme, samoin Goodtemplari-yhdistyksessä täällä Amerikassa. Mitä onkin tehty raittiusasian hyväksi, se on kumminkin järjestetyn raittiustyön ansio ja se on kaikessa tapauksessa se voima, jonka kautta on onnistuttu luomaan yleinen mielipide raittiusasian puolelle. Tämä on lohdutus järjestyneelle raittiusväelle, sillä yleisesti katsottuna on raittiustyö tuottanut ainaista edistystä. Yleinen raittius on voittokulussa astunut eteenpäin ja tulee edeskinpäin kulkemaan kunnes väkijuomaliike on täydellisesti maahan lyöty.

* *
*

Sitkeässä ja useinkin ankarassa leipätaistelussa tahtoo ihminen monasti kadottaa kaiken halun ihanteellisiin ja yleisinhimillisiin kysymyksiin. Tylyys ja välinpitämättömyys käy yleiseksi useammalla taholla ja se joka kantaa raskainta taakkaa ja edesvastausta saapi useinkin kohdistaa kysymyksen itselleen: kannattaako todellakin taistella ja ahertaa kannattaako uhrata aikaa ja voimia esim. raittius-työlle? Saavathan juuri innokkaimmat kiittämättömyyttä palkakseen, väliin heidät ymmärretään väärin, toisinpa ehkä pilkataankin. Mutta kun

ajattelee kuinka monta uhria on tullut temmatuksi väkijuomaviihollisen kynsistä, kuinka järjestetty raittiustyö on voinut täydellisesti muuttaa yleisen mielipiteen ja kuinka se myöskin voipi valmistaa maa-alaa suuremmille ja syvemmille kansojen liikkeille, silloin voipi olla iloinen, kun on saanut olla alhainen sotamies siinä suuressa armeijassa ja

Henkilöiden nimet vasemmalta oikealle lukien: Yläriivi: Victor Jacobson, rahastonhoitaja; H. Johnson, johtok. jäsen; F. Palmroos, johtok. jäsen. Alarivi: John E. Smith, varapres.; A. Ostrand, pres.; John Berg, kirjuri.

on saanut taistella onnen ja hyvinvoinnin puolesta, saanut olla kehoittajana valon ja edistyksen pyrkimyksille alapainetun ja paheisiin langenneen kansan keskuudessa. Sanottakoon mitä sanottaneekin raittiusliikkeestä, on se kumminkin ollut ja tulee entistä enemmän olemaan vaikuttavana tekijänä ihmiskunnan kehityksessä parempaan tule-

vaisuuteen, valoisampaan ja onnellisempaan olemassaoloon. Sellainen sisäinen varmuus ja katsontatapa ylläpitää rohkeutta epätoivojen hetkelläkin ja kehoittaa uusiin ponnistuksiin, juuri sillä hetkellä kun useimmat näkyvät vaipuneen välinpitämättömyyteen, voimattomuuteen ja epätoivoon. Sellaisina hetkinä vaaditaan luottava usko oikeuden ja rehellisyyden lopulliseen voittoon, silloin täytyy innostuksen tulen palaa kirkkaimmin ja lämmittää parhaiten, silloin täytyy koko olentomme antautua sen voiman johdettavaksi, joka viepi kaiken jalon, hyvän ja oikeuden voittoon.

“Ikävöidessä valoa ihanaa,
pahan valta se kukistuu.
Maiset riemut ne syttyy ja häviää,
meillä maailma kun uusiintuu.”

J. B—g.

Ylläolevan kirjoituksen on pyynnöstä kalenteriimme kirjoittanut Suomen ruotsalaisten raittiusyhdistyksen kirjuri ja raittiuslehden “Ledstjärnan” toimittaja Mr. John Berg Chicagosta.

K. V. M.

PAAVO

(Kilpikirjoitus. Saanut toisen palkinnon toisessa sarjassa).

TOIVOLAAN oli saatu poika ja siitä iloitsi isä, äiti ja siskot; tyttöjä oli jo kolme, niin tiesihän sen, että sukunimen ylläpitäjä oli tervetullut. Viikon vanha oli isännänalku, kun äiti oli jo kotiaskareissa hommailemassa, pistäysipä ulkonakin, jolloin navakka tuuli tuntui takinkin läpitse.

Naapurin emäntä tuli “varpajaisille” ja toi tullessaan pullon viiniä tuomisiksi. — “Olen ollut ilman tiskaria, niin en ole ehtinyt ennen käymään,” toimitteli hän talonväelle.

“Taisin vähän vilustua” — valitteli Toivolan emäntä — “selkää karmii ja päätä tuntuu alkavan kivistää.”

“Ottakaa aika kulaus viinipullostä. Se lämmitää” — neuvoi naapurin emäntä.

“Mutta minähän kuulun raittiusseuraan,” esteli sairas.

“Kuulunhan sinne minäkin. Mutta ei se nyt viinilasi raittiutta vie. Ei sitä tarvitse olla niin turhan tarkka.”

“Mutta jos mieheni saapi tietää meillä viiniä maistettavan, niin on hän siitä kovasti vihainen. Hän on sitte niin saletisti raitis ja lukee myötäänsä

aittiuskirjallisuutta ja miettii alkoholikysymystä. Hän sanoo tavallisessa viinissäkin olevan alkoholia ja sen lisäävän kuumetta, jos sairaassa on sitä ennestään.”

“Niin, Toivolahan oli niillä raittiuskursseillakin. Ja syytä sitä hänellä onkin peljätä, kun muistelee entistä elämäänsä” — sanoi naapurin emäntä piste-
liäästi. “Parasta sitte lienee että vien viinin takaisin, koska teillä tuntuu raittius jo aivan päähän nous-
sevan.” — Naapurirauhankin tähden nautti sitte Toivolan emäntä tarjottua viiniä.

Kun Toivola illalla työstä saapui kotiin, makasi vaimonsa kuumeessa. Lääkäri kutsuttiin oitis, vaan hän tuli vasta seuraavana päivänä; silloin oli kuume jo niin korkealla, että sairas houraili. Seurasi sitte muutamia tuskallisia vuorokausia ja — poissa oli äiti, isä suremassa, orvot itkemässä. Pieni Paavo — sen nimen oli äiti pojalleen toivonut — hän se suurimman tappion kärsi äidin kadottamisessa. Koettihan se isä Paavon, niinkuin toistenkin lasten hyväksi puuhata, vaan eihän sitä äidin vertaista voitu hankkia.

Paavo kasvoi sitte isän ja siskojen vaaliessa, kodin lemmikkinä. Kouluikään tultuaan pantiin hän kouluun ja siellä menestyi hän hyvin. Luvut ja laskut tuntuivat Paavolla luistavan kokolaila. Usein katseli isä poikaansa mielihyvin ja rakenteli tuulen-
tupia Paavon tulevaisuudesta. Ei tarvitseisi pojan tehdä kovaa työtä, niinkuin isän oli täytyntä tehdä ja sai vieläkin raataa. — Kouluutan hänet vaikka papiksi — myhäili isä itsekseen. Kelpaa sitä poikaa

kouluuttaakin, ei siinä rahat hukkaan mene, toista se on tyttöjen kanssa, menevät naimisiin ja siinä se sitten on, ajan ja rahan hukka vaan. — Kyllähän se tuolla Suomalla olisi halu opettajaksi ja on sillä pää kun partaveitsi, mutta mikäpä se köyhän työläisen eestä heitä useampia jaksaa kouluuttaa, hyvä on kun saapi yhdenkin — arveli isä mietteissään.

Paavon päästöpäivä korkeastakoulusta muodostui juhlaksi Toivolan perheessä. Isä ja Suoma läksivät illalla koulunlopettajaisiin operahuoneelle; pääsöliput oli Paavo koulusta tuonut. Päästötut-
kinnon suorittaneet istuivat alhaalla näyttämöllä — tytöt lumivalkeissa puvuissaan ja pojat pystykau-
luksissaan — vastapäätä yleisöä. Toivorikas nuorisojoukko siinä oli koolla. Jokaisella heistä oli varmaankin suuret tulevaisuus-suunnitelmat, jotka nyt kirkkaina ja valoisina heijastivat. Ja kaikkihan he tulisivatkin tavallaan vaikuttamaan ihmiskunnan kulkuun ja kehitykseenkin. Kukkaset, joita ystävät ja omaiset niin runsaasti olivat lähettäneet, täyden-
sivät loistavilla väreillään ja suloisella tuoksullaan vielä kauniin nuorisoparven.

Ylpeydellä katseli Toivola poikaansa, joka koulutoveriensa keralla otti osaa illan ohjelman suoritukseen. Pian oli Paavo täysikasvuinen nuor-
kainen — aivan oli isän näköinen, silmät vaan muistuttivat äiti-vainajaa. Suoma, joka istui isänsä vieressä, tunsi mielensä hiukan katkeroittuvan muis-
taissaan, että hänen täytyi lopettaa koulunkäyntinsä jo kuudennelta luokalta ja veikko tuolla tulisi vieläkin jatkamaan lukujaan, mutta pian unohti hän

omat tappionsa nähdessään miten onnelliselta Paavo näytti istuessaan Onerva Reinosen rinnalla.

Kesän oli Paavo sitten kotona ja matkusti syksyllä yliopistokaupunkiin valmistuakseen lakimieheksi — sille uralle hän halusi. "Olehan ahkera ja hyvä poika siellä vieraisissa oloissa, niinkuin olet ollut tähän asti, ja varo itsesi huonosta seurasta," sanoi isä Paavolle hyvästit jätellessä. Onerva ja Suoma olivat saattamassa rautatieasemalle ja kai-holla erosivat nuoret toisistaan.

Paavon mentyä tuntui kodissa niin tyhjältä. Isä kävi työssä niinkuin ennenkin ja Suoma hoiti taloutta — toiset siskot olivat poissa kotoa, työ-ansioilla toisella paikkakunnalla. Parin päivän kuluttua saapui jo kirje Paavolta. Päällekirjoitus oli isälle, Suoma tuskin malttoi olla kirjettä aukase-matta ennen isän tuloa. Tarkoin kertoi Paavo kirjeessä matkastaan ja uusista oloistaan — pitkä oli kirje, mutta ei väsyttynyt sitä lukiessa. "Minulla on huonekumppanina hauska toveri, joka on ollut jo ennenkin täällä, tuntee hyvin olot ja on perehtynyt kaupunkiin — luulen joka nurkkaan. Yksi tapa hänellä on, jota minun on vaikea kärsiä, ja se on että hän tupakoi — melkeinpä voisi sanoa kaikkina muina aikoina paitsi syödessään ja nukkuissaan" — oli muun muassa kirjeessä. "Kunhan ei totuttasi Paavo mokomalle huonolle tavalle," sanoi Suoma, johon isä miettiväisesti jatkoi — "Niin, ja jospa hänellä vaan ei olisi vieläkin pahempia tapoja, joihin Paavo lankeaisi."

Seuraavassa kirjeessä kertoi Paavo luennoista

opistolla ja että heillä oli väittely- ja puhumaseura — "Älkää olko levottomat, jos kirjeet sattuu viipymään; minulla on paljon työtä," lopetti hän kirjeensä. Ja harvoin niitä kirjeitä alkoikin kotia saapua. — Onerva se sentään vielä tuon tuostakin sai. Kotona tyydyttiin siihen, ikäväähän se oli, mutta Paavon edistymisen se, se oli pääasia, ei tahdottu häiritä kirjeitten vaatimisella.

Paljon tarvitsi Paavo rahaa. Ei piisannut isän ansiot, täytyi lainata henkivakuutusta vastaan. Jouluksi oli Paavon määrä tulla kotiin, vaan hän kirjoittikin menevänsä huonetoverinsa kanssa naapurikaupunkiin. — Isä ja Suoma saivat viettää joulun ilman Paavo.

Ankara talvi oli loppuun kulumassa. Sen kuluessa oli Toivola monen kinoksen läpi pyryssä ja pakkasessa työhön paakertanut. Monesti olisi tehnyt mieli jäädä kotiin levähtämään, mutta ajatus Paavon rahan puutteeseen — se hänellä nykyisin aina oli — kannusti työhön.

Kevätkesästä tuli Paavo kotiin. "Kylläpä olet lihonut!" — huudahti Suoma — "ja minä kuin pelkäsin sinun kovin surkastuneen ankarasta työstä." — "Ilmanala ja hyvä ravinto sen on vaikuttanut," sanoi siihen Paavo vältellen. Oli ajateltu että Paavo kesälomalla saisi jotakin ansiota, vaan eipä sitä sopivaa työtä ilmennyt. Yhtiökaupan liikkeenhoitaja tarjosi kauppapalvelijan tointa siksi aikaa kunnes kouluun oli taasen lähdeittävä, mutta eihän sitä nyt hänen sopinut mennä kauppapöydän taakse, jolla tuomarin pöytä oli tulevaisuus-suunnitelmissa.

Ja niin kesä meni menoaan ilman työansiotta. Paavo saapui iltasilla myöhään kotia ja isän tiedusteluihin, missä hän viipty, vastasi Paavo täytyvänsä käydä puhumaklupissa. — Se on ajatusten ja sanojen sukkeluudella kun oikeutta ajetaan. Täytyyhän loijarin väliin murhantekijääkin puoltaa — sisäseni, ja ei silloin saa niinkuin sanotaan — jauhot suuhutulla — “Ei minusta olisi lakimieheksi,” — arveli isä — “jos vääryyttäkkin täytyisi puolustaa.”

Koulunsa lopetettua asettui Paavo kotikaupunkunsa. Hän vuokrasi konttorihuoneen keskikaupungilta, jossa hän vastaanotti laiturvan etsijöitä, muuten asuen isän ja Suomen kanssa pienessä lapsuutensa kodissa. Työtä alkoikin ilmestyä nuorelle lakimiehelle. — Mutta surukseen huomasivat, ensin omaiset, sittemmin jo muutkin, että Paavo oli langennut juoppouden paheeseen ja työt ja toimitukset jäi usein laiminlyödyksi. Vähitellen, mutta varmasti sinne oli joudutte. Ensimmäinen oli huonekumppani houkutellut hauskaan seuraan ja siellä ne sitten kahleet taottiin kerta toisensa perään aina vaan vahvemmiksi, kunnes niitä oli mahdoton omin voimin katkaista. Jospa Paavolla olisi ollut rohkeutta vastustaa kumppaninsa ensimmäistä houkuttelua sanomalla — Olen ehdottomasti raitis ja aion Jumalan avulla siinä pysyä — niin ei viettelijällä olisi ollut sitä voimaa, jolla hän sittemmin sai uhrinsa sortumaan. Suri isä, itki Suoma ja koski se Paavoon itseensäkin, mutta — “Himojen orhit korskuu.”

Ei kestänyt kauan, niin isä pääsi murheitten

alhosta rauhan majoihin. Tautivuoteellaan hän vielä koetti Paavo varoittaa. Ei ne olleet pitkiä kaunopuheisia puheita, joita Paavo oli tottunut virkaveljiltään kuulemaan, olivat vaan oppimattoman korutonta sydämenkieltä. “Voi poikani,” — hän eräänkin kerran lausui — “jospa olisit pysynyt ehdottomasti raittiina, niin ei sinun nyt tarvitseisi kärsiä vielä minunkin nuoruuden synneistäni, sillä Herra kostaa isäin pahat teot lapsille kolmanteen ja neljänteen polveen niille, jotka häntä vihaavat. Mutta hän tekee laupeuden monelle tuhannelle niille, jotka häntä rakastavat ja pitävät hänen käskynsä.”

Kovasti koski isän kuolema Paavoon. Hän päätti olla nauttimatta juovutusjuomia. Hautajaispäivänä ja sen edellisenä sekä jälkeisenä päivänä oli hän — pitkästä aikaa — aivan selvä ja aina vaan sitä näytti jatkuvan. Suoma oli onnellinen surussaan — Jospa isän sijasta saisin nyt veljeni — hän hautajaisiin saapuneille siskoille toivehikkaasti lausui. Tietäissään veljensä siveettömän elämän ja nähdessään hänet väkijuomilta liikutettuna tuntui Suomasta kuin hän ei olisikaan sama kaunis, rakastettu veikko, joka ennen kouluun lähtöä kotona oli.

Samaan aikaan tuli Onerva kotiin, oltuaan opettajattarena toisessa valtiossa. Se lapsellinen mieltymys, joka Paavolla ja Onervalla oli ollut korkeakoulua käydessä toisiinsa, muuttui nyt hellemmäksi tunteeksi. Se oli Suomalle uusi ilon ja toivon aihe. Usein olivat he kaikki kolme yhdessä. Toivolan pienessä puutarhassa, jonka syrenipensaat varjosivat ohitsekuljijoilta, ja jossa ruusut pionein kanssa

kilvan kukkivat, siellä sitä onnellisina istuttiin ja tulevaisuus-suunnitelmia tuumittiin. Suomen kirkas kahvipannu sai usein olla keskuspuheenä poristessa.

Oli suuret palokunnanjuhlat läheisessä kaupungissa ja Paavo esitti tytöille, että mentäisiin sinne. Suoma, jolla isän kuolema oli vielä tuoreessa muistossa — puettuna surupukuunkin — ei halunnut lähteä, eikä Onervakaan mielinyt mennä kahden Paavon kera. Päätettiin että Paavo menee yksin ja palaa sieltä niin ajoissa että ehditään mennä illalla järvelle soutelemaan. Paavon lähdettyä tunki Suoma sisäistä levottomuutta. — “Ehkä olisi ainakin minun pitänyt lähteä mukaan, mitäs jos — se olisi hirveää” — päivitteli Suoma itseksensä. — “Oi, jos ilta pian saapuisi! Mutta onhan hän ollut jo niin kauan aikaa raitis — ja Onervankin vuoksi — ei, se on tyhjää levottomuutta minulta. — Miten voisi hän tehdä jotakin sellaista. Tietäähän Paavo ettei Onerva suostu koskaan menemään avioliittoon, jos hän rikkoo hänelle lupaamansa raitiuslupauksen. — Turha pelko vaan.” Näin lohdutteli sisar itseään, vaan ei silti levottomuus veljensä suhteen lakannut.

Hyvissä ajoin saapuivat tytöt illalla asemalle ja odottivat kiihkeästi junan tuloa. — Tuolla se viimein tulla porhalti myöhästyneenä, väkeä kuin oli niin paljon. Sankka parvi oli juhliлта palaavaa yleisöä, ei tahtonut selvää saada tulijoista. Jos Onervan sydän sykki toivosta saada nähdä Paavaa, ahdisti Suomen rintaa pelko, jos Paavo ei tulisikaan. Pian hälveni väkijoukko, tytöt seisoivat vielä asemalla tähystellen — turhaan. Paavo ei tullut.

Varmasti oli hän päättänyt karttaa kapakka, mutta ystävät kun tapasivat ja ilonsa näkemisestä ilmaisivat, täytyihän sitä lähteä mukaan ottamaan yksi lasi — ainoastaan yksi. Mutta voi, sitä hornanhenkien huumasta, kun kerran makuun pääsi! Oi, miten jo paljas tuoksui kiihoitti. Oli kuin raivottaret olisivat irtipäässeet ja vastustusvoima pois puhallettu. — Aamun valjetessa hän heräsi, muisti kun pahan unen. Katui — itki ja joi uudestaan — unohti häntä hetkeksi.

Vasta kolmannen päivän aamulla saapui Paavo kotiin. Ei puhuneet sisarukset siitä mitään toisilleen — tiesi ja tunsihan sen puhumattakin. Onervaa ei kehdannut nähdäkään. Ei kannattanut enää yrittäkään nousta, kun kerran niin syvästi lakesi — ei se auta kumminkaan. Pahinta se oli kun välit rikkoi Onervan kanssa. Olihan niitä hetkiä, jolloin työ vähän innostutti, mutta ne hetket kävivät aina vaan harvinaisemmiksi. Alkoholihöyryn täyttämällä aivoilla ei ajatella selvästi. Työkin väheni — ansiot loppui.

Viime aikoina ei Paavo ollut paljoakaan pakisut Suomalle, murjotteli vaan, mutta eräänä aamuna hän sanoi: “minä matkustan Meksikoon. Ehkäpä siellä löydän jotakin työtä ja tulenhan uusiin oloihin ja tekemisiin — täällä en ainakaan voi kauemmin elää.” Ja niin se veikko läksi.

Kovasti oli Suoma saanut viime aikoina ponnistella pitääkseen kotia koossa — ja nyt se kumminkin oli hävitettävä. Raskaalle se tuntui. Hän oli aina itse paperoinut ja maalannut huoneet, uutimet

paikannut ja paperoinut — parsimasta päästyäänkin parsinut; kaikki oli ollut puhdasta ja siistää, vaikka väliin ei tietänyt mitä pöydälle syötäväksi olisi asettanut. Kukaan ei voinut aavistaakaan miten paljon hän oli miettinyt ja säästänyt, kieltänyt itseltään väliin välttämättömiäkin tarpeita. Kaikista vähimmin tiesi siitä Paavo, kun hän valmiiksi katettuun pöytään istui.

Vuosia on vierinyt. Poissa on Toivolan pieni tupa; kuihtuneet syreni- ja ruusupensaat, poissa siskot maailmalla; kun Paavo saapui synnyinseudulleen. Muuttunut on Paavokin, rinta sisään painunut, kasvot kelmeät, käynti väsynyt ja raskas. Ankarasti yskien istuu hän entisen kotinsa raunioille. Kirjavaa oli elämä ollut etelän kuumaverisen kansan keskuudessa, täynnä seikkailuja. Ja vaikkei houkuttelevat ystävät häntä sinne seuranneet, niin "Himojen korskuvat orhiit" seurasivat kumminkin — ja nyt ne oli pian työnsä hänessä suorittaneet. Kaappauskyydillä oli hän sieltä päässyt tulemaan, kärsittyään monta kurjuutta. Niinpä hän kerrankin putosi junan sivulta, jossa oli vapaakyytiä ottamassa. Jäi sitte avutonna tielle makaamaan, kunnes kulkijat korjasivat. Vielä kerran oli hän tahtonut nähdä — vaikkapa vaan syrjästä päin rakkaitaan ja unohtumattoman syntymäkodin. Mutta sitä ei hänelle sallittu — ainoastaan kodin raunion hän tapasi.

Keuhkotautiparantolan avonaisessa suojassa makasi Paavo katsellen kirkkaita tähtiä, jotka havu-
puitten läpi vilkkuivat. Aatos lentää korkeuteen. —
Onko elämää sittenkin tähtien tuolla puolen? —

Riutuva tomumajani, etkö ikuisesti maaksi maatuiskaan. Mitä on elämäni ollut, ja mitä se olisi voinut olla, Luojani! Hylkäsin Sinut eläissäni. Hylkäätkö Sinä minut kuollessani? — Mutta läpi epäilyksien ja kamppailujen koitti vihdoin harhailevalle matkamiehelle rauha, nukkuessaan ijäiseen lepoon — rauha Vapahajassa.

Ruohotoman, ruusuttoman haudan luona seisoo Onerva, kädessään kimppu vuokkoja, jotka hän laskee Paavon haudalle. Ja hän kuiskaa hiljaa — Olen antanut anteeksi, kun tunnustit virheesi ja aloit elämään uutta elämää, olisin yhdistänyt elämäni kanssasi. — Mutta luotitko vaan omiin voimiisi ja etkö käsittänyt kyllin aikaseen vaaran suuruutta, koska lankesit, lankesit niin syvälle, että koko elämäsi meni pirstaleiksi? — Surullisen muistosi elähdyttämänä ja rakkaudesta lähimmäisiini tahdon tästälähin työskennellä tulevan sukupolven hyväksi. Opetan lapsille raittiutta, että he lapsuudesta jo tulevat tietämään ehdottoman raittiuden merkityksen ja alkoholimyrkyn vaikutukset. Niin, ehkäpä joku elämänonni senkin kautta säilyy. — Anna Taatto taivahinen siihen minulle voimaa ja ymmärrystä! — Nukkuos rauhassa. — Työ viittaa minua.

Kevätuuli suhisee puitten latvoissa. Linnut laulavat lempilaulujaan. Kaukaa kuuluu lasten laulu:

— "Ken kaikki voimat ponnistaa,
Avulla Herran voiton saa,
Sen tielle vuotaa siunaus,
Ja rauha, rakkaus."

Linda Mahlberg.

TALVI-YÖ

Uhkaa pohjan ääret aavat,
hohkaa hanget kuolemaa,
taivaat oudon siinnon saavat,
Louhen linnat loimottaa,
vonkuu merenselkä laaka,
ulvoo hukka, yltyy yö;
painuu päivän kultavaaka,
täyttää raudan, roudan työ.

Yks on yössä vapaa valta:
pauhaa koski kuurapää.
Katsoo kuusi kukkulalta,
tähti päällä kimmeltää.
Hyppii hyiset vetten hyrskyt,
hyiset sotkat soutelee,
mutta missä taukoo tyrskyt,
jäinen joutsen joutelee.

“Hyv’ on hyyssä linnun olla,
ihanampi ihmisen,
armas Suomen suvannolla
ailakoida aatosten.
Eipä polta päivän helle,
paista kuolon kuudan-yö,
vaipat vilppaat sydämelle
utupiian pirta lyö.”

Vierii virsi tammikuinen,
kuulee mykkä metsä, maa.
“Turhaan riennät tuiretuinen,
rientos talvi taltuttaa,
antaa aika jäätä järkeen,
loihdut synkät sydämeen,
kuolon kirjat miekan kärkeen,
haudan hankeen siniseen.

Jäästä jäähän, hyystä hyyhyn
vyöryy elon virran vuo,
syöksyy miesi syystä syyhyn,
koski pauhaa, luoja luo,
pursuu puhki jäästä, yöstä
hetken kupla kultainen;
vaahto vaan jää urhon työstä,
laulu tiestä laineiden.”

Joikuu joutsen jäätä saatu,
rantaan kuohut kolkot lyö.
Ankara on laulun laatu,
tuima talven tähti-yö.
Värjyy metsän pyyntimiesi,
herää, säihkyy henkeään,
hihtää, minne viittoo liesi,
piilee pirttiin lämpimään.

Eino Leino.

MAAILMANSOTA

MAAILMANSOTA — se sana on nyt jo kausmääriä ollut ihmisten huulilla ympäri koko maapallon. Me luemme tuon hirvittävän sanan joka päivä sanomalehtiemme palstoilla, joilta uutisjanoisina, jännitetyin hermoin etsimme tuoreimpia tietoja sotatapahtumista, kuvauksia maalla ja merellä suoritetuista taisteluista.

Maailmansota — sehän oli näihin saakka tuollainen epämääräinen ajatus, jonka emme milloinkaan uskoneet muuttuvan todellisuudeksi — se oli jo ajatuksenakin pelottava ja luotaan työntävä. Uskonnollisten ihmisten ajatuksissa maailmansota, kansain nouseminen toisiansa vastaan, oli kammottava maailmanlopun enne, jonka varmaan toivottiin lykkäytyvän tuntemattomaan tulevaisuuteen.

Nyt maailmansota on ankara todellisuus, joka raudanraskaana painaa koko sivistynyttä ja sivistymätöntä ihmiskuntaa mahtavien valtamerien kaikilla rannoilla, kaukana varsinaisilta sotakentiltä.

Sillä maailmansota ei jätä koskematta ainoatakaan kansaa.

Emme pitäneet sitä todellakaan uskottavana. Onhan nykyinen sukupolvi tosin saanut kokea sodan kauhuja kylläkin runsaasti. Milloin on sota riehunut keskellä Europaa Saksan ja Ranskan kamppaillessa keskenään, milloin Europan eteläisellä

kulmalla Balkanin kansain noustessa ensin sortajaansa Turkkia, sitten veljesvihoihin toisiansa vastaan. Milloin taas olemme saaneet kuulla sen jyskettä etäämpänä Europan suurvaltain Englannin ja Venäjän taistelessa asemastaan eteläisessä Afrikassa tai kaukaisessa idässä. Sodan lippu ei siis ole lakannut liehumasta ihmiskunnan astuessa uuteen vuosisataan.

Mutta maailmansota, jossa kuusi suurvaltaa, niiden joukossa yksi aasialainen, ja näiden rinnalla kolme pikkuvaltaa käy kaikin käytettävissä olevin surma-asein hävittämään toisiansa, se tuntui meistä viimeiseen saakka vaikealta uskoa. Emme tosin luottaneet valtain vakuutteluihin, että sotavarustuksia lisättiin ja armeijoja enennettiin rauhan turvaamiseksi. "Aseellinen rauha" lepää horjuvalla pohjalla — se ei ole mikään rauha. Mutta tuntien nykyisen tekniikan mahdollisuudet keksiä ja valmistaa sota-aseita, joilla täytyy olla hirvittävä vaikutus, ja tietäen, kuinka kaikkien kansain taloudelliset edut sitovat ne likeisesti toisiinsa, rauhanystävä luuli voivansa luottaa siihen, että rauha säilyisi suurvaltain välillä. Ja milloin kansain taloudelliset ja valtiolliset edut joutuivat vastakkain, niin olihan jo olemassa keinoja, koeteltujakin, joiden avulla ne voitiin rauhallisella tavalla sovittaa — tarvitsematta sen takia sytyttää sodanpaloa, joka samalla tavoin uhkaa tuhoa niin yhdelle kuin toisellekin. Olihan tätä paitsi kansojen henkinen vuorovaikutus viimeisinä vuosikymmeninä yhä vilkastunut ja sivistyskansain yhteenkuuluvaisuus lujittunut. Ajatelkaamme vain

henkisten aatteiden ja kirjallisten virtausten vapaata siirtymistä maasta maahan, muistakaamme esim. niitä monia kansainvälisiä kongresseja, joissa kaikkien maiden, suurten niinkuin pientenkin, edustajat ovat toistensa rinnalla ja hyvässä sovussa neuvutelleet ihmiskunnan yhteisistä edistyskysymyksistä.

On todella mieltä masentavaa nähdä, että nämä samat ktnsat, jotka vastikään ahersivat toistensa rinnalla rauhan toimissa hyödyttäen toisiansa tuottamalla kukin tahollansa sitä, mikä oli toisenkin menestyksen ehtoja, nyt nousevat hävittämään sekä oman että toisten työn hedelmät, vuosikymmenien kuluessa suoritetun työn hedelmät.

Tätä mielenmasennusta ovat olleet omansa lisäämään ne kertomukset toimivain armeijain raa'asta käyttämisestä, joita sanomalehdet ovat levittäneet varsinkin Belgian sotanäyttämöltä. Vuosisataisten hedelmällisten viljelmäin ja kukoistavien kaupunkien hävitys, taidearteiden ryösty ja rauhallisten asukkaiden julma kohteileminen muistutavat niin pelottavasti 30-vuotisen sodan ajoista, että joudumme epäilemään, onko siveellinen kulttuuri vuosisatoin vierieissä ollenkaan edistynyt. Hugo Grotiuksen 17:nneen vuosisadan alussa esittämä vaatimus sodankäynnin inhimillisyydestä ei vielä ole mennyt Europan ensimmäisten sivistyskansain veriin.

Ja kun kaiken lisäksi koetamme mielessämme kuvaila sitä sielun hätää, tuskaa ja onnettomuutta, jota lukemattomat yksityiset ihmiset tämän hävittävän maailmansodan takia jo ovat joutuneet kärsi-

mään, niin emme osaa kyllin surkutella sitä kovaa kohtaloa, joka tämän sukupolven osalle on langennut.

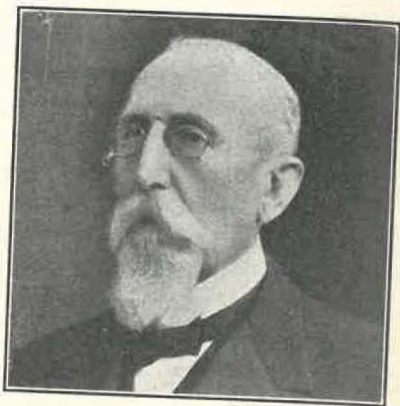
Ainoa lohdutus tämän onnettomuuden keskellä on toivo siitä, että tämä sota olisi toki viimeinen, että yleisen rauhan ajatus tämän jälkeen niin täyttäisi maailman kansain ajatukset, ettei sodan hävittävä liekki enää pääsisi syttymään. Mutta tämäkin toivo on varmasti turha, ellei sen toteutumiseksi tehdä työtä, päämäärästään tietoista, uupumatonta ja luottavaista sivistystyötä kaikkien kansain keskuudessa. Sillä sota on samoin kuin muutkin kansain elämän ilmaukset todistamassa kansain sivistyskannasta, kansansielun sisäiset liikunnot siinä näyttyvät. Jos siis tahdotaan välttää sodan kauhuja, silloin on ryhdyttävä toimiin sellaisen sivistyksen luomiseksi, joka tekee sen mahdottomaksi. Mutta yhtä rintaa tämän yleisen sivistystyön kanssa on tutkittava, miten parhaiten löydettäisiin käytännölliset keinot kansainvälisten riitain sovittamiseksi rauhan tietä. Tätä tarkoittaa rauhanaate.

O. M—e.

Lainattu "Nuorten voimasta."

KAKSI SUOMEN MERKKI- HENKILÖÄ

Leo Mechelin

MAMMIKUUN 26 p. 1914 kuoli Suomen viime vuosikymmenien huomatuin valtiomies Leopold Henrik Stanislaus Mechelin. Hän oli syntynyt Haminassa marrask. 24 p. 1839. Vanhempansa olivat valtioneuvos John Mechelin ja Amanda Gustava Sagulin. Leo Mechelin tuli ylioppilaaksi 1856, filos. maisteriksi 1860 ja lakitieteen kandidatiksi 1867. Oli valtio- ja suostuntavaliokunnan sihteerinä valtiopäivillä v. 1867, Suomen Yhdyspankin johtajana 1867-72; pääsi senaattoriksi ja valtiovaraintoimituskunnan

apulaispäälliköksi 1882; kauppa- ja teollisuustoimikunnan päälliköksi 1888, jossa toimessa ollessaan johti m. m. neuvotteluja Venäjän rahaministerin kanssa Venäjän-Suomen kauppasuhteiden järjestämisestä; oli Venäjän valtuutettuna Madradissa neuvottelemassa Venäjän-Espanjan uudesta kauppasopimuksesta; laati pääasiassa senaatin mietinnöt tulli-, raha- ja postilaitosten yhtäläistyttämiskysymyksistä Venäjän vastaavien laitosten kanssa. Erosi senaatista 1890. Korotettiin aatelissäätynä 1876; edusti rit. aatel. valtiopäivillä 1877-78, jolloin tuli liberalisen puolueen johtomieheksi ja laati 1880 puolueensa valtio-ohjelman. Karkotettiin maasta ja menetti eläkkeensä 1903. Mechelin on ollut monet kerrat valtiopäivillä ja toiminut siellä eri valiokuntien puheenjohtajana, ollut valtiopäivillä aina huomatuimpia valiokuntamiehiä, aloitteentekijöitä ja puhujia. Kirjotellut paljon moniin kotimaisiin ja ulkomaisiin sanomalehtiin ja aikakauskirjoihin Suomen valtiollisista ja taloudellisista kysymyksistä. Hänen monista teoksistaan, jotka ovat enimmäkseen kirjoitettuna ruotsinkielellä, mainitsemme ainoastaan loistoteoksen "Suomi 19:lla vuosisadalla."

Leo Mechelin oli jyrkkä "nuorsuomalainen" ja tämän valtiollisen kantansa tähden on hän saanut aikoinaan mitä erilaisimpia arvosteluja osaksensa. Huolimatta hänen valtiollisesta mielipiteestään ja suunnastaan, täytyy meidän tunnustaa hänet yhdeksi suurimmaksi Suomen valtiomieheksi, joka on isänmaamme valtiollista asemaa tehnyt tunnetuksi laajalti ulkomaillakin kirjotustensa kautta. Leo

Mechelinin elämäntyön selostaminen tällaisessa paikassa ei voi tulla kysymykseenkään, sillä hänen elämäkertansa selostaminen välttämättä sisältää Suomen historian viimeisten neljäkymmenen vuoden ajalta. Niin likeisesti ja vaikuttavasti on hänen elämäntyönsä siihen yhdistetty. Hän on voimakkaasti taistellut Suomen oikeuksien puolesta ja siinä rintamassa on hän aina seisonut ensimmäisenä miehenä. Hän oli aina siinä ikäänkuin kilpenä, johon vastustajain iskut ovat kiivaimmin sattuneet. Itseänsä hän ei koskaan säästänyt. Hän on ollut puolueensa suuri johtaja ja hänen isänmaallinen alttiutensa on ollut suuri.

JOHANNES LINNANKOSKI.

Elokuun 10 p. 1913 menetti Suomen kansa yhden parhaimmista kirjailijoistaan, Vihtori Peltosen eli *Johannes Linnankosken*, jolla nimellä hän kaunokirjailijana oli tunnettu. Hän oli kuollessaan vasta 44 ikävuodellaan.

Vihtori Peltonen oli syntynyt Askulassa lokak. 28 p. 1869. Hänen vanhempansa olivat talonpoika Juhon Tiitta ja talontytär Maija Terehtöri-Peltola. Nuorena ei hän saanut tilaisuutta koulunkäyntiin; oli vaan pari vuotta Jyväskylän seminaarissa. Mutta hänellä oli rikkaat hengenlahjat ja luja tahdonvoima. Niiden avulla hän kehitti itseään omin päin, kohoten opissa ja tiedossa harvinaisen korkealle. Hän joutui Werner Söderströmin kustannusliikkeen palveluk-

seen ja sitten kirjailija-alalle. Uudenmaan suomalaisen väestön kohottaminen oli hänen sydänharrastuksiaan. V. 1895 perusti hän Porvoossa *Uusimaa*-lehden, toimitti sitä erinomaisella taidolla ja herättäen Uudenmaan suomalaiset virkeään kansallistuntoon ja taloudelliseenkin toime-liaisuuteen. Erottuaan v. 1899 Uusimaan toimituksesta ryhtyi hän laajaan kirjalliseen toimintaan,

Johannes Linnankoski

julkaisten sarjan arvokkaita teoksia, alkuperäisiä ja käännöksiä "Asumus- ja rakennusjärjestelmä maaseudulla," "Kynäilijä," "Puhetaito," "Keksintöjen kirja." Kului jokunen vuosi, niin ilmaantui suuremoinen näytelmäruno "Ikuinen taistelu," *Johannes Linnankosken* kirjoittama. Yleisö ei tiennyt, kuka tämä Johannes Linnankoski oli. Vasta vähitellen levisi tieto, että tuo suuripiirteinen

ja syvämielinen runoilija oli Vihtori Peltonen. Sen jälkeen on hänen kynästään lähtenyt joukko kertomuksia ja näytelmiä, jotka ovat luettavat suomalaisen kaunokirjallisuuden kaikkein etevimpiin ("Laulu tulipunaisesta kukasta," "Kiroit," "Taistelu Heikkilän talosta," "Pakolaiset," "Simson ja Delila," "Jeftan tytär," "Sirpaleita").

Mainittava myöskin on, että Vihtori Peltonen routavuosien jälkeen perusti n. s. suomalaisuuden liiton, ollen itse sen sihteerinä ja johtaen sen toimintaa sellaisella tarmolla, että m. m. Snellmanin satavuotispäivänä, v. 1906 toukok. 12 p., kymmenet tuhannet suomalaiset luopuivat ruotsalaisista nimistään ja ottivat suomalaiset.

Neronsa valtavassa voimassa on Johannes Linnankoski samanlaatuinen yksinäinen, vertaistaan etsivä ilmiö, kuin oli hänen maalaisensa Aleksis Kivi. Kumpainenkin on suomalaisen runouden niin sanoaksemme alppihuippuja.

HUVIMATKA

SIINÄ sitä oli touhua, hyörinää ja pyörinää. Nuoret eivät toisiaan tavatessaan muusta puhuneetkaan kuin siitä suuresta huvimatkastasta, jonka Kajakylän raittiusseura oli päättänyt toimeenpanna kahden viikon kuluttua Lökkisaareen. Tytöt arvelivat että tuleekohan se ja se poika mukaan, kun ei kuulu raittiusseuraan.

Niin kului ensimmäinen viikko siinä touhussa, tuli viimeinen viikko. Nyt oli jo laivakin tilattu ja matkalippujen myynti alkoi. Täytyy tunnustaa että seuran tytöt olivat erittäin ahkeria lipunmyyjiä. Näytti siltä kuin he olisivat tahtoneet saada raittiusseuran huviretkelle koko Kajakylän asukkaat, varsinkin nuoren kansan, sillä he antoivat lipunmyyntioikeuksia raittiusseuraan kuulumattomillekin tytöille. Siis käyttivät kauppa-apulaisiakin.

Vanhempi väki katseli tyytyväisenä nuorten innokasta hommaa, he sanoivat että tuleva huviretki tulee olemaan yksi niistä retkistä, jolloin saadaan merkitä loistava voitto raittius työn eduksi ja että nyt saadaan oivallinen tilaisuus näyttää noillekin Lökkisaaren asukkaille raittiusväen voimaa ja kuntoa. Saadaanpa vielä mainio tilaisuus teroittaa heidän mieliinsä raittius työn tarpeellisuutta sillä tavalla että koko pitkän elämänsä sitä muistavat.

Jo koitti lähtöpäivän aamu, innokkaimmat olivat.

ylhäällä jo päivän koiton aikana, sillä ei nyt unisaanut vain pettää, nyt oli lähtö huviretkelle. Niin tuo monelle rakas sunnuntai-aamun herttainen, hellä unetar sai sylistään monta rakasta ystäväänsä luovuttaa.

Aurinko, suven sulotar, kohosi taivaalle kirkkaana, kaunista päivää lupaavana. Laivan miehistö hommaili jo rannalla olevassa laivassa ja pian se laiva höyrysin matkaan valmiina. Alkoipa jo saapua laivalle huvirekijöitäkin, ensin pienemmissä joukoissa, sitten isommissa. Kaikilla oli eväskorit mukana, joihin oli laitettu kaikenlaista päivän varalle. Niistä ei saanut suolasen puoli puuttua, sillä arvelivat merimatalla ja saarella suolasen mais-tuvan.

Mutta joidenkin raittiusseuraan kuulumattomien nuorten miesten eväskorit näyttivät hyvin epäilyttä-viltä, vaan kelläs oli oikeus mennä kenenkään eväskoria tarkastelemaan. Odotettiin vain sitä hetkeä, jolloin laivan oli määrä lähteä, ja nyt köydet irti. Ken ei ollut laivassa, se sai jäädä. Torvisoitto-kunta alkoi soittaa laulua "Oi terve pohjola," johon huvirekijät innolla yhtyivät. Laiva alkoi hiljal-leen edetä rannasta ja laivan ulapalle päästyä olivat seuraan kuulumattomat nuoret miehet kiihkeimmät eväskoriensa avaamisessa. Sieltä tulikin näkyviin paloviina- ja kojakkipuljoja. Raittiusväestä monet kyllä riensivät huomauttamaan että niitä eväitä ei saisi nauttia. Vaan kuten väkijuomaliiuke on julkea, niin yhtä julkeaksi se tekee käyttäjänsäkin, joten nuorukaiset saattoivat julkeasti vastata että "omiam-

mehan-me nautimme!. Lipun olemme ostaneet niin-kuin raittiusseuralaisetkin. Meillä on oikeus elää omine eväinemme kuten haluamme."

Laiva porhalti hyvää vauhtia eteenpäin, saa-vuttiin pian Lökkisaaren rantaan. Siellä oli jo maine kulkenut että tulee laivantäysi raittiusväkeä saareen huvittelemaan. Sen tuloa katsomaan oli kokoontu-nut rannalle suuri osa saaren väestöä. Laivalla olikin nähtävää ja kuultavaa, sillä soittokunta veteli "Porilaista" ja ne miehet, joiden eväskoreissa alkoholijuomia oli, pitivät jo senlaista elämää, joka häiritsi kaikkia matkailijoita.

Ranntlle päästyä järjestettiin torvensoittajat etupäähän, vaan sitä seuraavaa joukkoa ei enää voitukaan järjestää, sillä alkoholieväiden nauttijat tahtoivat olla pääjohtajina kulkuessa ja tekivät häiriötä ja ivaa kaikkialla. Eipä jäänyt rannalle kokoontunut Lökkisaaren väkikään heitä huomaamattomuuteen. Niillekin piti komppasanoja heitellä. Eräältäkin, joka seisoi nojaten kalanpyydysten kui-vaushuoneen seinään, kysyivät: "Kukas sinun siihen on pönkäksi nostanut?"

Saaren asukkaat tuota kulkuetta katsellessaan päättivät keskenään että lystikästä joukkoa se on tuo raittiusväki, sillä he olivat senlaisessa luulossa että raittiusseuralaisten huvimatalla on ainoastaan raittiusseuralaisia. Niin siitä vanhempi väki meni kotiin, vaan nuoret ne siirtyivät lähemmin katselemaan vierasten hommia, sillä soittokin se oli osaltaan nuorten kutsuja. Ensin vähän etäämmältä katseltiin, vaan niin siirtyi yksi toisensa perään.

samaan joukkoon vierasten kanssa pyörähtelemään, sillä retkeilijät olivat tanssiksi pistäneet.

Vaan nyt ne retkeilijät, kellä pulloja oli eväskoreissaan, alkoivat kulettamaan Lokkisaaren nuoria miehiä, ensin rannalla nuottakodassa, josta käsi-kaulalla takasin palasivat rivoja lauluja laulellen, ja viimein kävivät siksi julkeiksi että myrkkijuomiaan tarjoilivat yleisön keskuudessa

Mutta kuten tunnettua on, niin aina ne, jotka alkoholijuomia nauttivat, joutuvat siksi rauhaton mielentilaan että he ovat suorastaan vaarallisia ympäristölleen. Niinpä tässäkin huvitilaisuudessa eivät kauvan käsikaulassa kävelleetkään, kun jo panivat toimeen sievän tappelun, ensin vain noin kahden kesken eräs Lokkisaaren nuorimies alkoi osoittamaan vieraanvaraisuuttaan huviretkeilijälle, josta vähitellen paisui oikein oivallinen joukkotaiselu. Siinä tehtiin hyökkäyksiä puolelta ja toiselta. Saarensa puolustajat saivat lisäjoukkoja rintamaansa ja viimein tekivät oikeen uhkarohkean hyökkäyksen vihollisen varustuksia vastaan, jota ylivoimaista hyökkäystä ei vihollisen joukot voineetkaan kestää, heidän rintamansa alkoi horjua, aukkoja ilmestyi. Vielä kerran vihollinen koetti saada joukkonsa vastahyökkäykseen, vaan se ei onnistunut, he tulivat löödyksi takaisin. Nyt joutui vihollinen hajalleen ja viimein hillittömään pakoon.

Nyt riensivät paikalle rauhan rakentajatkin ja saivatkin suurten ponnistusten jälkeen välirauhan toimeen, jolla ajalla huviretkeilijät katsoivat parhaaksi koota joukot ja lähteä Kajakylää kohti.

Tarkastettiin joukot, ketään ei ollut niin kaatunut, että ei olisi voinut ylös nousta, vaarallisesti haavoittuneita ei ollut, mutta kuhmuja ja mustelmia kyllä oli useammalla, ja revytyitä vaatteita. Laiva antoi lähtömerkin, jonka jälestä alkoi hiljalleen poistua Lokkisaaren rannasta.

Nähdessään huvilaivan loittonevan rannasta, kokoontui Lokkisaaren väestö taas rannalle katselemaan sen menoa. Ja siinä huvimatkailejoita arvostellen kääntyi keskustelu raittiusasiaan, joka sai heiltä osakseen hyvin ikävän arvostelun. Niinpä eräs vanhus sanoi: "Kuulkaat rakkaat Lokkisaaren asujamet, rukoilkaa Herraamme että Hän tästä puolin varjelisi meitä raittiusseuralaisten huvimatkailejoilta!"

Mutta samanen huviretki oli myös hyvä opetus Kajakylän raittiusväelle ja heidän vastaisille huviretkillensä. He tunsivat, että ei ole oikein päästää mukaan miehiä, joilla on alkoholipitoisia juomia eväinä. Myöskin seuran tytöt alkoivat vieromaan sellaisia nuoria miehiä, jotka pulloa hyväilivät.

M. K:n.

TIETOJA VERMILION RAUTA- ALUEELTA

TOWER JA SOUDAN

TOWER on Vermilion alueen ensimmäinen kaupunki missä on asustanut ennen suurempi määrä suomalaista kansaa. Kaupungin asukasten toimeentulona on ollut metsä- ja sahamyllytyöt ja kauppaliike. Nykyään on sanotussa kaupungissa pieni määrä suomalaisia. Suomalaisista liikkeistä tässä kaupungissa pyydämme mainita Suomalaisen Yhtiökaupan, makeiskaupan ja suutari-liikkeen.

Lähes pari mailia Tower'ista Ely'yn päin on Soudan niminen kaivantokylä, joka on jo noin 34 vuotta vanha. Tässä kylässä on asunut aina suurempi määrä suomalaisia. Vuonna 1887 past. William Williamsonin aloitteesta perustettiin tänne seurakunta, nimellä Tower'in Ev. Luth. seurakunta ja rakennettiin yhteinen kokoushuone Pohjanleimu r.-seuran kanssa. Sitten vuonna 1897 rakennettiin Soudanin seurakunnan oma kirkko. Toinen itsenäinen seurakunta perustettiin Soudaniin v. 1901 nimellä Ev. Luth. Pyh. Paavalin Seurakunta.

Raittiusseura Pohjanleimu perustettiin vuonna 1886 48 jäsenellä ja kuului se aluksi Good Templari yhdistykseen. Vuonna 1888 seura yhdistettiin S. K.

R. V.-seuraan, johon se vieläkin kuuluu. Jäsenluku on Pohjanleimu r.-seurassa ollut korkeimmillaan 273. Nykyään on siinä 35 jäsentä. Jäsenluvun vähennykseen on ollut syynä työvoiman vähennys

John Pengilly

paikkakunnan kaivannoissa. Täkäläisissä kaivannoissa on parhaina aikoina työskennellyt yli kaksituhatta, nyt ainoastaan noin 150. Pohjanleimu r.-seura rakensi uuden kokoushuoneen tunnetun kaivantotyöjohtajan John Pengillyn avulla v. 1902.

Talo on 66 jalkaa pitkä, 44 jalkaa leveä ja kaikin puolin hyvin laitettu ja sisutettu. Kun talon rakennustyöt päättyivät, niin r.-seuralla ei ollut velkaa siihen mitään, vaikka se tuli maksamaan noin \$5,000:—.

John Pengilly ja m. m. innokkaat seuran jäsenet keräsivät rakennusavustusta niin innokkaasti, että se vapautti kokonaan raskaista rakennusveloista. Pohjanleimu seurassa on vieläkin

August Myllymäki

ykä sen perustavia jäseniä, August Myllymäki, syntynyt Alkkulan seurakunnassa, Turtolassa, Ylitorniossa. Myllymäki on tullut Soudaniin v. 1885.

Suomalaisia asuu Soudanissa nykyään noin 345, joista aikuisia 148 ja lapsia 196. Omantalon omistajia on 51 perhettä, 9 perhettä asuu vuokrahoneissa. Soudanin koko väestö on nykyään noin 800. Tower'issa kesän aikaan noin 1,000, talvisin vähempi.

Tässä lähistöllä on myöskin useita suomalaisia maanviljelysseutuja ja maallemuutto on yhä kasvussa.

E. T.

TIETOJA ELY'STÄ, MINN.

Elyn kaupunki on 117 "mailia" itä-pohjoiseen Duluthista Duluth Iron Range rautatien varrella, n. s. Vermilion Rangella.

Työpaikkoina Ely'ssä on rautakaivannot, joista on vanhin Chandler kaivanto, jossa alettiin työt vuonna 1887. Nyt ovat suurimmat Pioneer ja Zenith kaivannot. Useita pienempiä kaivantoja on myöskin tällä ympäristöllä. Työpaikoista puhuttaessa on myöskin mainittava metsätyöt, joita

John Palmgard

talvisin ympäristön metsässä on runsaasti. Muutama maili Elystä on Wintonin suuri sahamylypaikka, jossa asustaa kansalaisiamme useita satoja. Meidän omia kansalaisiammekin on metsäliikkeissä, joista pyydämme mainita ainoastaan Herman Perttulan puuliikkeen.

Emmanuel Autio

Kaupunkimme väkiluku on noin 6,000 paikkeilla, johon kuuluu monta eri kansallisuutta, joista

itävaltalaiset ovat enemmistönä. Suomalaisten lukumäärä on sen jälkeen seuraava. Jotenkin tarkkojen laskelmien mukaan on Ely'ssä suomalaisia miehiä 234, naisia 218, lapsia, joitten vanhemmat asuvat täällä, 640. Yhteensä siis noin 1,100 henkeä.

Pastori Heikki Anias

Oman talon lottineen omistaa 122 kansalaisiamme. Vuokraamalla asuvia on 36 ja vuokrahuoneissa asuvia 75.

Kansalaisiamme on täällä seuraavilla liikealoilla: 1 vaatekauppa, 1 ruokakauppa, 1 rautakauppa, 2

makeiskauppaa, 2 valokuvaamoja, 2 kirkkoa, 3 haalia, 1 kellokauppa ja maalariliike.

Kansalaisiamme on asunut täällä vuodesta 1887 alkaen, toisinaan enemmän, toisinaan vähemmän.

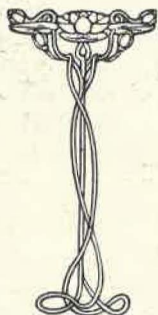
Santaniemi Elyssä

Elyn korkeakoulu

Paikkakuntamme yhteispyrinnöistä mainitsemme Vesi r.-seuran No. 22, joka on vanhin paikkakuntamme yhteispyrinnöistä, kuuluva S. K. R. V.-seuraan. Seurakuntia on kaksi, itsenäinen ja Suomi Synodiin kuuluva. Sosialistiosasto on myöskin ja sen yhteydessä toimii soittokunta ja lauluseura.

J. P.

JUHANNUSYÖN VALVOJAISET

(Kilpakirjoitus kolmanteen sarjaan. Saanut toisen palkinnon).

Kirj. Pohjantyttö.

NOIN neljäsosa kilometrin päässä Pohjanlahden rannikolta sijaitsee pienoinen valkea rakennus koivujen ja pihlajien keskellä. Asunnon ympärillä ovat torpan vähäiset peltotilkut ja vihreät niityt aidan ympäröimänä. Etäämpää näkyy Pohjanlahden sininen pinta ja ruskea rantahietikko ränsistyneine kalamökkineen ja kalastajavenheineen. Toisaalta täasen näkyy muhkeaa haavikko, joka vähitellen muuttuu vihreäksi kuusimetsäksi. Kiemurteleva jalkapolku kulkee läpi pienen metsikön ja hiljalleen soluu kylää kohti, yhtyen sittemmin leveään maantiehen.

Torpan omistaa nuori pari, ehkäpä kolmekymmenen vuoden paikkeilla olevia, vasta kolmisen vuotta naimisissa olleita. Paikkaa kutsutaan kylän kesken "Valkealaksi." Tätä nimeä ei sille ole suotta annettukaan, sillä tulijan silmiin pistää siisteys ja hyvinvointi. Jos menet sisälle, tapaavat siellä yksinkertaisen, mutta puhtaan asunnon. Näyttää siltä kuin ei pöly eikä lika uskaltaisi astuakaan sinne, vaan että sillä olisi aivan määrätty rajansa "Valkealan" ympärillä. Tätä rajoitusta ei luonnollisesti ole,

mutta nuoren emännän ahkeruus saa kaiken likaisen ja törkeän astumaan pois pienen asunnon alueilta.

Valkoisella lattialla lepertelee talon pienokainen, vanhempiensa lemmikki ja silmäterä. Tälle laulaa äiti laulujansa, sydämensä hellimpiä, askareita tehdessänsä. Illalla, kun isä töistä kotiin astuu, on häntä vastassa pienet, ojennetut kädet. Sitten jo lapsi polvelle solahtaa, "kөрө-kөрө-kirkkoon" ja "paki-paki-pullaa" seuraa toisensa perästä. Onnelliselta näyttää elämä. Säteilevät ovat äidin kasvat, kun hän lastansa tuudittaa, unenmaille uuvuttaa. Hymyillen katselee isä rakkaimpiensa puuhia ja ajattelee miten heidän Aarteensa, sillä Aarre oli pienokaisen nimi, mieheksi vartuttuaan on sekä äidin että isän vanhuuden turva. Suuret ovat vanhempien unelmat ja toiveet tuosta pienestä olennoista, joka viatonna kätkyessä lojuu.

Aika kuluu hiljallensa ja ajan mukana, päivä päivältä varttuu ja voimistuu pieni Valkealan Aarrekin. Seitsemän vuotta on jo vierähtänyt hänen syntymisestäään. — Aarteen mieluisin leikkipaikka on hiekkainen merenrannikko. Kauniina, aurinkoisina kesäpäivinä hän alituisesti ahertaa siellä laitellen itsellensä pieniä leikkitupia ja pilttuita käpylehmilleen. Kun aurinko vaipuu maillensa, katselee hän miten sorsa-emo poikinensa ui yli sinisen ulapan ja häipyvä vähäisen "Kuuston-niemen" varjoon viettämään lyhyttä kesäistä lepopohkeansa. Sitten rientää hän valkoiselle vuoteellensa ja pian on "Uni-Matti" tuudittanut hänet virkistävään uneen. — Erityisesti Aarre rakastaa syksyn myrskyjä. Kun ulvovat

syksyn viimat puhaltavat yli mannerten ja vesien, istuu hän rantakivellä katsellen valkoista ulappaa, miten vaahtoaalot kilpaa kiitävät suurina ja mahtavina; ja miten ne rantaan saavuttuaan särkyvät rannan hietikkoihin, joten jälellä on ainoastaan valkoinen vaahto todistamassa niiden entisestä olemassaolosta. Lumottuna istuu pieni ihmislapsi katselemassa Luojan suuria töitä. — Pitkinä pimeinä talvipuheina opettelee Aarre lukualkeita, äidin rukinpyörän vinhasti pyöriessä. — — — Näin kuluvat viattomat lapsuusvuodet ilon ja leikin ohella.

* *
*

Ajat vierivät, vuodet vaihtuvat. Ihmisikä soluu kohti ijäisyyttä; lapsuusvuodet kohti nuoruutta, miehuusikää. — Elämä "Valkealassa" edelleenkin on yksinkertaista ja hiljaista. Aarteesta, pienestä piltistä, on varttunut vahvajänteinen, uhkea nuorukainen. Ikää on jo hänen harteillaan 20 vuotta. Yhdessä isän kanssa he nyt raatavat pienillä pelloilla ja suurentavat entisiä tiluksia. Vähäiset heinämaatkin ovat laajentuneet, joten nyt voidaan elättää viittä lehmää entisten kolmen sijasta.

On juhannus-aattoilta; luonto komeilee monivärisessä juhlapuvussaan. Tuomet ja pihlajat seisovat koristettuina, valkoisine kukkaharsoineen. Aurinko hyväilee vielä viime säteillään kesäistä rannikkomaisemaa ja vaipuu vitkalleen taivaanrannan taakse. Linnut virittävät iltavirsiään koti-

puunsa oksalla, pohjolan kesän kunniaksi. Hieno tuulenhenkäys tuo tuomien ja kukkasten tuoksetta nuorta kulkijaa vastaan. Tämä on Valkealan Aarre, joka kiirehtii pitkin rantapolkua "Kuustan-niemelle," mihin nuorten on määrä kokoontua lähteäkseen veneellä merensaarelle viettämään juhannusyötänsä. Veneet ovat jo kunnossa, kun hän saapuu sinne, ja niin lähdetään soutamaan "Mansikka"-nimistä saarta kohden. Utterasti liikkuvat aivot sileällä vedenpinnalla, jotenka pian on saavuttu perille ja ensimmäisen venheen väki on kiireesti laittamassa kahvipannuja tulelle. Leikit ovat jo pystyssä ja iloisena telmää nuoriso nauttien pohjolan kesäyön kirkkaudesta ja sen runsaista antimista. — Mutta kaikki ei olekaan puhdasta kuin luonnonlapsilla, vaan viinaa, tuota kurjuuden juomaakin, on kuletettu paikalle ja nuorukaiset ahmivat sitä pikarillisen toisensa perästä. Yhä lisääntyy joukkoja, yhä vimmatummasti tanssii viinakuningatar saaliinsa ympärillä. Loilotusta ja laulua kuuluu jo kaikkialta. — — Muutamia harvoja ainoastaan on, jotka eivät nosta noita juomia huulilleen. Näiden joukossa on Aarrekin puhtaana ja raittiina. Kaikkea tätä viinan hävitystä katselee hän vihlovalla sydämellä ja suree näitä onnettomia nuorukaisia, jotka ovat viinan uhreiksi joutuneet. Kun hän näkee miten juopuneet jo etsivät asekkansa, ei hän voi enempää pidättäytyä, vaan rientää heidän väliinsä asettamaan heitä, vieläpä ehdottaa "raittiusseuran" perustamista paikkakunnalle. Hän selittää heille väkijuomien turmiollisia seurauksia, kuinka ne vuosittain vievät perikatoon monta kansamme lasta,

kuinka ne tuhoavat nuorenkin elämän ja saattavat ennenaikaiseen hautaan surevat vanhemmat, jotka näkevät lapsensa sortuvan viinapyörteisiin. Hän puhuu miten muilla seuduilla jo on perustettu raittiusseuroja ja suurin osa nuorisosta tekee työtä raittiusasian eteen koko nuoruutensa innolla. — Siis täälläkin, ylös yhtenä naiset sekä miehet, viinavihollista vastaan taistelemaan ja vuosien perästä saamme nähdä millainen siunaus koituu työstämme sekä muille että itsellemmekin. — — Ensin rähisevät juopuneet ja kiroavat nuorukaista, uhkaavatpa vielä antaa veitsenterästä uhkarohkealle puhujalle. Mutta vähitellen he talttuvat ja lähtevät noloina kompuroimaan syrjäisemmille paikoille. — Siis voitto on saavutettu! Hiljaisena juhannusyönä perustetaan raittiusseura paikkakunnalle, johon aluksi ottaa osaa ainoastaan parisenkymmentä henkilöä, mutta utteralla toiminnalla aijotaan saada koko kylän nuoriso pirteään raittiustyöhön.

Kun ensimmäiset aamuauringon säteet pilkistävät itäiseltä taivaanrannalta, tekevät nuoret lähtöä mannermaalle. Lähtökahvit juotua asetetaan tavarat venheisiin ja lähdetään soutamaan kohti "Kuuston-nientä." Hilpeä mieli vallitsee joukossa, paitsi juovuksissa olleet ovat vielä tavallista nyrpeämmän näköisiä. Rantaan saavuttua heitetään iloiset hyvästit ja joukko erkanee, kukin kotiansa kohden vaeltamaan. — Reippaana astuu Aarrekin rantapolkua. Ilosta paisuu hänen rintansa, kun hän ajattelee miten raittiustyö alkaa toimimaan suurella innolla kylän keskuudessa ja kuinka sen ohella saadaan kukiste-

tuksi turmelevat nurkkatanssit ja monellaiset paheet nousevasta kansasta. Näissä aatoksissaan saapuu hän kotiveräjälle.

* *
*

Vuosia on taasenkin vierähtänyt viimeisistä tapahtumista. Komea raittiusseuran talo on pystytetty kylän keskelle, johon kokoonnutaan pitämään kokouksia ja yhteisiä iltamia. Yhä uusia ja uusia jäseniä on yhtynyt seuraan, jossa innokkaimpana vieläkin toimii Aarre. Suurta siunausta on yhteistoiminta tuottanut seudulle, sillä paljon ovat rivot juopottelut vähenneet ja nuorisohon on kasvanut uusi, puhdas ja ylevä henki, joka tahtoo toimia ihmisille siunaukseksi ja Jumalalle kunniaksi.

KATKERA MUISTO

(Kilpakiirjoitus nuorten sarjassa. Saanut ylimääräisen kehoituspalkkion).

VINHAsti pyörähti ajan ratas avaruudessa. Se käänsi kohdalleen syksyn hampaan, josta valui synkkää tummuutta maailmaan. Siitä vingahti vihureita, jotka raivoen ulvoivat alhaalla syvyydessä. Valon pallo korkeudessa kääntyi etäälle himmeyteen. Koko luomakunta seisoi nyt lumottuna; vangittuna huokaa hyrskyvä laine, kasvillisuus seisoo puolikuolleena ja ihmiskunnan peittää synkkä pimeys.

Tuon ennen hurskaan ja pyhän kansan keskuudessa läikkyi nyt tulikäärmeenä kurjuuden ruoska. Sen läimäykset pieksää riitaantunutta kansaa, jonka veri juoksee virtana mustaan Tuonelan jokeen. Pölyisenä seisoo tuon kansan aarre, pyhä kirja, nurkkalaudallansa, jonka lehtiin irvistelevä hämähäkki kutoo verkkoaan. Ei ole aarteen tarvitsijaa enään, mykkänä saa se tyytyä raiskaajaansa, joken penkoo häntä silloin tällöin — ivaten. Vaan ei ole kauvan enään kun tuomion käsi putoaa alas, sillä se on jo nostettu korkeuteen — puristettuna nyrkkiin. Sen alaisimelle kulkee tuo raiskaaja, jossa on hänen turmansa tuomion kouran pudottua.

Kolkkona kulkee vielä viinan viikate, tuon kansan riveissä, joka nielee juojansa hirmuhuudolla.

Jylhät kartanot kukistuu kukistumistaan, sillä sen isännät hörppii juomaa kurjaa, eikä huomaa sen kirousta, joka penkoo jo matona rakennuksen perustuksessa, kunnes se luhistuu inhottavaksi raunioksi. Säälintuska puhkeaa kysyväksi: Miksi ei tuo kansa käännä tieltä, joka hänet turmioon vie? Miksi ei se kuule jo keskuudessaan noussutta aatetta, joka huutaa kansalle parannusta? Tuo aate on Uskonto ja Raittius.

* *

*

Silloin vuonna, kun ajan pyörä pyörähti 1900, raivosi hirmumyrsky. Jylhä pätäjikkö kaatui kuin terävän viikatteen kaatama heinä. Useiden huoneiden katto pauskautui kauvas vainioille. Se oli kuin hirmu sotajoukko olisi kulkenut hävitysretkilleen, vaan se se ei ollut, kansan työstä alkoi palkan niteet kehkiintymään.

Myrsky hiljalleen tyyntyi näyttämään tuhojaan. Revityin kattoin seisoi luhdalla ladot, raja-aita makaa viratonna maassa, järven selkä kimaltaa jäisessä kuoressa ja kaatuneitten puiden juuret kohoutuvat pelottavana haamuna syksyn hämärydessä. Tuo rajupäinen hirviö saatti Kaislajärvenkin ikävään sekasortoon. Siellä täällä sen rannoilla kohoutuu silmäin eteen katkenneiden puiden latvoja. Alhaalla kiveä vasten makaa laineitten pieksämä vene. Lahden perässä alastonna seisoo raita — ei voi sekään katsoa kuvaansa järven silmään, jonka laineilla kesäilloin sotkan poikaset harjoittivat ensimmäisiä uintiretkiään.

Kaislajärven itärantaa juoksee rannan mukaan kiemurteleva jalkapolku joki suulle, josta Kaislajärvi laskee vetensä jylhään Myllykoskeen ja siitä edelleen mereen. Jokisuulla kulettaa pieni jalkaporras tuon polun yli joen, josta se taasen lähtee kulkemaan erään metsäniemekkeen takana olevaan Lammi-nimiseen mökkiin. Juuri kun polku on tulemaisillaan tuolle portaalle, yhtyy siihen toinen haarake sivumenevältä maantieltä ja sen polun varrella, joka juoksee rannan mukaan, on rannalla vanha kuusi, jonka vahvat juuret pitivät sen pystyssä vinkuvulta rajuilmalta. Tuon kuusen kohdalta alkaa vesi hiljalleen vahvistua virraksi, yhä voimakkaammasti se Myllykoskessa ärtyisenä puskee voimiaan.

* *

*

On marjakuun ilta. Kuu paistaa vasta nousseena laskevan pilven alta kirkassilmäisenä tulikeränä, kiipeämään korkeudelle taivaan laelle.

Maanpinnalla nukkuu kesän luonto. Kesän kukka on lakastunut ja rauhaton syksyn tuuli keinuttelee hienoa kesän kasvanutta visaa. Järven selällä kimaltelee jää kuun paistaissa, rannalla lepää maa routavaippaan kätkeytyneenä ja etäältä kuuluu nälkäisen huuhkajan yksitoikkaisia kiljauksia, jotka kaikuivat syysilmaan.

Tuollaisen illan tunnelmassa kulkee nuori mies järventakaista polkua jokisuulle pienestä Lammin mökistä. Se on hänen entinen kotitöllinsä, vaan joka nyt on säälimättömän vieraan hallussa. Hän tulee hiljaa; askeleet näyttävät raskailta, pää on

vaipunut alas ja kädet riippuu hervotonna sivulla. Hän miettii! Miettii jotain katkeraa ja synkkä kuva on hänen kasvoillansa.

Ahon reunalla, katkenneen puun murteessa katselee kiljuntansa heittänyt huuhkaja uteliaana tuota synkkää kulkijata. Joen yli mentävälle portaalle on kulkija jo ehtinyt, johon hän seisoo, juuri puoliväliin. Siinä seisoo hän, vesi virtaa vaahtovana, koski kohisee ja vallatonna lentää laine jäiseen rantaan.

Nuoren miehen katse näyttää hämärältä, levottomalla poskella helmeilee kirkas kyynel ja vapiseva huulipari puhelee jotain kammottavaa . . .

Häntä ei huvita siinä narrailevan vedenneidon karkelo. Kauhealta kuuluu sen pauhu, synkältä sen ijankaikkinen syvyys. Hän lähtee paetakseen sen inhottavaa vetovoimaa . . .

Vaan jalat ovat raskaat, tuttu polku tuntuu oudolta ja jäsenet kylmän kankeilta. Hiljalleen alkaa kumminkin kulku, haamuileva varjo rinnalla, kylmettynyttä jalkapolkua veden virtauksen rajaan; tuon jylhän vanhan kuusen halmeen, joka kuninkaana seisoo rannalla. Nälkäinen yön lintu istuu nyt kaatuneen puunjuuren vahvimmalla juurakkeella yhäti uteliaana kulkijan mietteistä. Hiljalleen puhaltelee tuuli järven selältä, saaden kuusen hymyilevään suhinaan ja kuu paistaa kirkkaasti kaarevalta radaltaan.

Kulkija istuu rannan kivellä, suu puhelee jotain murheisia sanoja kysyvänä, soimaavana . . . Oi miksi on tuo virran leparteleva laine niin kolkko? Miksi

on isäni hautakukkana vaahtoava vaahto? Miksi äitini on ajattoman kuoleman uhrina? — — —

Ääni raivostui, vaan väsymys tyynnytti sen jälleen. Miksi isäni ei saanut kasvattaa poikaansa ja äiti lempiä lastaan? . . . Tuon kaiken syy on "viina." Minä kiroon sen, elämäni uhraan hävittääkseni tuon saastaisen liemen. Kieleni huutakoon taukoamatta: Herätkää surmaamaan viinana matelevaa tulikäärmettä! . . . Puhe katkesi, pää vaipui kätten varaan ja virtana valui kyynel rannan roudikkoon.

*

Kuun peitti hämärä pilvenriekale, yön lintu istui ennallaan vahvimmalla juurakkeella ja kuusi seisoi säpsäytyneenä kulkijan kerrontaan. Se muisti vuosia sitten tapahtuneen murhenäytelmän tuossa kosken niskassa. Hän oli ainoa näkijä. Ihmisille ei voi hän kertoa sitä, vaan tuolle uteliaalle yön linnulle, joka on hänen latvassaan istunut niin monta kertaa, joka ymmärtää hänen murheista suhinaansa, ainoastaan sille voi hän kertoa.

Rantamaiseman peitti hetkisen hämäryys, kunnes kuu pujahti jälleen täyteen valoonsa. Yön lintu kohoutui siivillensä ja siirsi itsensä tutulle istuimelle kuusen latvaan. Kulkija mietti edelleenkin kohtaloaan ja kuusi alkoi kerrontansa tuolle yön uteliaalle linnulle.

— Eräänä syksynä jälkeen Pyhänmiesten päivän seisoin jo jäähelmet oksillani. Väkeä palasi juuri syysmarkkinoilta tuota sivumenevää maantietä ja silloin tapahtui se surullinen tapaus, jonka nyt

kerron... Taivas oli silloin peitettyinä synkillä pilvillä, josta yön pimeyteen tippuili märkää tarttuvaa lumiräntää. Rauhatonna lauleli koski virttään. Soraiselta tieltä kuului markkinatulijain kärryjen jyrinää ja silloin tällöin juopuneiden laulun ääntä. Eräät rattaat jyristen lähenivät tuota polun haaraketta, ne olivat noiden markkinamiesten, joidenka puhetta säesti karskea kiros. Hetken noiden rattaitten pysähdyttyä tuolla polun haarakkeella, alkoivat ne taasen vyörymään etäälle pimeyteen, ja tuota polkua tännepäin alkoi mies hoiperrellen kulkunsa eksyen silloin tällöin polulta. Ja se mies oli tuon nuoren kulkijan isä, jota hän muistelee. Kauvan viipyi, ennenkuin hän saapui tänne jokirantaan. Tuossa portaan luona se kulki edestakaisin kuitenkin sitä löytämättä. Viina oli hämärtänyt silmät, entisen vaiston se oli kadottanut, turhaa oli hänen etsintänsä.

Kohtalon ohjat alkaa kireentymään. Yhä vallattomimmin vierii virta kuoleman ohjattavana, jopa levittelee käärinliinojaankin vaahtoisilla kukilla kukitettuna jäiseen virtaan. Pian kuulin kolkon läiskäyksen. Tuon viinan humalluttaman miehen hauta avasi kitansa, johon paiskattuna vajosi saalis, ja joen liukas sorainen ranta oli hautaan laskijana.

Kauhelta kuului hukkuvan avunhuuto ja hurskuvaa hengitystä, jota kosken jäinen laine koetti tynnyttää. Virta alkoi kiirehtää juoksuaan kohti koskea, jossa kuolon hymni soi jo viritettynä. Se juoksi joutuin, juuri kuin pelosta säikähtynyt hevonen, jonka perässä rattaat poukkuu kiviä vasten...

Kuusi ikäänkuin huokasi. Yön lintu puistahti itseään oksalla ja nuori kulkija oli onneton tuosta kaukaa kuuluvasta kaiusta.

Kuusi alkoi uudelleen jatkamaan kerrontaansa, joka tuli hiljaa, murheen voittamana. — Kului päiviä, hukkunutta alettiin etsiä, kumminkin tuloksetta. Joki piti aarteensa ja koski uhrinsa. — — — Suruisasti alkoivat humahdellen kuoleman kellot soittonsa. Sen väräjävä ääni valitti surkeasti. Vaan tuskin oli surun soitto laannut, kun saivat alkaa uudestaan — — yhä katkerampaan kerrontaan, ja tällä kerralla kertoi ne hukkuneen miehen vaimon kuolleen murheeseen. Yhä surkeammin soi tuo väräjävä ääni, tuskinpa oli ihmistä, jonka silmästä ei murheen kyynel varissut kelloin valittavassa kaiunnassa... Lapsi hän vielä silloin oli, sama joka nyt istuu juurellani. Ei tuntenut se vielä silloin kurjaa mieron tietä. Äidin ennen, niin lämmöstä uhkuva rinta oli kylmä, ei voinut se enään tynnyttää lapsen itkevää valitusta.

Oih! vaikeroi kuusi, eikö ole syytä nuoren kulkijan suruun, jonka vanhemmat ovat näin menneet ja itse hän on jäänyt mieroksi tänne maailman säälimättömän käden kasvatiksi.

Kuusen kerronta loppui, mies nousi ylös. Surun ohjaamana lähti hän kävelemään, jota yön lintu murheisena katsoi, kunnes kulkija katosi polun polvekkeen taakse, jonka jälkeen yön lintukin pyrähti oksalta korven synkeyteen.

Kuusi yksin jäi ikäviinsä tuon suruisen kosken partaalle, joka jo inhotti häntä. Mutta hän ei voi

liikkua tilaltansa, vaan on aina valmis kertomaan tämän surullisen tapauksen jokaiselle, joka haluaa hänen siimeksensä suojaan istahti ja ymmärtää hänen humisevaa kieltänsä.

Rannan-kaisla.

卐 卐 卐

KUURAINEN KOIVUNI

On talven tontut kuuraan kietoneet
tuon siron koivukujan puron varrella.
Mut alankojen viinat pois on pyyhkäisseet
kaikk' moiset turhat korut oksilta.

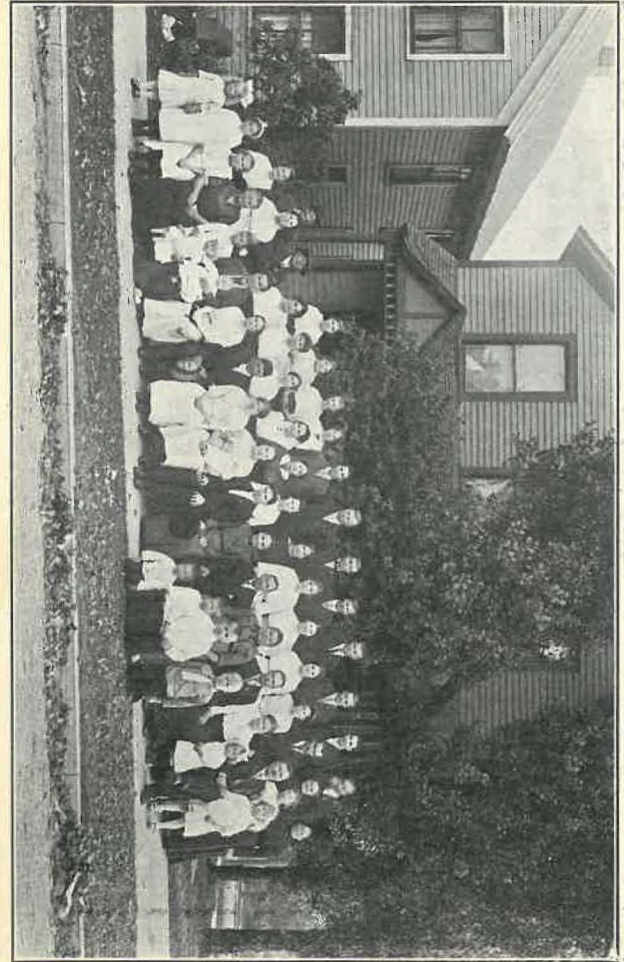
Vain tuvan suojassa
on koivu sorea,
joll' helmet, harsot, untuvat on tallella.

Oi, haltijatar nuoruuden myös noin
on koristellut nuorten mielen kuulakkaan.
Vaan maailmapa alastomin ahavoin
pois riipii sädekehän paikaltaan.

Tok' syki kiitostas.
mun sydän onnekas!
Sun tyttös keijuissieluun uskoo unelmas.

Suo, Luoja, mun kuin seinän suojaavan
mun kuurakoivuain, mi elon riemu on,
ett' keskell' maailmojen viiman vainoovan
sen pyhäkkö on koskettamaton!

Suo, aamuaurinko,
iloinen suutelo!
Viel hohteesesi vastaa yksi toisinta.

Yksimielisyyden-Aalto r-seuran jäsenistö, Marquette, Mich.

MARQUETTE, MICH.

UVASTA voi lukija katsella paikkakuntamme raittiussiskoja ja -veikkoja. Tämä kaupunki, kuten monet lukijoista ehkä tietävätkin, sijaitsee Superior järven rannalla, Ylä-Michiganissa, Marquette kauntissa. Suomalaisten lukumäärä nousee täällä noin tuhanteen, ja joista raittiustyöhön ottaa osaa ainoastaan noin kuusikymmentä henkilöä. Täällä, kuten muuallakin, ovat yhteispyrinnöt jakaantuneet moneen osaan ja ryhmään, joiden välillä on alituisen erimielisyyttä ja kahnausta. Mutta, mitä raittiustyöhön tulee, niin on se viime aikoina ollut erittäin vilkasta ja r.-seuran jäsenet ovat innolla puuhanneet asiamme hyväksi. Raittiustyö on saanut alkunsa Marquettessa jo lähes 17 vuotta sitten. Vuonna 1898, toukok. 1 p. perustettiin tänne "Aalto" niminen r.-seura, joka perustettiin S. K. R. V.-seuraan kuuluvaksi ja oli siinä yhteydessä vuoteen 1910, jonka jälkeen se on toiminut itsenäisenä. Perustaissa yhtyi Aalto seuraan 11 jäsentä.

Noin kolme vuotta "Aalto" seuran perustamisen jälkeen perustettiin tänne toinen r.-seura, "Yksimielisyys," joka kuului Idän Raittiussliittoon. Nämä seurat toimivat rinnakkain ankarasti kilpaillen etevämmydestään ja jäsenlukunsa suuruudesta lähes kymmenen vuotta, jonka jälkeen ne yhtyivät

yhdeksi seuraksi ja muodostivat nimen "Yksimielisyyden-Aalto," joka r.-seurallamme nyt on nimenä.

Paikkakuntamme raittiustyöstä ja sen vaiheista olisi paljonkin kertomista, mutta emme ole tässä sitä tilaisuudessa tekemään. Tällä kertaa kuitenkin taas näyttää, että työmme on menossa eteenpäin pitkin askelin, sillä entiset erimielisyydet ja kamppailut ovat jo kohta unohtumassa ja jokainen raittiusmielinen toimii nyt yhden lipun alla samassa seurassa, kaikki puhaltavat yhteen hiileen, kuten sanotaan.

Lopuksi toivomme, että koko siirtokansamme raittiusmielinen väestö rupeaisi todellakin "yhteisvoimin yhteistyöhön," unohtaisi ja hylkäisi kaikki erimielisyydet ja riidat, jotka viime vuosina suuresti ovat heikontaneet työtämme ja antaneet vastustajimme menestyä raittiusväen kustannuksella. Käykäämme siis kaikin tositoimintaan asiamme puolesta ja meidän velvollisuutemme on myöskin oikeina raittiushenkilöinä äänestää vaaleissa aina viinapuolueita vastaan. Me Marquetten pienoinen raittiusjoukko toivomme koko siirtokansallemme ja erittäinkin sen raittiusmieliselle osalle sopuisaa ja menestyksellistä työtä raittiusseuroissa ja muissa hyvissä yhteispyrinnöissä.

A. Kivimäki.

UHRAUS

(Kilpakirjoitus. Saanut kolmannen palkinnon ensimmäisessä sarjassa).

Kirj. Aka.

AUNIS ja kirkas oli keväinen päivä. Lumi oli jo sulanut, valkea vuokko nosti päätään päivänrinteellä.

Ylös kohosi kiuru, keväälle se lauloi. . . Valkeat pilvenhattarat verkkaan soutivat lauhan kevättuulen kuljettamina.

Pihapuissa tirsкуi peipposparvi, pellon laidassa lauloi rastas tuhatsäveltään ja käki kukkui ulompana niityn laidassa. . .

Luonnossa oli elämää ja riemua, kaikkialla näkyi että katkennut oli talven kahleet.

Muttä Rantalan pirtissä ei riemua ollut, ei silmät ilosta loistaneet.

Topias, Rantalan torpan isäntä, veisteli jotain tarvekalua uunin loukossa. Ei kirves tahtonut sattua puuhun. . .

Torpan tyttö, isännän ainoa lapsi, kahdeksantoista täyttänyt, Maria, kutoi pellavakangasta pirtin perimäisen akkunan alla.

Aivan kuin salaa katsoi Topias aina tuon tuostakin tyttärensä, joka tänään näytti paljon kauniimmalle kun ennen, vaikka ei suinkaan ruma muulloinkaan ollut.

Kalpea puna värähteli Marian kasvoissa. Säännöllisesti ja taajaan kuului kangaspuiden jyske. . . Kun auringon säteet lankesi Marian kalpeille kasvoille, silloin Topias itse huomaamattaan jäi tyttärensä katsoa tuijottamaan, hetken kuluttua taas kuin unesta heräten, otti kirveensä, löi muutaman lastun.

Vaiti oli Topias, ei Maria mitään virkkanut. Kangaspuut vaan yksitoikkoisesti löi ja joskus jysähti isännän kirves. . .

Kumpikin tiesi toisensa ajatuksen, aivan kuin näkymätön lanka ois ne yhdistänyt.

Kumpikaan ei tahtonut rikkoa toistensa rauhaa

Rikas oli ennen Rantalan torppa ollut, kaikkialla oli näkynyt hyvinvoinnin jäljet.

Ei suinkaan Rantala vieläkään köyhä ollut, vaikkakin velka painoi, joka oli silloin pitänyt tehdä, kun isännän veli, Pietari, erosi ja lähti maailmalle.

Tätä seurasi vielä monet hallavuodet, vei siemenkin, piti kaikki ostaa, niin se viimein pani perustuksen horjumaan.

Vuodet oli jo tosin korjaantuneet, oli jo saatu täysinä satoja, mutta se kahdentuhannen velka oli kiusallisimmin kaikista, joka pani Topiaksen vakavasti ajattelemaan.

Rantalan torppa oli kiinnitetty sitä kahtatuhatta vastaan ja vielä sellaiselle miehelle, joka ei säästä keinoja ottaissaan omaansa ulos.

Se oli suuri raha siihen aikaan, ei ihme, jos se pani Topiaksen ajattelemaan yhtä ja toista.

Eilen oli Topias käynyt kirkonkylässä ja siellä puhutellut Heikkilän-Kaapoa, jolle oli mainittu velka, ja pyytänyt odottamaan korkorahoja, mutta ylpäesti oli Kaapo ilmoittanut hakevansa velkansa ulos lain ja oikeuden nimessä.

Kaapon menettelyn Topias hyvin arvasi ettei se ollut mikään muu kuin kosto, sillä hän oli rikas eikä sinukaan rahaa tarvinnut.

Asian laita oli näet niin, että Kaapo oli saanut rukkaset Rantalan Marialta äskettäin, jota hän oli monta vuotta koettanut saada pauloihinsa. Nyt oli Kaapo luvannut heti pyyhkiä kirjoistaan pois Rantalan velan, jos vaan saa omakseen Marian. Mutta sellainen ajatuskin että hän myisi tyttärensä, kauhistutti Topiasta, sillä hän rakasti tytärtään. Heikkilän Kaapo oli jo silloin neljäkymmenen korvilla oleva nuorimies. Monet vuodet oli hän ollut tukkiyhtiöiden palveluksessa, ja siinä koonnut suuremman omaisuuden.

Kylällä liikkui monenlaisia juttuja Kaapon rahan-kokoamiskeinoista, mutta niistä ei tiennyt tarkemmin kukaan ja kaikista vähimmin hän itse niistä jutteli.

Muutoin tunnettiin Kaapo ahneeksi mieheksi, mieheksi, joka ei kammoksu mitään keinoja, kun vaan saa rahaa. —

Aikaisin aamulla oli Topias tuonut pirttiin puupölkyn, ruveten sitä veistämään, vaikka ei ollut aikomus siitä mitään valmista. Näin sai hän tilaisuuden tehdä työtä pirtissä ja siten ilmoittaa tyttarelleen eilisen kohtauksen Kaapon kanssa ja samalla senkin, että tänään Kaapo tulee kuulemaan ratkaisua.

Paljon helpompi ois ollut Topiaksen mielestä, jos Maria ois heti asettunut jyräksti vastaan, jota Topias oli odottanut.

Mutta päinvastoin!

Maria myöntyi Kaapolle vaimoksi! Topias oli ristitulella, häntä kalvoi ajatus: hän tekee yksinomaan sen meidän ja kotinst tähden. Hän uhraa, hän myy itsensä! Hän ei rakasta Kaapoa, hän ei saa rakastaa, hän on liian pyhä!

— — On Topias veistelevinään, mutta ei lähde lastu.

Kierii vesihelmet ryppyisiä poskia alas.

Kyynelistä sameat silmät kääntää Topias tyttärensä ja näkee hyvin hämäästi kuinka keskipäivän säteet lankeaa Marian kalpeille kasvoille, aivan kuin peittäisi kultaisella harsolla. —

Säännöllisesti lyö kangaspuut, yhä jatkuu pella-vakangas. Mutta tyynen pinnan alla riehuu myrsky, hän voittaa, hän hillitsee sen. Hän kuulee sydämessään äänen: olet voittanut.

Kuuluu rattaiden jyrinä ulkoa, peipposparvi pyrähtää lentoon piha-pihlajasta — —

— — Maria peittää kankaan valkealla liinalla ja kiireesti rientää ulos. — —

Verkkaan Topias laskee kirveensä penkin alle ja kääntyy katsomaan akkunasta ulos — — —

Vuoşi on vierähtänyt.

Pirttikosken talo on aivan uusi, kosken rannalle rakennettu.

Seinät on valkeat, äsken veistetty. Akkunan alla on suuri tuomi täydessä kukassaan, se on kuin seppe-
löity morsian. Pieni pala on vaan peltoa, joka
puolella villi kuusimetsä, jonka lomitse kiertele
Pirttikoski, yhtyen siihen monet kymmenet pienem-
mät puroset, siten saa alkunsa kuuluisa Päijänteen
vesistö.

Tämä on Rantalan Marian uusi koti, täällä
viettää hän ensimmäistä vuottaan, laulaen, kuunnellen
kuusien huminaa, jotka soi kuin kantelo nälkä-
mailla. . .

Naimisiin mentyään oli Heikkilän-Kaapo eronnut
tukkiyhtiöiden palveluksesta ja ostanut suuren alan
maata Pirttikosken takalistolta ja sinne nyt rakenta-
nut talonsa.

On Helluntain-atto. Kamarissaan istuu Maria,
Pirttikosken emäntä, kalpeana paljon muuttuneena.

Hän nousee ylös, avaa akkunan, lauha tuuli
lentää sisään ja tuo kukkien tuoksua ja jylhän kosken
kohinan.

Kyntää Kaapo uutispeltoa, lyö ruoskalla hevosta,
kiroilee. Repii kantoja kuin karhu, viskelee niitä
toisiensa luo. . .

Vapisee Maria, hän pelkää niin kovin. Vetää
ikkunankin kiinni ettei kuuluisi kiroukset. . .

Esikoistaan kantaa Maria rintansa alla, hän on
sairas, tuntuu pyörryttävän. . .

“Helluntaina lähetti Jumala lohduttajan maail-
maan” — tämä muistui Marian mieleen.

Kuuluu taaskin Kaapon kiroukset, hän on niin

lähellä. . . Aura tarttuu aina kiveen, karahtaa niin
ilkeästi.

Voimaton on Maria, joka kerran kun aura
kirahtaa kiveen, silloin hän parahtaa. Aivan kuin
revittäisiin hänen sydäntään.

— — —

Kirkkaana nousi päivä Helluntai-aamuna. Nou-
seva päivä oli kuin kulta-autereen seppelöimä.
Lauloi leivot kilvan kiurujen kanssa, kosken rannalla
rastas lauloi. . .

Rannan koivujen oksat ulottui veteen ja kosken
hopeakuohut suuteli koivun urpuja. . .

Kalpeana virui vuoteellaan Pirttikosken emäntä,
vierellään pieni poikanen, esikoinen se oli. Kaapo
oli vihdoinkin lähtenyt kylälle apua hakemaan,
muristen mennessään: “olen jo ilmankin sinut niin
kalliisti ostanut!”

Onnellinen on nyt Pirttikosken emäntä. Hymyil-
len loi hän katseen pieneen poikaansa, virkkoi
ääneen kalpeilla ja verettömillä huulillaan: “Olethan
lohduttajani, olethan rakastajani, sinua minäkin
rakastan, sillä olet sä sirpale särkynyttä sydäntäni!”

Hän tunsi ensikerran sielussaan täydellisyyttä,
hän tunsi rauhaa, sillä hän oli itsensä uhrannut
kotinsa hyväksi.

— “Sinulta, poikani, jään odottamaan ansaittua
rakkautta, sitä rakkautta, joka palkitsee sydämeni
uhrauksen!”

Näin lausui äitini viimeisiksi sanoikseen, kun
lähdin maailmalle.

Onko hän pettyvä, sen näyttää tulevaisuus.

OLIHAN JUHOKIN MILTEI RAITIS. . .

(Kilpikirjoitus)

 IIN —tiketti tuli ja myöskin — lähtö. Kovin Eeva vieläkin pyyteli, ettei Juho lähtisi, vaan luovuttaisi tiketin Välipellon Villelle, joka turhaan koetti koota sieltä täältä tikettiin tarvittavaa summaa. Yhdessä heidän, niin Juho Reunasan kuin Villenkin piti lähteä. Villen oli määrä ostaa lippu Hangosta, kun Juho taas tiesi saavansa sen Amerikassa olevalta veljestään. Nyt jäi Villen lähtö tuonnemmaksi, kun ei Juho Eevan rukouksista hellyntyt, vaan keräsi omatekoiseen matkalaukuunsa tarpeellisinta.

“Näes, Eeva, rengiksi en enää rupea; päiväläisenä ei täällä kahdelle leipä lohkea ja torppaa varten tarvitaan rahaa. Jos hyvin käy, olen parin vuoden päästä taasen kotona, ja silloin, Eeva, pyörähtelet Suokorvan mökissä emäntänä,” lohdutteli Juho epäilevää Eevaa. Mutta Eeva hoki: “jos hyvin käy, jos hyvin käy! — Mutta entäpä käy huonosti. Kyllä siellä saa rahaa, mutta on siellä moni itsensäkin menettänyt,” ja itku pyrki herahtamaan väkisin.

“Minua surettaa, kun epäilet onneani. Sinun tähtesi sinne lähden. Täällä menisi kauvan, ennenkuin torppa olisi minun. En ole mies enkä mikään,

ellen kahden vuoden kuluttua sano sinulle: nyt Eeva anna pois piian pesti, sillä oma lehmä vartoo vaalijaansa ja oma tupa lämmittäjäänsä,” rohkaisi Juho morsiantaan. Toisaalta alkoi Juhua harmittaa koko lähtö, koskapa Eeva sen otti noin epäilevästi, mutta oma torppa oli houkutin, joka kallisti asiat Amerikan eduksi. Ja Juho läksi. Olihan niitä vastuksia matkalla. Sydänmaan miehenä kärsi hän merestä, mutta torppa ja Eeva toisaalta pitivät miehen pirteänä. Päästyään perille ryhtyi hän jo seuraavana päivänä työhön. Veli oli valmiiksi paikan puuhannut. Kun itse oli raitis ja kunnan mies, uskottiin hänen vakuutuksiaan veljestään. Ja olihan Jussikin miltei raitis. Joskus “kaupungintulijaisia” ryypyn ottanut, mutta ei koskaan humalassa oltu Juhua nähty. Kieli tosin teki hänelle ensimmältä haittaa, mutta kun hän ymmärsi amerikalaisesti tehdä työtä, heltisivät taalut kuin itsestään. Ja torpan hinta tuntui joka tilipäivä aivan kuin olisi halventunut, sillä muuhun ei kulunut kuin ruokaan ja vaatteisiin. Veli antoi asunnon ilmaiseksi. Veljen hoteisiin Juho uskoi säästönsä ja — onneksi, kuten huomaamme. Eevan kanssa oli kirjevaihto tiheä, kunnes se katkesi yhdettömään. Syy selviää, kun palaamme Suomeen.

Sen kun Juho oli lähtenyt, alkoi Eevaa yksi ja toinen kylän pojista mielistellä. Mutta Eeva huomautti heille, mitä heidän rauhaansa sopi. Pahimpia kiusanhenkiä oli Välipellon Ville, joka myötäänsä vaivasi Eevaa kosimisillaan, olipa siksi julkea, että koputteli öisin Eevan ikkunaan. Kun lopulla

isäntä puuttui asiaan, täytyi Villen jättää Eeva rauhaan, mutta kostaan hän päätti. Hän kirjoitutti eräälle sangen epäilläväällä naisella Juholle Amerikkaan kirjeen, jossa jotenkin suoraan ilmoitettiin Juholle, että Eevasta on tullut koko kylän yhteinen. Varmennukseksi lisättiin, että kun Ville tulee kohdakkoin Amerikkaan, saa Juho häneltä, jos vaan Ville kertoo, kuulla vallan kummia. Eevalle taas milloin mistäkin päin kerrottiin kaikenlaista Juhon Amerikan elämästä. Ainoa mikä Eevan teki epäileväksi Juhon suhteen, oli tieto Juhon muka juopottelemisesta. Olihan tosin Juho milt ei raitis, mutta anna sormi viholliselle, se vie koko käden.

Kun kirjevaihto katkesi uskoi Eeva — ei huhuja, vaan että Juho on sairastunut, ehkenpä kuollutkin. Alkoi itkeskellä, milloin vieraan silmä välitti, ja toivoi vielä saavansa Juholta kirjeen, jossa Juho kertoisi tosin häntä kohdanneesta onnettomuudesta, mutta samalla myös luottamuksestaan tulevaisuuteen, torppaan ja Eevaan. Ne kolmehan tähänkin asti oli ollut Juhon kirjeiden a ja o.

Juho saatuaan Suomesta Eevaa halventavan kirjeen joutui pois suunniltaan. Epäily ja luottamus Eevaan olivat vuoroin voitolla hänen sydämessään. Kirjoittamaan ja kysymään ei tehnyt mieli; päätti odottaa kunneka Ville saapuu ja kertoo asiat kohdalleen. Ja saapuihan Ville, mutta kolmisen kuukautta oli ehtinyt kulua sanotusta kirjeestä. Ville oli salaperäinen ja vastaili kierrellen Juhon kysymyksiin. Se yhä Juhoa saattoi epäilevämmäksi. Hän koetti saada Villen puheliaammaksi tarjoa-

malla hänelle bar'issa parasta, mutta Ville oli väroillaan. Niinpä kävikin, että Juhosta kapakassa istuminen alkoi tuntua hauskalta ja hän unohti ennenpitkää olevansa miltei raitis. Ja Eevakin unehtui, eikä torppaakaan enää ollut kehottimena kassoja tekemään. Alkoipa käydä epäsäännöllisesti työssä. Siitä oli seurauksena: "saa mennä." Se taltutti jonkun verran Juhoa, mutta juomahimo ei jättänytäkään enää uhriaan. Kapakassa haihdutteli hän harmiaan. Sinne sattui pistäytymään työmestariin. Juho rakensi riitaa hänen kanssaan. Vaikka mestari koetti olla välittämättä tungettelijasta, täytyi hänen lopuksi tyrkätä kiinni tartuttelevaa häiritsejäänsä. Vimmastunut Juho tarttui pöydällä olevaan pulloon ja tarkoitti sillä mestaria. Isku sattui avuksi rientävän tarjoilijan päähän. Hän tupertui tajuttomaksi. Joku juomavieraista kutsui ravintolan edustalla olevan poliisin, ja Juho vietiin tutkintoa varten säilöön. Veli kuultuaan tapahtuman virkkoi näennäisesti välinpitämättömänä: "kun ei osaa olla suomalaisena, amerikkalaistukoon!" Mestarin hän sai sovittaneeksi, mutta tarjoilija ja syyttävä antoivat tuomarin sanoa sanansa. Kuukauden sai Juho mietiskellä elämän vaihtelevaisuutta. "Entäpä käy huonosti," kaikuivat Eevan surunvoittoiset sanat hänen korvissaan vankilan kolkossa hiljaisuudessa. Mutta hän tahtoi unohtaa Eevan, torpan ja Suomen, kaikki, kaikki, sillä mitä oli elämällä enää arvoa, kun se petti pienessä, petti suuressa. Kun hän vaan vapaaksi pääsee, ottaa hän rahansa säästöstä ja rupeaa elämään kuin viimeistä päivää. . .

Penkoessaan Juhon papereita saadakseen selville syyt Juhon omituiseen käytökseen löysi veli paljon pahaa aikaansaaneen kirjeen. Luettuuan sen etsi hän käsiinsä Villen. Kun ei Ville hänellekään suostunut olemaan suorana, aavisti veli asioissa jotain kieroä ja sanoi Villelle ottavansa asiasta selvän, vaikkapa hänen pitäisi sitä varten matkustaa Suomeen. Että Vilellä oli jotain tunnollaan, siitä hän sai varmuuden, kun Ville eräänä päivänä poistui paikkakunnalta ja peitti jälkensä.

Veli kirjoitti Suomeen. Sieltä tuli heti vastaus, ja parin päivän perästä ilmestyi vankilasta päässyt Juhokin veljensä luo vaatimaan säästörahojaan. "Lue tuo ensin," sanoi veli ja ojensi Suomesta tulleen kirjeen. Juho säpsähti ja alkoi lukea. Tuskin puolitiehen pääsi, kun viskasi kirjeen ja raivosi: "Ville tilille! Ja heti!" Veli tyyntytteli häntä kertomalla Villen salaperäisestä katoamisesta. Juho luki kirjeen loppuun, lysähti istumaan ja kätki kasvonsa käsiinsä. Aika kului. Viimein veli katkasi hiljaisuuden ja kysyi: "Otatko kaikki rahasi?" — "En senttiäkään," vastasi Juho. "Kunpa taas työhön pääsisi!" — "Pääset," vakuutti veli, "olen luottanut, että olet viisastunut, ja puuhannut sinulle työtä. Huomenna saat alkaa. Mutta muistakin pysyä erossa juomaseuroista!" Juho vakuutti pysyvänsä. Taas valtasi Eeva ja torppa Juhon kokonaan. Ja katkennut kirjevaihtokin virisi uudelleen. Ja dollarit kasautuivat kasautumistaan torpan ostoä varten... Eevan isäntä saatuaan Juhon veljeltä kirjeen, luki sen Eevalle. Eeva tyrmistyi. Kyllähän

ihmiset voivat olla pahoja, mutta niin pahoiksi ei hän ollut voinut heitä uskoa. Eeva ei kuitenkaan kirjoittanut Juholle mitään. Juho oli hänelle kirjevelassa ja hän tahtoi olla varma Juhosta. Kun sitten Juhon kirje tuli täynnä katumusta, anteeksi-pyyntöä ja loppui torppaan ja Eevaan, tuli Eeva vallan onnelliseksi ja unohti monet itkunsa... Kaksi vuotta oli Juho ollut Amerikassa. Rahaa oli parin tuhannen paikkeilla säästössä. Johan niillä torppa heltisi. Hän lähti Suomeen koti-ikävä pakottamana. Puolet rahoista jätti hän veljen lähetettäväksi — veli siihen kehotti, voivat matkalla varastaa — ja toisen puolen kätki hän liivin sisätaskuun. Uskollisesti oli Juho pysynyt erossa juomaseurasta. Lähtöpäivänä oli työtoveri tarjonnut ryypyn, ja Juho oli juonut sen toverin terveydeksi. Ehkenpä olisi tullut juoduksi toinenkin, ellei veli olisi niin merkitsevästi häneen katsahtanut.

Matka kului. Jo häämötti kotimaan ranta. Oli pureva loppusyksyn tuuli. Hangon laiturilla alkoi Juhoa viluttaa. Hän päätti pistäytyä lämmikkeeseen ravintolassa. Junan lähtöönkin oli vielä aikaa. Läksi ja pyysi lasin totia. Se tuotiin. Vieruspöydässä joku toinenkin viluinen ryypiskeli totia, tehden sitä litran konjakkipullosta. Miten lie joutuneet tarinoihin, mutta samalla kun vilu Juholta haihtui, nousi lämpö arveluttavasti, sillä vieras auliisti tarjosi pullonsa Juhonkin käytettäväksi ja Juho käytti. Eihän tuosta tuntunut tulevan humalaan. Juhoa alkoi omituisesti raukaista. Itämerellä oli kovasti keinuttanut. Nukuttua oli tullut vähen-

män puoleisesti, niinpä väkisin pyrki silmät sulkeutumaan, ja hetkisen kuluttua nukkui Juho sikeästi päätä vasten pöytää. Hän heräsi, kun joku tylästi tiedusti, aikooko hän jäädä ravintolaan yöksi. Eihän toki, hänellä oli kiire kotiin. Mutta juna ei lähde ennenkun aamulla. No, nythän on vielä aamu! Ei, ilta nyt on, vieläpä myöhäinen. Entä se toinen vieras! Hän oli maksanut ja lähtenyt. Juho oli aivan sekaisin. Vaistomaisesti koetteli hän liivinsä sisätaskua. Lompakko oli tallella. Hän olisi vieras voinut viedä, jos olisi tahtonut. Mikäpä auttoi, kun jäädä yöksi. Huoneessaan hän tutki tarkemmin lompakon sisällystä. Siellä oli vanha sanomalehti vain. Kauvan oli Juho aivan kuin pyörryksissä. Kun hän siitä selvisi, hälyytti hän ravintolan väen liikkeelle. Saapui poliisikin. Sellainen ja sellainen mies oli lähtenyt junassa. Oli ostanut Tampereelle lipun. Tiedusteltiin puhelimella Tampereelta. Ei ollut sinne saapunut. Juho oli joutunut ammattivarkaan saaliiksi. Tuhatkunta markkaa, vuoden ahkera ponnistus oli kuin tekemätön. Kyllä selvisi pohmelosta Juho.

Ei maistanut uni. Hän kirosi viinat, kirosi heikkoutensa, mutta se ei rahoja takaisin tuonut. Pitkä oli yö, vielä pitempi aamu. Ei näyttänyt häihinsä kulkevalta Juho. Melkein kuni ruumissaattueessa olisi istunut.

Eeva oli vastassa asemalla. Heti hän huomasi, etteivät asiat ole oikein. Avoimesti kertoi Juho vastoinkäymisensä. Ei Eevaa surettanut tuhat markkaa niin kuin se, ettei Juho ollut aivan raitis.

Ei sitä tiedä, milloin ryyppy sattuu sopimattomaan aikaan. Matkalla vakuutti Juho rupeavansa raittiusseuraan heti kotiin päästyä. Ja varmasti siihen liittyy muitakin miltei raittiita, kun saavat kuulla, miten hänelle, miltei raittiille, on kahdesti käynyt. Tosi on tämä kertomus. Se sopii moneen muuhunkin, kuin Juho Reunaseen, joka oli miltei raitis, mutta nähtyään mihin se voi johtaa, on ruvennut aivan raittiiksi.

Matti Visanen.

MENNEILTÄ PÄIVILTÄ

(Kilpakirjoitus).

Taiteilijatarina. Kirj. Eino S.

KAUKAISTEN murhemuistojenکو antaisin hiipiä kalvavana kaipuuna sieluuni tänä yksinäisenä hetkenä raskauttamaan muutinkin ilotonta elämään? Jospa olisin nyt nuori, jospa elämäni kevät ei olisi vielä ijäksi mennyt, ymmärtäisin sen paremmin käyttöä! Minun täytyy heikkona hetkinäni katuen ja kaihoten sitä muistaa — muistanhan samalla häntä, jota kerran rakastin. Ja hän rakasti minua, tiesinhän sen, sanoihan hän sen monta kertaa, ja näinhän sen jo lapsuutemme aikana marjamatkoillamme kotikylämme korvissa Karjalan salomailla.

Tänään tunkevat nuo kiusoittavat ja samalla ihanat muistot kahta villimmin yksinäiseen mieleeni. Ja tänään niillä onkin syynsä. Luin näet sivumennen aamulehdistä lyhyen uutisen, että "lahjakas kuvanveistäjätr, rouva Mila Stranden, on hypännyt Imatran kuohuihin. Syytä epätoivoiseen tekoon ei tunneta." Minä sen kyllä tunnen, aavistan... Minun muotokuvani, jota hän onnemme päivinä muovaili ja jonka hän nyt syksyllä asetti näytteille, on tavattu murskattuna, mutta kokoon koottuna hänen huoneestaan. Mitä se merkitsi? Sitäkö, että

hän ensin vimmoissaan sen murskasi, mutta sitten kohta katui?

Niin, tänään en taas voi vastustaa tuota elämäni ainoata valoista muistoa palaamasta, vaikka minulle olisi parempi, jos sen voisin unhottaa. Muistan ikäni kuvat valoisilta lopsuusvuosiltamme, jotka yhdessä vietimme. Muistan kouluvuotemme. Hän oli koko kaupungin tyttöparven kukka. Toverini kadehtivat minua, ja runollisimmat kirjoittivat hehkuvia kuutamasonetteja hänelle, vaikka harva heistä lie edes nähnyt häntä kuutamossa saati sitten saanut hyväksyvää silmäystä häneltä. Kuitenkaan ei hän ollut mikään koketti ja muotinukke, vaan pikemmin kokematon lapsi. Hän uneksi yksinäistä onnea, minä taas mainetta ja loistoa himosin ja se kai viimein tiemme erotti. Minä matkustin ulkomaille jatkamaan laulunopintojani, hän taas jäi savimöhkäleittänsä ja kipsiluonnostensa ääreen.

Viimeisenä iltana istuimme sylitysten hämärtyvässä atelierissä. Syksy oli tullut, lehdet kellastuneet. Halusin etelään, missä kesä oli vielä kukkeimmillaan. Mutta sittenkin tuntui minua tänne pohjolaan sitovan eroittamattomin sitein hän, joka sylissäni kuumana väräsi...

Kuu paistoi yli vetten atelierin ikkunasta sisään luoden kuvaimensa lattialle. Minut valtasi kumma, selittämätön tunne, pelko, epäily itseäni kohtaan, ja kuin vapautuakseni siitä suutelin häntä kiihkeästi — ensimmäisen ja viimeisen kerren. Me emme lausuneet sanaakaan — katseet vain puhuivat.

En unohda sinua siellä etelässä! päätin.

Seuraavana päivänä minä matkustin.

Vuoden kesti iloisia opinnoita. Seurapiirini huumasi minut, se nieli vastustamattomasti kurjimpaan pyörteeseensä. Ääntäni kiiteltiin. Ja syksyllä sitouduin vuodeksi suureen oopperaan. Minulle olisi ollut parempituloisiakin paikkoja, mutta tähän jäin siksi, että siihen kuului nainen, jonka luulin itseäni rakastavan, suuri, itsetietoinen primadonna, joka tiesi, mitä tahtoi. Hänen jäljestään juoksin kuin mielipuoli, ja vaikka hän petti minua, ei tullut mää-
räaikoina kohtauksiin, olin äärettömän onnellinen, uskoin, että minua hän rakasti. Syksyllä debytteerasin hän vastapelaajanani ja sain varsin suosiolliset arvostelut ja toiveita lupaavasta tulevaisuudesta. Talvi meni hyvin, ja keväällä tein sitoumuksen seuraavaksi vuodeksi. Naiseni matkusti kesäksi kotimaahansa, ja minä vietin kesäni, niinkuin moni muu, kesätyttöjen parissa... Mutta syksypuolella tuli kotoani suruviesti, että isäni oli kuollut, ja minun täytyi matkustaa kotiin.

Silloin tapasin taas hänet. Istuimme atelieerissä, missä kuvani juuri oli valmistunut. Onnistunut se oli, sitä ei käy kieltäminen. Puhe ei tahtonut sujua. Vihdoin kysyi hän:

— Miksi lakkasit minulle kirjoittamasta?

Mitenpä olisin voinut puolustautua!

— Sinä kyllästyit minuun! Sinä et rakasta minua enää! Suuri maailma on rystänyt sinut minulta, arvasinhan sen!

Nyt se oli siis sanottu, hän tiesi sen.

— Kyllähän minä rakastan... koetin sopertaa, mutta sanoissani ei ollut vakuutuksen voimaa — ne tuntuivat itsestänikin ontoilta.

— Ja sanonko, miksi et rakasta? Sinä... sinä tahdot lihaa... ruumista... minä näen... en ole sokea... Ennen puhtaita kasvojasi rumentavat nyt nautintojen veltot, sameat viivat kaikessa alastomuudessaan! Kenties minuakin "rakastaisit"... jos minä... möisin itseni... kuten nuo muut...

Hän hengitti raskaasti. Näytti kuin olisi hän itsekä pelännyt sanojensa seurausta.

— Sinä kaipaat sinne... missä puolijuopuneet naiset istuvat miesten polvilla... missä on huumavia juomia ja irstaisuutta... missä suitsutetaan sille jumalalle, joka ei koskaan tule tyydytetyksi... Niiden tähden sinä hylkäsit minut!

Tunsin, että kaikki oli lopussa. Melkein kaduin, mutta kaikki oli myöhäistä, ja olin liian ylpeä peräytyäkseni.

Matkustin takaisin etelään heittäytyäkseni entistä villimmin intohimojeni valtaan.

— — —

Sinä päivänä join ja pelasin tavallista hurjemin. Me olimme nuoria kaikki ja iloisia. Olimme juuri nostaneet palkkamme. Hyvin hämärästi vain sen muistan. Pelisaliin astui äkkiä sähkösanomantuoja. Se oli minulle. "Kihloissa Mila Brax ja Edward Stranden." Paperi vapisi kädessäni. Toverini sanoivat, että kalpenin. Luulen, että se tuli vihasta. Itsekö hän kuin ilkkuen tämän tiedon minulle lähetti?!

Barytoni, joka seisoj vastapäätä minua biljardi-
pöydän takana, virkkoi pisteliäästi:

— Henttuko heitti kotimaassa tenorimme?

Närkästyin, mutta koetin olla huoleton ja sanoin:

— Onpahan täällä uusi!

— Ei taida olla sekään kovin varma! pisti
barytoni ylpeästi.

Aavistus heräsi vimmana povessani.

— Mitä sinä tarkoitat?

— Sanopas rehellisesti, milloin teillä oli viimek-
si kohtaasmäärä?

— Eilisliltana.

— Ja hän ei tullut. . . ha ha haa!

Mitä sinä sillä tiedolla teet? Sattuuhan estei-
tä. . .

— Tiedätkö, miksi ei tullut?

— En.

— Sanonko?

— Sano!

— Siksi, että hänellä oli silloin kohtaasmäärä
m i n u n kanssani!

Kaikki kuohui ja musteni silmissäni. Tempasin
biljardikepin ja iskin sen tuhansiksi sirpaleiksi bary-
tonin päähän. Sitten en muista muuta kui sen, että
voimakkaat kädet tarttuivat minuun. . .

Kun yöllä heräsin, löysin itseni nukkumasta
kosteasta metsästä. Minua puistatti kuin horkassa,
ja pääni tuntui olevan aivan sekaisin.

Sen jälkeen makasin kauan sairaana. Odotin,
että hän tulisi minua katsomaan. Mutta hän ei

tullut. Ja vihdoin sain tietää, että hän oli n a u r a -
n u t minulle. . .

Kuumetaudissa menetin ääneni. Täytyi lähteä
vuodeksi pariksi kotimaahan sitä hoitamaan, kun ei
ollut varaa olla toimetonna vieraalla maalla.

Sillä tielläni yhä olen. Ääneni ei ole tullut enää
kuntoonsa, enkä sitä ole liioin halunnutkaan.
Paikkani oopperassa on kyllä täyttänyt toinen, ehkä
parempi. Hain ja pääsin tänne syrjäiseen pikkukau-
punkkiin musiikin opettajaksi etsimään unhotusta.

Häntä olen nähnyt vain kerran vilahdukselta,
mutta se näkeminen riitti minulle osoittamaan, ettei
häenkään ollut onnellinen.

Ja nyt ei häntä ole enää olemassa.

— — — Ulkona on alkanut hämärtää. Meren
pinnan ja sumean ilman rajaviivaa ei silmä eroita.
Lumihiiutaleita leijailee raskaasti alas. Ne peittävät
pian maan hohtavanvalkoiseen utuvaippaan. Ensi
lumi!

Äkkiä huomaa, kuinka vanhaksi olen tullut.
Olinhan vielä äsken nuori enkä uskonut vanhaksi
tulevanikaan. Iän lunta on hiljaa, huomaamatta
hiuksiini satanut.

Yö on lopussa. Yö on lähellä.

Joensuussa, 29. X—11.

“JOULUKSI KOTIIN”

Raittiuskalenterin täytteeksi kirjoitti
Heikki Karhu.

— — — — —
“Sitten kun saan sen oman kullan
Sille laitan talon.” —

AIN hyräillen astui Kalle Kataja majatalonsa keittiöön erässä suuremmassa kaivanto-kylässä muutamana joulunaaton aattona, myöhään illalla. Lakki huolettomasti heitetynä takaraivolle, kasvot punakkana ja suu naurussa heittäytyi hän istumaan pöydän luona olevalle tuolille.

Pöydän ääressä olivat istumassa majatalon emäntä ja isäntä. Näytti siltä kuin olisivat olleet odottamassa Kallen kotiintuloa, sillä olivat pöydälle varanneet kahvivehkeet kolmelle. Heillä oli näet tapana aina iltasin istua tuon samaisen pöydän ääressä, jutella päivän tapahtumista ja juoda “kuppi kuumaa” ennen maatamenoaa. Eivät he olleet saaneet varmuutta siihen vanhain ihmisten uskoteluun että “kahvi vie unen,” sillä tuota tapaa olivat he pitäneet vuosikausia — jo ennemmin kun Kalle Kataja heille tuli — eikä heitä ollenkaan unettomuus vaivannut. Kalle tavallisesti oli ikäänkuin puheen-

johtajana tuossa seurassa, sillä työstä tultuaan oli hänellä kiire vilkaisemaan päivän sanomalehtiä ja jos kävikin jossain kokouksessa tahti kaupungilla, koetti hän jouduttaa itseään “kotiinsa” — joksi hän nimitti majataloa — noihin pöytäistunnoihin, sillä varsinkin viimeaikoina olivat nuo hetket käyneet hänelle hyvin mieluisiksi. Päivän tapahtumista jutellessa ja usein väitellessäkin yhteiskunnallisista sekä muista asioista meni aika lähelle puolta yötä. Niillä viikoilla, jolloin Kalle oli päivätyössä, oli hänen tultava toimeen melko vähällä unella, mutta siitä ei hän välittänyt vähääkään. Kun emäntä useinkin nukkumaan hääteli, sanoi Kalle: “saahan sitä pienen unen ottaa päivällisen päälle kaivanossakin ja sillä tulee toimeen.” — Sellaista oli elämä tuossa Kallen majatalossa.

Mutta tuona iltana oli Kalle tavallista myöhäsempään kaupungilla. Siitä syystä talon emäntä ja isäntä olivatkin odottamassa eivätkä olleet ryhtyneet juomaan kahviakaan. Kallen saavuttua näyttivät he vähän hämmästyvän, sillä selvästi huomasivat hänen olevan juovuksissa. Kerran ennen viiden vuoden ajalla olivat Kallen nähneet samallaisessa tilassa kuin nytkin, silloin tosin juopuneempana, mutta myöskin vähemmän iloisena. Noin kuukausi sitten oli Kalle tullut kontaten kyökin ovea kolkuttamaan ja itkenyt kuten lapsi. Ja enemmän kuin juovuksissa oloaan kummastelivat he nyt hänen iloisuuttaan.

Kahvia kaadettuaan oli emäntä kysymäisillään syytä Kallen iloisuuteen, mutta ennenkuin hän ennätti oli Kalle vetänyt esiin taskustaan viina-

pullon ja yritti hulauttaa siitä lisää kahvikuppiinsa, mutta emäntä esti tuon ja sanoi sävyisästi Kallelle: "pidä nyt, Kalle hyvä, iloisuutesi; olet kai jo kyllin viinaksia viljellyt tänä iltana!"

Kalle, ikäänkuin säikähtäen, katsoi kysyvästi ensin emäntää ja sitten isäntää, ojensi pullon jälkimäiselle ja sanoi: "He sinäkin." Isäntä otti pullon ja pisti sen pöydän alle, sillä hän oli kaiken ikänsä ollut raitis, ja vaikka Kalle sen tiesikin, oli hänen hyväntahtoisuutensa mitta juovuksissa ollessaan niin kukkuroillaan että ei tiennyt miten sitä osoittaa. Kalle ei ollut huomannut tuota isännän tekoa. Kahvin ryypättyään parilla nielauksella, alkoi hän taas ajatuksiin vaipuneena hyräillä:

"Sille laitan talon"

ja ikäänkuin vielä varmistaen laulun säettä jatkoi: "Niin tottavie teenkin. Vaikka menikin myttyyn se aikomukseni mennä sinne syntymäkylään — kotiin — täksi jouluksi kun join ja juotin tovereilleni ne matkarahat, niin menenpä sinne kuitenkin... Menenpä... Se on tuo elämä kuin silkkiä. Hih! Niinkuin silkkiä!... Olinpa tänä iltana viisaampi... ei ollut rahaa myötä paljoakaan... sen verran vain että sain pääni täyteen ja tuon pul... Mutta mihin se pullo joutui?" kysyä tokasi hän keskeyttäen äännekkään mietelmänsä.

"Ole huoletta, Kalle, saat sen huomenna," oli emännän vastaus ja tuohon tyytyen jatkoi Kalle haaveiluaan:

"Jouluksi kotiin... No, samapa se vaikka nyt

sinne joudun pääsiäiseksikin... Vähää ennen kevätöitä... ja huomennahan jo kuittaankin. Lähden heti joulun jälkeen jotta saan siellä herrastella... Mutta miltähän se tuntuu jouten olo?... Kun sinne pääsen olen vapaa... kotona... korvessa... annan palttua koko maailmalle... Hm!... Toverit... veikot ja siskot... Nuo kaikki puristavat... pitävät vankina"...

Siinä kenenkään keskeyttämättä hänen haaveiluaan nukahti Kalle tuolille ja vasta kun isäntä pudisti häntä olkapäästä ja alkoi toimittaa makuuhuoneeseen, joka oli talon yläkerrassa, havahtui hän sen verran että hoiperrellen koikkuroi ylös huoneeseensa, jossa riisumatta heittäytyi vuoteelleen ja kohta kuului juopuneen kuorsaus todisteena siitä että hän oli jo unessa.

* * *

Tässä aamua odotellessa voin lyhyesti kertoa Kalle Katajan elämäkerran.

Hän oli syntynyt ja kasvanut eräässä Pohjanmaan pitäjässä Suomessa. Pienestä pitäen oli hänen täytynyt kotonaan olla ahkerassa työssä, sillä isänsä pienellä velkaantuneella maatilalla kun ei kannattanut pitää palkkalaisia kylliksi, oli kotiväellä sen enempi yrittämistä päästäksi läpi taloudellisten ahdinkojen. Kansakoulun oli hän saanut käydä, se kun sattui olemaan niin lähellä kotia ja isänsä, joka itse oli jäänyt koulutietoja vaille, ei ainoalta pojaltaan halunnut kieltää tuota tilaisuutta, vaikka useasti olisi Kallen kotonakin tarvinnut. Itse ennen raastoi kahta lujemmin ja kun huomasi poikansa hyvin edis-

tyvän koulussa ajatteli monesti itsekseen että olisi soma antaa hänen käydä koulua enemmänkin, aina yliopistoon saakka. Mutta varojen puute oli esteenä tuuman toteutumiselle ja kun Kalle ei kansakoulusta päästyään osoittanut erikoista halua päästä tietojaan kartuttamaan, jäi isänkin mielestä pois koko kouluttaminen.

Eräässä lähipitäjässä oli kansanopisto. Sinne oli Kallen mieli halunnut jo kauan aikaa, mutta ei ollut hän haluaan ilmoittanut kotona eikä kylässäkään. Kerran kuitenkin, kun puhe siirtyi lukukauden alkajaisiin Kansanopistossa, sanoi Kalle isälleen hänelläkin olleen mielessä joskus päästä sinne, ja ilonsa ei ollut vähäinen kun isä arveli että "olethan niin pienestä pitäen raatanut tässä kuin mies; kyllä kai minä tässä parin talven ajan toimeen tulen kunhan saisi sen verran rahasta rahaa edes lainaksi jotta sinä voisit siellä tulla toimeen."

Ei odottanut nyt Kalle enempää kehoitusta. Päättäväisenä nähtiin hänen astelevan kylän varakaimman talollisen luo pyytämään häneltä apua. Ensin esteli tuo isäntä, mutta kun tunsii tarkoin Kallen isän ja Kallen kunnan mieheksi, lupasi hän Kallelle lainan jos isänsä antaa takauksen. Niin pääsi Kalle toiveensa perille.

Kansanopistossa aukesi hänen silmiinsä uusi maailma. Kuta enemmän hän tietoja sai, sitä enemmän niitä halusi. Kauaksi kohti valoa, vapautta pyrki hänen sielunsa. Kurjana näki hän kansansa tilan, vankina pimeyden peikkojen. Kun hän kotiinsa palasi eivät hänen harrastuksensa enää

kodin hyväksi yksin riittäneet. Päivätyön tehtyään meni hän kylälle. Siellä koetti entisiin kisaveikkoihinsa uutta henkeä luoda, herättää intoa uinuvain impien poviin takomaan uutta Sampoja, etsimään tietä tiedon lähteille ja hän onnistuikin herätystyössään siihen määrin että vuoden kuluttua saatiin pitäjään nuorisoseura ja kirjasto. Elämänsä suurimpana riemunpäivänä piti hän noitten molempien vihkiäispäivää ja kaiken joutoaikansa hän käytti työskennelläkseen noitten laitosten kannattamiseksi ja ylläpitämiseksi.

Mutta tuo torpan Kaisa, jonka kanssa Kalle oli pienestä pitäen yksissä ollut, oli Kallen huomautta varttunut solakaksi immeksi. Kun Kalle joka iltä, myöhäselläkin, suuntasi askeleensa Nuorisoseuran taloa kohden, nähtiin Kaisakin, usein jonkun tyttären kanssa kohti samaa taloa kulkevan. Vähitellen lähenivät Kaisa ja Kalle toisiaan ja kun syysillat pimenivät, nähtiin heidät kahden aina poistuvan kotejaan kohti, ne kun olivat saman tien varrella. Lieneekö rakkauden jumalatar noihinkin nuoriin nuolensa ampunut vai mikä lienee ollut syynä kun eräänä kuutamoisena iltana heitä ei näkynytäkään Nuorisoseuran talolla, vain olivat suunnanneet kulkunsa joen äyräälle. Siinä lemmeiliittoja tehdessään, toisilleen uskollisuutta vannossa, pilkisti esiin kylmä todellisuus Kallen mielessä. Tuli kuin salama kirkkaalta taivaalta. Hän muisti velkansa, muisti myöskin isänsä velat ja noita muistaessaan kouristi hänen sydäntään. "Meidän täytyy odottaa vielä ainakin viisi vuotta," sanoi hän Kaisalle, "sillä

emme tule toimeen isäni tilalla emmekä pääse ikänä selville veloistamme. Mitä sanoisit jos lähtisin tuonne suureen länteen onneani koettamaan. Maksaisin sieltä velat, sekä omani että isäni, ja jos hyvin onnistuisin, voisin viiden vuoden kuluttua tulla takaisin ja silloin tuohon rajakorpeen uutta kotiamme rakentaa, uutta viljelystä raivata. Suosutko odottamaan?" "Ijäti," oli tytön vastaus.

Kolmen kuukauden kuluttua oli Kalle matkalla Amerikkaan. Lähtiessä varotteli isä ennen kaikkea karttamaan viinaksia ja sen Kalle pyhästi lupasikin, sillä hänen mielestään ei ollut tuollaisen lupauksen antaminen ja pitäminen vaikeakaan, koska hän ei koskaan ollut käyttänyt niitä. Kaihomielin, mutta toivorikkaana erosi hän vanhemmistaan, erosi morsiamestaan ja viimeistä kädenpuristusta tehdesään kuiskasi Kaisan korvaan: "Viiden vuoden kuluttua olen jouluksi kotona."

Matka kului mainiosti. Mielessään loi Kalle kuvia Amerikasta, utukuvia, mitkä todellisuus pian pirstoi.

Kun veturi porhalsi asemalle perässään puolikymmentä vaunua, joista etumaisessa oli Kallekin muiden siirtolaisten matkassa, olivat häntä vastassa kaksi hänen entistä toveriaan sekä muutamia muitakin raittiusseuran jäseniä, jotka olivat kuulleet Kallen tulosta. Toivoivat että saavat hyvän toverin ja kyvykkään esiintyjän seuraansa ja eivät he siinä pettyneetkään. Iloisena sydämellisestä vastaanotosta suuntasivat he kaikin kulkunsa ylös kiipeävää katua myöten samaan taloon, jossa Kalle nytkin

asui. Seuraavalla viikolla luvattiin hänelle jo työ vaunujen työntäjänä kaivannossa. Vaikka sydäntään ahdisti ensi kerralla kaivoskoriin astuessa ja kun kori alkoi painua huimaavalla vauhdilla kohden mustaa syvyyttä tuntuen kuin tuo kuilu olisi pohjaton hauta, tottui Kalle pian tähän kaikkeen ja ennenpitkää ei häneen vaikuttanut enää korin huimaavinaan vauhti ja nuokin raa'at puheet, jotka ensi päivinä vaihetushuoneessa hänestä tuntuivat sietämättömiltä kuulla, menivät pian huomaamatta korvien ohi. Hän oli nyt kaivantomies ja ansaitsi hyvin. Varsinkin sitten kun hän oli päässyt porakoneeseen toveriksi majatalonsa isännälle, tuntui hänelle tulevaisuus kuvastuvan kirkkaampana kuin koskaan ennen.

Iltansa kulutti hän enimmäkseen majatalossaan, sillä erikoisempia kokouspaikkoja nuorisolla ei kylässä ollut. Sunnuntaisin oli hän aina "raittiustalolla" ja siellä saavutti hän pian avomielisyydellään ja iloisella luonteellaan kaikkien suosion. Hän toimi innolla raittiuden levittämiseksi ja kun tapasi kadullakin joskus iltasin omia kansalaisiaan, juomatmatkoilla, seisautui hän heidän joukkoonsa ja varovasti, taitavasti puhellen sai monen luopumaan juomatavastaan ja liittymään raittiusriveihin.

Kolmisen vuotta oli kulunut. Kalle oli jo vuosi sitten saanut maksetuksi kaikki velat sekä matkanakin ja säästeliäs kun oli, oli hän jo pannut omalle tililleenkin muutamia kymmeniä dollareita erääseen Suomen rannikkokaupungin pankkiin. Tuota sääs-

töään aikoi hän lisätä siksi kuin tuo viisi vuotta olisi kulunut minkä ajan hän Kaisaa pyysi odottamaan. — Mutta nyt tapahtui jotain mikä muutti hänen elämänsä suuntaa. Kaivanto, jossa hän työskenteli, oli käynyt vaaralliseksi. Harva se päivä oli aina joku loukkaantuneena vietävä maan pinnalle kesken työajan ja aina tavantakaa menetti joku henkensäkin kaivannossa. Kaiken tämän lisäksi alenivat palkat kaikille maanalustyöläisille. "Kun malmin hinta on niin alhaalla ja ylösotto tulee kalliiksi," oli kaivantoherrain selitys. Tuo herätti yleistä tyytymättömyyttä työläisissä. Kallea samoin kuin muitakin koski tuo palkkain alennus ja hän alkoi katsella tarkemmin kaivantomiesten asemaa. Kuta enemmän hän katseli sitä tarkemmin hän näki oman ja toveriensa turvattomuuden. Hänen vakava päätöksensä oli koettaa jollain tavalla saada oloihin korjausta. Vaihetushuoneella hän puhui tovereilleen että olojen täytyy korjautua kuin me yhtenä joukkona vaadimme ne korjattaviksi. Puhui tuosta asiasta raittiustalollakin, koska tiesi siellä olevan kaivantotyöläisiä. Sielunsa silmillä näki pääoman rautaisen kouran riistävän lapsilta isät, vaimoilta puoliset ja häntä itseäänkin alkoi ahdistaa; tuntui kuin olisi jossain painon alla. Ei hän enää voinut puhuaakaan kuten ennen. Raittiustalollakin ihmettelivät siskot ja veikot että mikähän ennen niin iloisen Katajan on noin sanattomaksi ja mykäksi saanut. Eräänä sunnuntai-iltana eräs hänen ystävistään huomattuaan Kallen taaskin sanattomana murjottavan loukossaan, tuli hänen luokseen ja alkoi puhu-

maan, moittien Kallea käytöksestään. "Sinunhan pitäisi olla hyvin iloinen. Ajattelehar kun olet niin onnistunut hyvin tässä maassa että on säästöjä jopankissakin. Parin vuoden perästä menet synnyinkylääsi ja saat sen soman Kaisan. Eihän sinun pitäisi olla tyytymätön kohtaloosi."

Veri kuohahti Kallen kasvoissa ja silmissä uto-säihky kun hän tiuskasi: "Sinäkö saarnaat tyytyväisyydestä sille jota joka ainoa silmänräpäys kuolema vaanii työpaikallaan, sinä joka et ikänäsi ole uskaltanut painua maaemon uumeniin, joka myyntilaudan takana ansaitset leipäsi. Häpeä!" ja ennenkuin kukaan arvasi ajatellakaan oli Kalle astunut puhujalavalle, mistä vihasta hehkuva puhe tulvi kuuluville. Sormellaan osoittaen äskeistä ystävänsä kysyi hän: "Kuinka paljon teidän joukossanne on noin tyytyväisiä veikkoja, tyytyväisiä sittenkin kun nälkäruoska vihurina korvissa soi ja kun pääoman armoton koura teidän luunnekin murskaa? Herätkää toki jo unestanne. . .

"Alas, ulos tuo villitsijä!" kajahti huoneen toisesta päästä ja nuo huudot herättivät Kallen taas todellisuuteen. Huomasi, että oli iskenyt harhaan. Ei ollut voinut arvata että ainoastaan he itse, kaivantomiehet, katselevat asiaa hänen näkökannaltaan siksi kun parhaiten tuntevat pääoman musertavan painon. Nuo toiset, jotka elävät heidän työnsä tuloksista, eivät ainakaan vielä voi heidän katsantokantaansa omata. Pää ales painuneena poistui hän huoneesta.

Majataloonsa aikoi Kalle mennä. Tiellä sivuutti

Hänen eräs entinen raittiusveli, joka joku aika sitten oli vaipunut takaisin väkijuomien vuolaaseen virtaan.

“Ka, terve!” sanoi tuo veli tuttavallisesti lyöden Kallea olkapäälle ja lisäten melkein päällisellä: “Mikäs se Katajan on noin koukkuun pannut. Joko se alkaa kuivuus vaivata Aivanhan kohta taitut!”

“Kataja taipuu, mutta ei taitu!” oli Kallen vastaus ja lyhyesti selitti hän äskeisen tapahtuman raittiustalolla.

“No, olenhan sen aikaa jo sanonut tovereilleni, että vielä se Kalle Katajakin sieltä raittiusseurasta tipahtaa. Olen tässä menossa osaston talolle ja sinunkinhan sopii tulla matkaan. Siellä voit puhua vapaasti ja siellä sinua ymmärretään. Mutta ennen kaikkea, lähdemme ottamaan suihin.” Samalla yritti hän poiketa toisella puolen katua olevaa kapakkaa kohden, jonne eräs janoava näkyi sivuovesta sisään työntyvän — sivuovesta siksi kun etuovi oli lukittu sunnuntain takia. Kalle kuitenkin tarttui toverinsa käsivarteen ja lupasi tulla osaston talolle, mutta ei kapakkaan, johon toveri myöskin suostui ja niin menivät he yhdessä osaston kokoukseen.

Osastolla sattui olemaan ohjelma-iltama. Kun saapuivat sisälle, oli ohjelmasta jo suoritettu useita numeroita. Eräs puhuja oli äsken astunut puhujalavalle. Tarkkaavana kuunteli Kalle esitystä, joka liikkui hänelle uusilla, oudoilla aloilla. Marx ja Engels, joiden teorioja puhuja toi esiin, eivät olleet hänelle tunnettuja muutoin kuin nimellisesti; nyt ensi kertaa elämässään sai vähän selvikettä heidän ope-

tuksistaan. Laajahkosti vielä selitettyyään miten pääoma nykyisin pitää työtä — työläisiä — kahleissaan ja selostaen myöskin mitä teitä olisi kuljettava työväen vapautumista kohden, lopetti puhuja.

“Tarkkaa teki; hyvin selitti puhuja miten olisi eteenpäin puskettava. Somasti esitti myöskin pääoman kahleketjun, joka työläisiä kytkee ja vankina pitää. Mutta mainitsematta jätti yhden renkaan, mielestäni vankan, ja se oli: väkijuomaliike.” Näin mietiskeli Kalle istuessaan tuolillaan. Muisti kadulla tapaamansa toverin hänelle sanoessaan, että “siellä sinua ymmärretään”. . . Ymmärtänevätkö? . . . Hän nosti päätään ja katseli ympärilleen, ensin kohdistui katse edessään istuviin, siitä kaartuen sivulle ja viimein ovensuuhun solui. Mitä näkikään hän? Siellä seisoi kasa puolijuopuneita nuorukaisia ja niiden joukossa myöskin eräs hänen kansanopistoverinsä, Taustan Vilkko. “No, juomariko hänestäkin!” huudahti Kalle puoliääneen.

Ei ennättänyt Kalle enempää tehdä havaintoja eikä mietteitään jatkaa kun äskeinen toverinsa häntä olkaan löi. “No, sopiihan sinun nyt muiden mukana osastoon yhtyä kun kerran tänne tulit,” sanoi hän ja työnsi hakemuskortin Kallen käteen. Mieltien äskeitä puhetta ja katsellen vuoroin korttia, vuoroon taas noita ovensuussa seisovia hän hajamielisenä täytti korttinsa ja kun oli antanut sen tuojalle, nousi tuoliltaan ja ohjasi askeleensa arvelematta ovensuussa seisovien joukkoon.

Taustan Vilkon tavattuaan juopuneena ei Kalle malttanut olla häntä moittimatta. Piti nuhdesaar-

nan, kuvaten sen kurjuuden, johon väkijuomain nauttiminen ihmisen vähitellen rajoittaa. Höröllä korvin kuuntelivat ympärillä olevat Kallea, kunnes viimein yksi joukosta keskeytti hänen puheensa. "Sitä sieltä tippuu, mitä sisällä on," sanoi hän pisteliäästi, ja jatkoi: "Tuokin on vuosikaudet ollut tuolla raittiusseurassa eikä osaa nauttia muuta kun vettä." "Mutta sanoppas, veli hyvä, mihin ne miljoonat työläiset joutuisivat, jotka viinaliikkeestä elantonsa saavat itselleen ja perheilleen?" kysyi toinen. "Jos viinaliike lopetettaisiin joutuisivat vankiloiden, hulluinhuoneiden ja köyhäntalojen ylläpitoon käytetyt sekä viinaparonien kukkaroihin kerääntyneet varat kansalle ja tulisi niistä enemmän kuin nuo viinaliikkeestä elävät sadat, tuhannet tarvitseisivat ylläpidokseen. Ja jos toisinkin olisi, niin pitäisikö koko ihmiskunta, koko köyhälistö hukuttaa muutamien satojen tuhansien ansion takia?" Näin puolusteli Kalle.

Kun ohjelman esittäminen alkoi, läksi Kalle ulos suunnaten kulkunsa majataloan kohden. Sinne päästyään mietti sinä iltana kuulemiaan ja näkemäänsä. Mielessään päätteli hän rupeavansa tekemään innolla työtä raittiuden levittämiseksi osaston jäsenten keskuudessa. Tuota tuumaansa hän toteuttikin ja työ alkoi jo hedelmääkin kantaa. Kun vuosi oli kulunut, ei enää osaston kokouksiin kukaan juovuksissa saapunut. Mutta kaupungilla tavatessa toverit panivat Kallen usein kovalle koetukselle raittiutensa lujudesta. Monta kertaa oli hän — kiusautuneena toveriensa pistävistä puheista — ollut

kapakkaan astumaisillaan, mutta aina itsensä voittanut. Kerran oli hän kuitenkin lähtenyt joukkoon ja silloin oli hän valinnut tuon turmionsa tien — lääkityksekseen. Kun tunsu hyvinvoinnin tunteen tuosta kerrasta, kävi hän toistekin. Joka kerta kun hän otti ryypyn, pari, tuntui hänestä elämäkin keveämmältä, eikä hän sen enempää aikonut koskaan juodakkaan. "Nauttivathan ne herratkin; emmekö me työläiset sitte millään saisi mieltämme keventää?" oli hän kerran tuuminut häntä nuhtelevalle majatalon emännälle. Mutta vuolas väkijuomien virta vei Kallen, kuten miljoonat muutkin, syvemmälle ja syvemmälle, ja, kuten kertomukseni alussa mainitsin, oli hän jo kontaten majatalonsakin portaita ylös ryöminyt matkarahansa menettäneenä. Näitä ansaitakseen oli hänen täytynyt vielä työhön jäädä ja matkansa siirtää sivu joulun ja oli hänellä aikomus joulunaattona jättää työnsä.

* * *

Varhain aattoamuna heräsivät Kallen majatalon emäntä ja isäntä. Kallen herättivät vasta kun oli aamiainen ja kahvi pöydällä. Pää raskaana illan juomista ja silmät turvonneina hän istahti pöydän ääreen. Ruoka ei maistanut. Huomasi pöydän alta pullonsa, ottaa sen ja siemauksen, toisenkin suuhunsa kiskasee. Sanaakaan puhumatta juo kupin kahvia ja ikäänkuin jotain muistaen juoksee ylös huoneeseensa, josta palaa pian takaisin kädessä pieni tyhjä pullo, jonka hän täyttää illalla tuomastaan pullosta ja pistää housunsa takataskuun. "Älä ota tuota alle kaivantoon, ei siitä ole toveriksi!"

varottelee isäntä, mutta Kalle ei ole kuulevinaan, vain syyttää piippunsa ja työntyy ovesta ulos, isäntä hänen jälessään. Ei paljoa puhu Kalle matkallaan eikä vaihetuoneella; on synkkä ja alakuloinen. Työpaikalleen päästyään hän vähän reipastuu ja kun otti ryypyn aina vähän väliin, oli hän jo puhelias ja iloinenkin. "Työ käypi kuin rasvattu tänään," ihmetteli isäntä Kallelle viimeistä reikää lyödessä. "Käydä pitääkin näin viimeisenä päivänä jotta jouduttaisiin joulua viettämään. Pidänkin pitkän joulun. Varmasti päivä näreen kestää ennenkuin taas olen täällä maanumenissa rikkauksia toisille kaivamassa... Saakoot täytensä tältäkin päivältä," huusi Kalle isännälle ja kohta alkoivat he korjaamaan työkalujaan pois ja ampumista varten lataamaan reikiä. Reiät ladattuaan ja sytytettyään läksivät he työpaikaltaan juosten ja huutaen varoitussanan tovereilleen, pistäytyivät lakea tukevien patsaiden taakse työpaikastaan. Laukaukset tärisyttivät koko tasannetta. "Yksi... kaksi... kolme..." laskivat he. Kului muutamia sekunteja. "Mutta eikö se neljäs lauennutkaan! Se ei varmaankaan syytynyt," sanoi Kalle ja samalla syöksyi työpaikkaansa kohden välittämättä toverinsa varoituksesta. "Odota vielä!" huusi toveri, mutta Kalle oli jo työpaikalla... Samalla kuului pamahdus... Reikä olikin lauennut ja Kalle Kataja... Muodottomaksi runneltuna hän vedettiin esiin kivien alta. Hän oli kuollut.

— — —
Tuntia myöhemmin astui majatalon isäntä kal-

peana kotiinsa, jossa hänen vaimonsa levottomana oli jo häntä odottanut.

"Missä Kalle?" kysyi emäntä pahaa aavistaen. "Eihän vain joku onnettomuus?"

"Kalleko? — Hän... hän pääsi "jouluksi kotiin"... Hän loukkaantui... kuoli," oli isännän vastaus. "Ei uskonut minua kun sanoin että viinasta ei ole toveriksi ja noin kävi," jatkoi vielä isäntä ja istui katetun pöydän ääreen pää painuen ales käsien varaan ja huokaus, syvä kuin hauta, kohosi hänen rinnastaan...

Ja kaukana, siellä syntymäkylässä, viettivät Kallen vanha äiti ja isä sekä morsian jouluaattoa odottaen ja arvelivat: "Ei ehtinyt Kalle kotiin jouluksi. Ei ehtinyt"...

Muistosanoja wainajille.

LLISA Sipola, synt. Muhoksella, Oulun l. jouluk. 9 p. 1834. Tullut Amerikkaan heinäkuulla 1893. Yhtyi Onnenääni No. 127 r.-seuraan, Floodwood, Minn., huhtik. 19 p. 1903. Kuoli halvaukseen syysk. 5 p. 1913.

Ida Antila, synt. Kauhajoella v. 1881. Yhtyi Valo No. 4 r.-seuraan, Ironwood, Mich., jouluk. 15 p. 1912. Kuoli suonenvetoon syysk. 10 p. 1913.

John Koskela, synt. Kauhajoella kesäk. 19 p. 1886. Tullut Amerikkaan 1905. Oli avioliitossa 2½ vuotta. Yhtyi Järvenkukka No. 109 r.-seuraan, Gilbert, Minn., heinäkuun 14 p. 1912. Kuului ennen Valontuoter.-seuraan Virginiassa, Minn., ja Onnenääni r. s. Floodwood, Minn. Kuoli munuaistautiin lokak. 26 p. 1913. Oli ammatiltaan valokuvaaja ja innokas ja kykenevä toimihenkilö

John Koskela

kaikissa hyvissä yhteispyrinnöissä.

Johanna K. Hendrickson, synt. Oulussa, kesäk. 5 p. 1866. Tullut Amerikkaan heinäkuulla 1891. Yhtyi Turva No. 17 r.-seuraan, Soo, Mich., helmik. 10 p. 1910. Kuoli keuhkotautiin marrask. 12 p. 1913.

John K. Somppi, synt. Ylistarossa tammik. 25 p. 1846. Tullut Amerikkaan syyskuulla 1883. Yhtyi Kasvi No. 69 seuraan, Fairport, Ohio, marrask. 25 p. 1894. Kuoli sydäntautiin helmik. 1 p. 1914.

Mrs. Johanna Hendrickson.

Lauri Pinoniemi, synt. Puolangassa, Oulun l. marrask. 5 p. 1888. Tullut Amerikkaan helmik. 1907. Kuului Pohjantähti No. 1 r.-seuraan, Hancock, Mich. Kuoli sydäntautiin helmik. 21 p. 1914.

Madie Mabel Nelson, synt. French Lake'lla, Minn., toukok. 4 p. 1894. Yhtyi Onnen-tuki No. 125 r.-seuraan jouluk. 21 p. 1913. Kuoli umpisuolen tulehdukseen maalisk. 3 p. 1914.

Fiina Alanen, synt. Siikaisissa, Turun l. helmik. 17 p. 1865. Tuli Amerikkaan v. 1890. Yhtyi Väinö No. 2 r.-seuraan, Ishpeming, Mich., tammik. 7 p. 1912. Kuoli lapsen synnytykseen maalisk. 6 p. 1914.

John Hirvikoski, synt. Perhossa, toukok. 30 p. 1865. Tullut Amerikkaan toukokuulla 1884. Yhtyi Aamurisko No. 7 r.-seuraan, Negaunee, Mich., maalisk. 19 p. 1911. Kuulunut samaan seuraan vv. 1891—1909. Kuoli keuhkokuumeesta aiheutu-neeseen kurkkutulehdukseen maalisk. 13 p. 1914. Oli ammatiltaan maanvil-jelijä. Toimielias ja ahkera yhteispyrintöjen toimihen-kilö.

John Hirvikoski

Erkki Käyrämö, synt. Sodankylässä tam-mik. 26 p. 1857. Tullut Amerikkaan 1887. Yhtyi Iltarisko No. 87 r.-seuraan, Herman, Mich., jouluk.

Sofia Lahti

1898. Kuoli reumatismiin maalisk. 15 p. 1914.

Sofia Lahti, synt. Evijärvellä huhtik. 3 p. 1884. Tullut Amerikkaan

Emmanuel Autio

26 p. 1898. Kuoli aivo-halvaukseen maalisk. 14 p. 1914.

Maria Viita, synt. Ylistarossa kesäk. 20 p. 1857. Tullut Amerikkaan 1896. Yhtyi Onnenaika No. 2 r.-seuraan, Republic, Mich., marrask. 27 p.

Liisa Liimatainen

1889. Yhtyi Metsänkuk-ka No. 195, Suomi, Mich., r.-seuraan helmik. 26 p. 1905. Kuoli lavantau-tiin toukok. 3 p. 1914.

Liisa Liimatai-nen, synt. Nurmassa

Amerikaan elokuulla 1903. Yhtyi Kilpi No. 86, Conneaut, Ohio, r.-seuraan huhtik. 10 p. 1904.

Sofia Elisabeth Taavonen Kuoli lapsen synnytykseen maalisk. 1 p. 1914.

Emmanuel Autio, synt. Sievissä, Oulun l. maalisk. 25 p. 1866. Yhtyi Vesi No. 22 r.-seuraan, Ely, Minn., jouluk. 6 p. 1896. Kuoli sydäntautiin huhtik. 19 p. 1914.

Soffi Taanonon, synt. Fairportissa, Ohio, tammik. 8 p. 1892. Yhtyi Suomenruusu No. 194 r.-seuraan Cleveland, Ohio, maalisk. 23 p. 1913.

Kuulunut ennen Kasvi r.-seuraan Fairportissa. Kuoli rintatautiin heinäk. 9 p. 1914.

Hilda Koski-Perkiö, synt. Floodwood'issa, Minn., syysk. 28 p. 1893. Yhtyi Onnenääni r.-seuraan No. 127, Floodwood, Minn., huhtik. 11 p. 1909. Kuoli aivokuumeeseen heinäk. 22 p. 1914.

Hilda Koski

John Ahonen, synt. Pälkäneellä helmik. 25 p. 1884. Tullut Amerikkaan huhtikuulla 1909.

Yhtyi Toivo No. 15 r.-seuraan, Wakefield, Mich., lokak. 10 p. 1911. Kuoli veren vuodosta aivoihin heinäk. 28 p. 1914.

Paavo Laitinen, synt. Pyhäjärvellä, Oulun l. heinäk. 5 p. 1856. Tullut Amerikkaan 1903. Yhtyi Vesi No. 22 r.-seuraan, Ely, Minn., jouluk. 31 p. 1911. Oli ammatiltaan räätäli. Kuoli halvaukseen heinäk. 30 p. 1914.

John Henry Ahonen

Isak Killinen, synt. Isossa Kyrössä toukok. 25 p. 1885. Tullut Amerikkaan kesäkuulla 1898. Yhtyi Vuorensäde No. 215 r.-seuraan, Belt, Mont., huhtik. 12 p. 1908. Kuoli lavantautiin elok. 1 p. 1914.

Isak Killinen

Lydy Sofia Larsson, o. s. Turpeinen, synt. Taivalkoskella huhtik. 15 p. 1892. Tullut Amerikkaan toukokuulla 1913. Yhtyi Metsänkukka No. 195 r.-seuraan, Suomi, Mich., lokak. 12 p. 1913. Kuoli keuhkotautiin syysk. 5 p. 1914.

Heikki Ruona, synt. Kuortaneella elok. 6 p. 1875. Tullut Ameri-

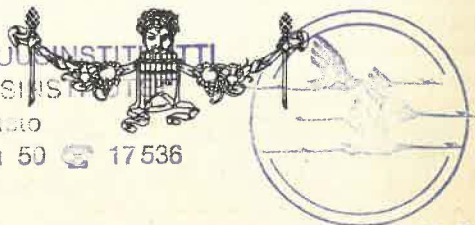
kaan helmikuulla 1913.
 Yhtiö Toivo No. 15 r...
 seuraan, Wakefield, Mich.
 lokak. 31 p. 1909. Kuo-
 li syysk. 8 p. 1914 sai-
 rastettuaan pitkän aikaa
 hivuttavaa maksatautia.
 Vainaja oli innokas rait-
 tusseuran jäsen ja raittius-
 veljet sekä -siskot jäivät
 häntä kaipauksella muis-
 telemaan.

Heikki Ruona

“Tääl’ kateus, halpa moite katoaa,
 ei vainoojia ole täällä keitäin.
 Hänt’ voima pyhä täällä verhoaa,
 ja kiitollisuus uhraa kyyneleitään.”
 E. G. Geijer.

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTTI
 MIGRATIONSIHISTÄ
 Turun Miilipisto
 20500 Turku 50 ☎ 17536

126-1980

SISÄLTÖ:

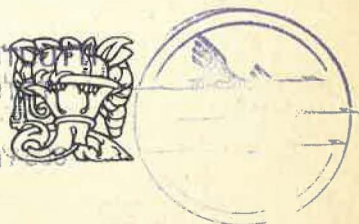
	Sivu
Kalenteri- ja almanakkaosasto.....	6—29
Neuvo- ja tietö-osasto.....	31—49
Joulutoiveita (runo), kirj. Aapo Pärnänen.....	51
Elämänuran valinta, kirj. O. M—e.....	53
Pyhä on maa (runo), kirj. Iivo Härkönen.....	59
Prof. Emile Vandervelden juhlapuhe.....	60
Juhlaruno, kirj. Edw. Mäki.....	65
Raittiuskansan hommista vähäsen, kirj. K. V. M—ä.....	67
Suru (runo), kirj. L. M.....	76
Juovutusjuoma-asetuksien valvonta Amerikassa, kirj. Matti Helenius-Seppälä.....	77
Kuva todellisuudesta, kirj. Karl Rimpelä.....	86
Aamu (runo), kirj. I. H.....	96
Miksi kotitarpeenpoltto lakkautettiin.....	97
Kahvi, tupakka ja tuberkulosi, kirj. prof. T. Laitinen.....	106
Venäjän alkoholiliike.....	109
Lapset ja raittiusseura, kirj. Evi Aronen.....	116
Suomen ruotsalaisten raittiusyhdistys, kirj. J. B—g.....	121
Paavo, kirj. Linda Mahlberg.....	129
Talvi-yö (runo), kirj. Eino Leino.....	140
Maailmansota, kirj. O. M—e.....	142
Kaksi Suomen merkkihenkilöä.....	146
Huvimatka, kirj. M. K:n.....	151
Tietoja Vermilion rauta-alueelta: Tower ja Soudan, kirj. E. T.....	156
Tietoja Ely'stä, Minn., kirj. J. P.....	159
Juhannusyön valvojaiset, kirj. Pohjantyttö.....	163
Katkera muisto, kirj. Rannan-kaisla.....	169
Marquette, Mich., kirj. A. Kivimäki.....	178
Uhraus, kirj. Aka.....	180
Olihan Juhokin miltei raitis . . . , kirj. Matti Visanen.....	186

Menneiltä päiviltä, kirj. Eino S.....	194
"Jouluksi kotiin," kirj. Heikki Karhu.....	200
Muistosanoja vainajille.....	216

K u v a t:

S. K. R. V.-seuran 27 vuosikokouksen edustajat, Wakefield'issä, Mich.....	2
Kartta.....	49
Prof. Emile Vandervelde.....	61
W. E. Johnson.....	78
Indiaani-raittiuden valvoja saaliineen.....	82
Kotitarpeenpolton aikaiset pidot Karjalassa.....	99
Salapolttajia.....	103
John Udell.....	123
Suomen ruotsalaisten raittiusyhdistyksen johtokunta.....	127
Leo Mechelin.....	146
Johannes Linnankoski.....	149
John Pengilly.....	157
August Myllymäki.....	158
John Palmgard.....	159
Emmanuel Autio.....	159
Pastori Heikki Anias.....	160
Santaniemi Ely'ssä.....	161
Ely'n korkeakoulu.....	161
Yksimielisyyden-Aalto r.-seuran jäsenistö, Marquette, Mich.....	177
Vainajien muistokuvia.....	216—222

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTTI
MIGRATIONSINSTITUUTTI
Turun Yhteisö
20500 Turku 50 ☎ 1980

126-1980